

Karlovačka županija

Socijalni plan Karlovačke županije 2025.-2027.

lipanj 2025.

Sadržaj

1.	UVOD	5
1.1.	Svrha	5
1.2.	Opseg	6
1.3.	Usklađenost s nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima	7
1.4.	Misija i vizija	11
2.	SOCIOEKONOMSKA I DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA	12
2.1.	Opći podaci	12
2.2.	Demografska struktura stanovništva	12
2.3.	Socioekonomska struktura stanovništva	13
3.	PROCJENA POTREBA U KARLOVAČKOJ županiji: DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA I KAPACITETI PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA	16
3.1.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku	19
3.2.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za odrasle od 20 do 64 godine	24
3.3.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe iznad 65 godina	34
3.4.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine	37
3.5.	Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga	39
	Djeca s teškoćama u razvoju	40
	Djeca i mladi	41
	Odrasle osobe od 19 do 64 godina	44
	Osobe starije životne dobi iznad 65 godina	48
	Izbjeglice, pripadnici romske nacionalne manjine te strani radnici	49
	Perspektiva jedinica lokalne samouprave u Karlovačkoj županiji	49
3.6.	Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga	51
	Analiza pružatelja po pravnom obliku i izvorima financiranja	51
	Analiza potreba za razvojem kapaciteta pružatelja i suradnjom	72
4.	CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI	78
4.1.	Posebni cilj 1	79
4.2.	Posebni cilj 2	81
4.3.	Posebni cilj 3	85
4.4.	Posebni cilj 4	87
5.	VREDNOVANJE SOCIJALNOG PLANA	89
6.	IZVORI	91
7.	Prilog 1 - Sudionici u izradi Socijalnog plana KARLOVAČKE županije	92

Popis kratica

BDP	Bruto domaći proizvod
DSTUR	Djeca s teškoćama u razvoju
DZS	Državni zavod za statistiku
ESF +	Europski socijalni fond plus
GDCK	Gradsko društvo Crvenog križa
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZSR	Hrvatski zavod za socijalni rad
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KAŽ	Karlovačka županija
KV	Kvalificirani (radnik)
MRMSOSP	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
ZJZKAŽ	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije
OC	Obiteljski centar
OCD	Organizacije civilnog društva
OSI	Osobe s invaliditetom
OŠ	Osnovna škola
PUP	Poremećaji u ponašanju
RH	Republika Hrvatska
UNICEF	Fond Ujedinjenih naroda za pomoć djeci
VKV	Visokokvalificirani (radnik)
ZMN	Zajamčena minimalna naknada
ZOSS	Zakon o socijalnoj skrbi

Popis tablica

Tablica 2 Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika	13
Tablica 3 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu s teškoćama u razvoju u Karlovačkoj županiji	20
Tablica 4 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu i mlade (bez djece s teškoćama u razvoju) u Karlovačkoj županiji	21
Tablica 5 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s obiteljskim odnosima i roditeljstvom u Karlovačkoj županiji	26
Tablica 6 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim sa siromaštvom u Karlovačkoj županiji	28
Tablica 7 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s mentalnim zdravljem u Karlovačkoj županiji	29
Tablica 8 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s invaliditetom u Karlovačkoj županiji	31
Tablica 9 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za starije osobe u Karlovačkoj županiji	34
Tablica 10 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine u Karlovačkoj županiji	37
Tablica 11 Zastupljenost socijalnih usluga u JLS u KAŽ koje su sudjelovale u istraživanju	49
Tablica 13 Struktura pružatelja socijalnih usluga prema pravnom obliku i korisničkim skupinama u KAŽ	51
Tablica 14 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za djecu i mlade u Karlovačkoj županiji	53
Tablica 15 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s obiteljskim rizicima u Karlovačkoj županiji	57
Tablica 16 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane u riziku od siromaštva u Karlovačkoj županiji	60
Tablica 17 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe s rizicima mentalnog zdravlja u Karlovačkoj županiji	63
Tablica 18 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s invaliditetom u Karlovačkoj županiji	66
Tablica 19 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe starije životne dobi u Karlovačkoj županiji	69

Popis slika

Slika 1 Usklađenost s relevantnim strateškim dokumentima 8

1. UVOD

Socijalni plan Karlovačke županije za razdoblje od 2025. do 2027. godine (u nastavku: Socijalni plan) rezultat je zajedničkog djelovanja širokog spektra dionika na području Karlovačke županije, uključujući upravna tijela, službe i ustanove čiji su osnivači Karlovačka županija ili Republika Hrvatska, područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad (HZSR), županijske službe Karlovačke županije, organizacije civilnog društva, odgojno-obrazovne, zdravstvene i druge ustanove koje pružaju socijalne i komplementarne usluge na području županije, kao i jedinice lokalne samouprave. Navedeno je uključivalo upućivanje upitnika za pružatelje socijalnih i srodnih usluga na koji je odgovorilo 54 predstavnika pružatelja usluga za ukupno 113 različitih usluga za različite skupine korisnika i povezane socijalne rizike. Dio ovih dionika je dodatno uključen u fazu analize stanja kroz intervjue, a članovi i članice Savjeta za socijalnu skrb, kao međusektorskog tijela, su u užem smislu sudjelovali u konzultativnim sastancima u fazi oblikovanja ovog plana. Cjeloviti popis uključenih dionika nalazi se u Prilogu 1.

Izrazi koji se koriste u Socijalnom planu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

1.1. Svrha

Socijalno planiranje na razini županija i izrada Socijalnog plana temelji se na odredbama članka 241. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25). Socijalni plan obuhvaća analizu kapaciteta, dostupnost pružatelja socijalnih usluga, analizu potreba i specifične ciljeve razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga, s posebnim naglaskom na usluge za skupine u većem riziku od socijalne isključenosti.

U izradi Socijalnog plana Karlovačke županije korištena je **nova metodologija propisana Pravilnikom o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba (NN 90/23)** koji je donijelo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP) sa svrhom primjene ujednačene, jedinstvene metodologije pri izradi županijskih socijalnih planova. Nova metodologija za procjenu potreba osmišljena je kao pomoć županijskim tijelima u utvrđivanju stanja trenutnih usluga, identifikaciji potreba za pružanjem usluga i jaza između potreba i pruženih usluga, utvrđivanja prioriteta za naredne tri godine te oblikovanju novih inovativnih usluga koje će učinkovitije odgovoriti na ustanovljene nezadovoljene potrebe. Istovremeno, socijalni planovi trebaju informirati MRMSOPS o potrebama za socijalnim uslugama u svrhu širenja Mreže socijalnih usluga i ugovaranja novih usluga koje se financiraju s državne razine, dok ovakav prikaz svih potreba korisnika u odnosu na broj i vrstu usluga, omogućava cjelovitiji uvid u socijalne potrebe i djelovanje na županijskoj razini te time usmjeravanja proračuna županije i jedinica lokalne samouprave.

Kao potporu ujednačenoj izradi županijskih socijalnih planova, MRMSOSP je objavilo **Poziv za dostavu projektnih prijedloga „Izrada županijskih socijalnih planova“** broj SF.3.4.08.01, u okviru Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027., na kojem je Karlovačka županija osigurala projektna sredstva za pripremu ovog dokumenta te ugovaranje vanjskih stručnjaka za facilitaciju ovog dokumenta.

U svrhu planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga na području Karlovačke županije, osnovan je **Savjet za socijalnu skrb**, u čijem djelokrugu je, između ostalog, predlaganje socijalnog plana u Karlovačkoj županiji. Savjet ima 11 članica i članova, uključujući predstavnike raznolikih institucija i organizacija u području socijalne skrbi. **Rješenjem o imenovanju Savjeta za socijalnu skrb Karlovačke županije**, članice i članovi Savjeta imenovani su u prosincu 2021. godine na mandat od četiri godine.

Prijedlog nacrtu Socijalnog plana Karlovačke županije 2025. – 2027. objavljen je na internetskoj stranici za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u trajanju od 15 dana, od 05. do 19. lipnja, 2025. Nakon pregleda komentara prikupljenih kroz postupak javnog savjetovanja i usvajanje dijela predloženih izmjena i dopuna, Završni nacrt Socijalnog plana Karlovačke županije 2025. –2027. usvojen je na sjednici Savjeta za socijalnu skrb 23. lipnja, 2025. godine.

1.2. Opseg

Socijalnim planom se obuhvaća procjena potreba stanovništva za socijalnim uslugama, trenutno stanje u pružanju socijalnih usluga te projekcije budućih usluga na temelju utvrđenih jazova. Prema članku 70. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25), socijalnim uslugama smatraju se „aktivnosti namijenjene prepoznavanju, sprječavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te poboljšanju kvalitete njihova života u zajednici“.

Aktivnosti koje se smatraju socijalnom uslugom, sukladno Pravilniku o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba zadovoljavaju sljedeće osnovne kriterije:

- 1) Pridonose kvaliteti života i uključenosti u zajednicu onih skupina građana koje se tradicionalno smatraju ranjivima. Ključno je da takve aktivnosti pridonose prevenciji i/ili prevladavanju privremenih ili trajnih teškoća koje dovode do socijalne isključenosti, odnosno da pridonose zaštiti kvalitete života u zajednici u slučaju izloženosti korisnika određenom socijalnom problemu ili riziku u cjeloživotnoj perspektivi. Sukladno određenju korisnika sustava socijalne skrbi temeljem Zakona o socijalnoj skrbi, korisnike socijalnih usluga možemo svrstati u sljedeće skupine: djeca, mladi i obitelji u riziku, građani u riziku od siromaštva, starije osobe, osobe s invaliditetom, osobe s poteškoćama mentalnog zdravlja, izbjeglice i pripadnici nacionalnih manjina (osobito pripadnici romske nacionalne manjine).
- 2) Socijalne usluge trebaju se temeljiti na načelu individualizacije i dobrovoljnosti korisnika. Prema tome, takvim uslugama ne smatraju se mjere (čak i kada je riječ o stručnoj pomoći, uključujući i tretman) koje su prisilne (primjerice u obiteljsko-pravnoj zaštiti, penalnom sustavu, zaštiti maloljetnika s problemima u ponašanju i sl.).
- 3) Socijalnim uslugama smatraju se one usluge kojima je cilj zadržati korisnike u obitelji i/ili u lokalnoj zajednici uz aktiviranje lokalne podrške, a samo kada to nije moguće uključuju oblike smještaja najbliže stanovanju u obitelji (npr. organizirano stanovanje, udomiteljska obitelj, krizni smještaj). To znači da se u planiranju socijalnih usluga primarno treba usmjeriti na izvaninstitucijske usluge.
- 4) Socijalne usluge trebaju biti regulirane okvirom javnih politika kako bi se očuvala dobrobit osoba. Socijalne usluge stoga trebaju biti podložne provjeri kvalitete i uvjeta u kojima se pružaju, a ne rezultat individualnog dogovora pružatelja i korisnika bez mogućnosti provjere sustava zaduženog za nadzor i praćenje kvalitete.
- 5) Socijalne usluge temelje se na stručnom radu pružatelja usluga. One ne uključuju neformalnu skrb pružanu od strane obitelji i drugih osoba povezanih s korisnikom, ali mogu uključivati podršku neformalnim njegovateljima i u njihovom pružanju mogu sudjelovati i volonteri. U pružanje socijalnih usluga uključuje se čitav niz tzv. para-profesionalaca i novih zanimanja (njegovatelji, pružatelji usluge pomoći u kući, osobni asistenti, udomitelji, pomoćnici u nastavi, prevoditelji znakovnog jezika, obiteljski suradnici, kulturni medijatori...), no za organizaciju i usmjeravanje socijalnih usluga treba biti zadužen kvalificirani visoko-obrazovani stručnjak.

Prema svojoj svrsi, socijalne usluge osiguravaju: skrb i smještaj izvan vlastite obitelji, podršku u socijalizaciji i socijalnom uključivanju, podršku i pomoć u redovitom svakodnevnom funkcioniranju te specifičnu tretmansku stručnu pomoć radi prevladavanja točno određenih psihosocijalnih rizika i fizičkih ograničenja. Pored toga, socijalne

usluge trebaju odgovoriti na različite socijalne rizike i ponuditi raspon aktivnosti od preventivnih, tretmanskih pa sve do kompleksne dugotrajne skrbi.

Prema mjestu pružanja, socijalne usluge mogu biti institucijske (smještaj u ustanove socijalne skrbi) ili izvaninstitucijske (usluge koje se pružaju u obitelji i lokalnoj zajednici, uključujući organizirano stanovanje i udomiteljstvo). Socijalni plan je usmjeren na razvoj izvaninstitucijskih usluga, a održavanje ili širenje smještajnih kapaciteta ograničeno je samo na one korisnike kojima je potrebna 24 satna socijalna i zdravstvena skrb te čije potrebe se ne mogu zadovoljiti u zajednici.

Prema Pravilniku, Socijalni plan uključuje tri kategorije socijalnih usluga u socijalno planiranje te se sukladno toj podjeli organiziralo prikupljanje podataka o pruženim uslugama:

- socijalne usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25) i Zakonom o osobnoj asistenciji (NN 71/23),
- druge inovativne i projektno financirane usluge koje pružaju licencirani i nelicencirani pružatelji usluga i
- usluge koje se provode u suradnji i/ili u okviru drugih sustava kao što su zdravstvo, obrazovanje, pravosuđe, zapošljavanje što uključuje i programe i projekte organizacija civilnog društva.

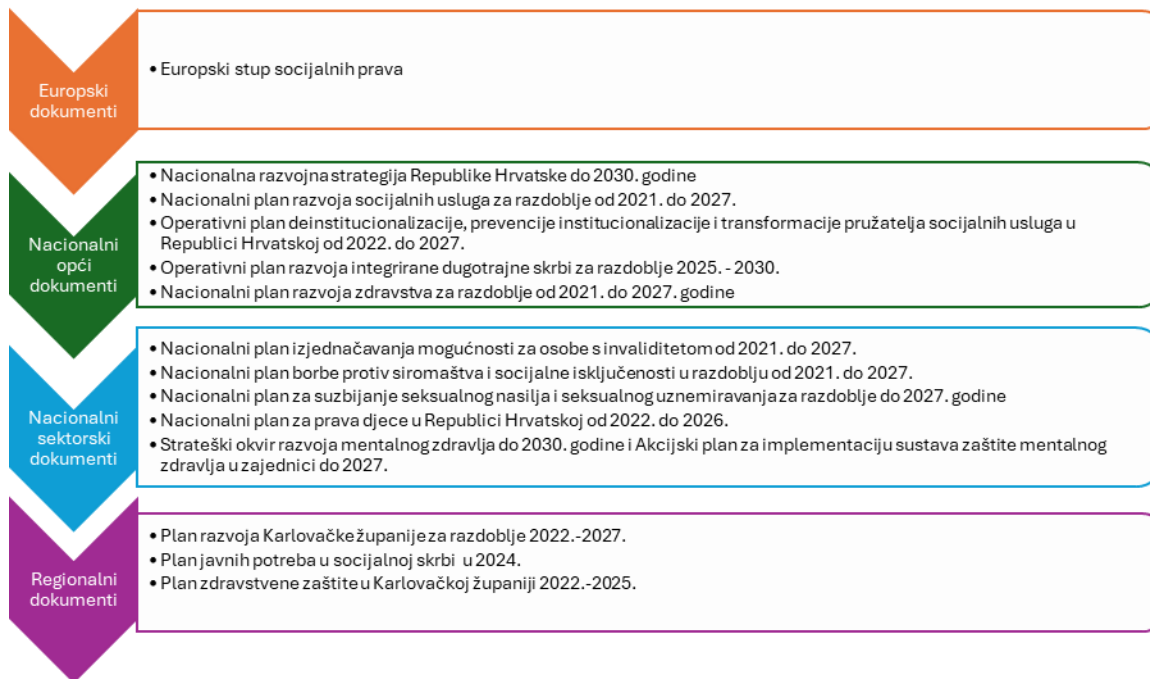
U kontekstu opsega pružatelja usluga, obuhvaćeni su licencirani i ostali pružatelji usluga. Licencirani pružatelji su evidentirani u Registru pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi i Pravilniku o mjerilima za pružanje socijalnih usluga (NN 110/2022, 58/2024), što uključuje javne i privatne licencirane pružatelje. Ostali pružatelji najčešće obuhvaćaju organizacije civilnog društva (udruge) koje su registrirane za socijalnu djelatnost i za druga područja djelovanja kao što su ljudska prava, branitelji i stradalnici, obrazovanje, zaštita zdravlja, prevencija ovisnosti, prevencija nasilja i drugo. Udruge mogu biti licencirane za pojedine socijalne usluge, a pružati i druge oblike podrške kroz projekte kao i usluge u suradnji s drugim sustavima. U pružatelje socijalnih usluga uključeni su i pružatelji iz drugih srodnih sustava, poput obrazovnih ustanova, ustanova zdravstvene skrbi ili iz sustava pravosuđa i zapošljavanja kako bi se dobila sveobuhvatna informacija o dostupnosti usluga za skupine u riziku.

Socijalnom planom su stoga obuhvaćene sve socijalne usluge, u užem i širem smislu prema smjernicama Pravilnika, a nisu obuhvaćene novčane naknade koje građani nacionalno ostvaruju temeljem Zakona o socijalnoj skrbi te na temelju akata na razini područne i svake jedinice lokalne samouprave.

1.3. Usklađenost s nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima

Socijalni plan usklađen je sa svim relevantnim strateškim dokumentima višeg reda.

Slika 1 Usklađenost s relevantnim strateškim dokumentima

Europski stup socijalnih prava predstavlja strateški dokument Europske unije koji definira 20 ključnih načela za oblikovanje i provedbu povezanih javnih politika na razini EU i nacionalnim razinama. Ovaj dokument usmjeren je na jačanje socijalne sigurnosti, uključivanja i jednakih mogućnosti za sve građane EU te na smanjenje socijalnih nejednakosti i poticanje ekonomske stabilnosti unutar Unije. Kroz primjenu tih načela, Republika Hrvatska se obvezuje uskladiti svoje zakonodavne okvire s načelima ovog dokumenta, osiguravajući jednak pristup obrazovanju, zdravstvenim uslugama, socijalnoj pomoći i zapošljavanju. Europski stup socijalnih prava postavlja okvir za reformu socijalnih usluga, promovirajući pristup koji omogućuje ljudima s različitim potrebama da žive u svojim zajednicama s podrškom, a ne unutar institucija. Za Hrvatsku, to znači potrebu za daljnjim ulaganjem u razvoj zajedničkih usluga i programa koji omogućuju osobama s invaliditetom, starijim osobama i drugim ranjivim skupinama da ostanu uključeni u društvo i imaju pristup osnovnim uslugama u svom okruženju. Implementacija tih načela ključna je za razvoj inkluzivnog društva, koje poštuje ljudska prava, promiče socijalnu pravdu i omogućuje svim građanima da aktivno sudjeluju u društvenom, političkom i ekonomskom životu.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21) predstavlja krovni i najviši nacionalni strateški dokument koji uključuje četiri razvojna smjera, od kojih su dva posebno relevantna za socijalno planiranje: 1. Održivo gospodarstvo i društvo i 2. Jačanje otpornosti na krize, u okviru kojeg je za izradu Socijalnog plana značajan strateški cilj 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ koji uključuje pet prioriteta područja javnih politika: 1. kvalitetnu i dostupnu zdravstvenu zaštitu, 2. zdravlje, zdrave prehrabene navike i aktivni život kroz sport, 3. dostojanstveno starenje, 4. socijalnu solidarnost i odgovornost i 5. zaštitu dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i njihovih obitelji.

Jedno od prioriteta područja javnih politika je 4. „Socijalna solidarnost i odgovornost“ koje uključuje sljedeće prioritete na području socijalne politike:

- poboljšanje kvalitete života i jačanje društvene kohezije
- smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu
- unaprjeđenje ravnomjerne dostupnosti i kvalitete sveobuhvatne socijalne skrbi za posebno osjetljive skupine, djecu, mlade, osobe iz ruralnih područja, osobe s invaliditetom, žrtve nasilja u obitelji, djecu, starije osobe, osobe u beskućništvu, žrtve trgovanja ljudima, azilante, osobe bez dovoljno sredstava za uzdržavanje
- razvijanje regionalne dimenzije borbe protiv siromaštva, uz prilagodbu javnih politika posebnostima i izazovima pojedine lokalne zajednice
- poboljšanje pristupa i kvalitete temeljne društvene infrastrukture i usluga povezivanjem postojećih i ravnomjernim razvojem novih usluga usklađenih s potrebama stanovništva pojedinih lokalnih zajednica.

Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. (NN 136/21) srednjoročni je akt strateškog planiranja kojim se pobliže definira provedba ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. U središte je stavljeno uključivanje socijalno osjetljivih skupina određivanjem dva ključna prioriteta: 1. Dostupnost i ravnomjerni regionalni razvoj socijalnih usluga i 2. Kvaliteta i održivi razvoj socijalnih usluga.

Za provedbu definiranih prioriteta predviđeni su slijedeći posebni ciljevi :

1. Povećanje dostupnosti socijalnih usluga
2. Uvođenje novih usluga (socijalne inovacije)
3. Unaprjeđenje upravljanja socijalnim uslugama
4. Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga

Socijalni plan svojom strukturom i razvojem ciljeva, mjera i aktivnosti u potpunosti odražava nacionalne prioritete i ciljeve razvoja socijalnih usluga, u smjeru povećanja dostupnosti usluga, razvoja inovativnih usluga i prevencije institucionalizacije kroz razvoj usluga u zajednici te dodatan doprinos razvoju socijalnih usluga kroz volontiranje. Jačanje stručnih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta pružatelja i unaprjeđenje upravljanja socijalnim uslugama na regionalnoj razini planira se u Socijalnom planu u okviru posebnog horizontalnog cilja koji još uključuje koordinaciju i integriranje usluga iz sustava socijalne skrbi s uslugama iz drugih povezanih sustava.

Aktualnu provedbu nacionalne politike deinstitutionalizacije određuje **Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine** koji obuhvaća osobe s invaliditetom s fokusom na intelektualne teškoće i mentalna oštećenja te višestruke teškoće, djecu i mlade uključujući djecu i mlade bez roditeljske skrbi, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju te djecu i mlade s teškoćama. Za svaki državni dom, Operativni plan utvrđuje planirani broj korisnika za organizirano stanovanje kao i prioritetne socijalne usluge koje će ustanove razvijati na području svoje županije uz financijsku potporu EU fondova (ESF + i EFRR).

Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. (NN 143/21) je predvidio tri ključna prioriteta: 1. Inkluzivni odgoj i obrazovanje te zapošljavanje osoba s invaliditetom, 2. Dostupnost, priuštivost i pristupačnost zdravstvenih i socijalnih usluga i 3. Osiguravanje pristupačnosti temeljne društvene infrastrukture i sadržaja javnog života, te jačanje sigurnosti u kriznim situacijama. Za Socijalni plan posebno je relevantan 2. prioritet i posebni ciljevi 2.1. unaprjeđen pristup uslugama zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom i 2.3. deinstitutionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom, u skladu s načelima UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom o pravu osoba s invaliditetom na samostalan život u zajednici i na puno sudjelovanje u društvu, s jednakim pravom izbora kao i za druge osobe.

Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u razdoblju od 2021. do 2027. (NN 143/21) naglašava potrebu unaprjeđenja socijalne skrbi za pojedine ranjive skupine kao što su djeca, obitelj, osobe starije

životne dobi, osobe u beskućništvu, osobe s invaliditetom, nezaposleni, posebice dugotrajno nezaposleni, mladi koji izlaze iz skrbi, samačka kućanstva, jednoroditeljske obitelji, djeca bez roditeljske skrbi i drugi u smislu neadekvatnosti socijalnih naknada, neujednačenosti i neadekvatnosti ponude socijalnih usluga, programa i projekata. Stoga se predlaže Prioritet 1. Doprinijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti te kvaliteti življenja kroz koordinirani sustav potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti što podrazumijeva učinkovitije povezivanje socijalnih naknada s razvojem socijalnih usluga.

Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine (NN 156/22) relevantan je za ovaj Socijalni plan kroz poseban cilj 1. Prevencija seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja te cilj 2. Unaprjeđenje skrbi i osiguranje dostupnosti podrške žrtvama seksualnih delikata.

Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2026. (NN 55/22) je relevantan za Socijalni plan kroz dva posebna cilja: 1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece i 2. Zaštita djece od svih oblika nasilja.

Operativni plan razvoja integrirane dugotrajne skrbi za razdoblje 2025. - 2030. usmjeren je na koordiniranu i održivu dugotrajnu skrb između zdravstvenog sustava i sustava socijalne skrbi kroz 6 tematskih područja – (1) procjena potreba, (2) razvoj politika i upravljanja dugotrajnom skrbi, (3) pružanje usluga dugotrajne skrbi gdje se na razini županija posebno ističe uspostava mreža koordinatora za dugotrajnu skrb te interdisciplinarna suradnja timova za vođenje slučajeva, (4) razvoj ljudskih potencijala, (5) financiranja dugotrajne skrbi te (6) praćenje i evaluacija.

Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine (NN 147/2021) kao jedan od prioriteta prepoznaje koordinaciju i integraciju sustava zdravstva sa sustavom socijalne skrbi te razvoj svih oblika potrebne dugotrajne skrbi kako bi se osiguralo načelo 24/7/365. Nacionalni portfelj ulaganja u zdravstvo i dugotrajnu skrb definira ključne izazove u ovom području te strateške mjere koje na njih mogu odgovoriti te naglašava da će se posebna pozornost posvetiti dostupnosti skrbi u lokalnim zajednicama, poglavito u slabo naseljenim područjima, udaljenim, izoliranim i ruralnim područjima i otocima gdje će trebati aktivnije koristiti suvremena sredstva prijevoza i telemedicinska rješenja. Definirat će se i osnovne odrednice koje određuju dugotrajnu skrb, a to su kontinuitet, koordinacija, integracija, dugotrajna skrb, koncept 24/7/365, kućna njega, skrb u zajednici, skrb u organiziranim oblicima stanovanja i zbrinjavanje u ustanovama. Postizanje prilagodbe promjenama i potrebama u pružanju socijalnih usluga postići će se unapređenjem profesionalnih kompetencija radnika i udomitelja i snažnije podrške obiteljima. U tu svrhu provodit će se kontinuirane i ciljane edukacije. Standardizacijom stručnih postupanja i uvođenjem smjernica za postupanje omogućit će se unapređenje radnih procesa, pouzdanost i ujednačavanje kvalitete.

Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine, definira dugoročne ciljeve za unaprjeđenje postojećih i razvoj novih modela zaštite mentalnog zdravlja, a kako bi se smanjila pojava psihičkih poremećaja i povezanog invaliditeta te povećala dostupnost skrbi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Ovaj dokument naglašava učinkovitost skrbi za mentalno zdravlje u zajednici koja smanjuje potrebu, trajanje i učestalost hospitalizacije, što zahtijeva koordinirano i fleksibilno djelovanje različitih institucija i suradnju zdravstva i sustava socijalne skrbi. Mjere Strateškoga okvira uključuju i intenziviranje procesa prevencije institucionalizacije i deinstitutionalizaciju osoba s mentalnim poteškoćama osiguravanjem potpore u obitelji ili usluge organiziranog stanovanja uz potporu te osiguranje liječenja putem multidisciplinarnog tima stručnjaka u skladu s individualnim planom liječenja i oporavka, uz dostupnost *peer* podrške osoba s osobnim iskustvom psihičke bolesti, što predstavlja i inovaciju u sustavu. U travnju 2025. donesen je i prateći **Akcijski plan za implementaciju sustava zaštite mentalnog zdravlja u zajednici do 2027.** kojim su obuhvaćena slijedeća prioritetna područja: uspostava sustava različitih oblika pružanja skrbi u zajednici, doprinos povećanju znanja i kompetencija stručnjaka i razvoj psihosocijalnih intervencija i programa uključivanja u zajednicu.

U dijelu regionalnih sektorskih strategija u Karlovačkoj županiji, prilikom socijalnog planiranja uzet je u obzir **Plan razvoja Karlovačke županije za razdoblje 2022.-2027.**, specifično Posebni cilj 7. Unaprjeđenje dostupnosti i učinkovitosti usluga socijalne skrbi, koji uključuje 5 mjera - mjera 7.1. Unaprjeđenje skrbi o starijim i nemoćnim osobama; mjera 7.2. Unaprjeđenje socijalne zaštite na potpomognutim područjima; mjera 7.3. Unaprjeđenje skrbi o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji, mjera 7.4. Unaprjeđenje kvalitete socijalnih usluga osobama s invaliditetom i beskućnicima te mjera 7.5. Unaprjeđenje socijalnih usluga u svrhu poboljšanja demografskog stanja. Za ovaj socijalni plan uslijed povezanosti sa sustavom zdravstva, relevantan je i Posebni cilj 5. Poboljšanje dostupnosti i učinkovitosti zdravstvene zaštite i usluga zdravstvene skrbi, koji donosi 5 mjera - mjera 5.1. Unaprjeđenje dostupnosti primarne i sekundarne zdravstvene zaštite i usluga zdravstvene skrbi, mjera 5.2. Modernizacija zdravstvene infrastrukture izgradnjom novih i obnovom postojećih kapaciteta, mjera 5.3. Modernizacija zdravstvenih usluga i unaprjeđivanje uvjeta za pružanje zdravstvenih usluga, mjera 5.4. Osiguranje dostatne zdravstvene radne snage te mjera 5.5. Unaprjeđenje javnozdravstvenih aktivnosti.

Na temelju Plana razvoja, donosi se godišnji **Plan javnih potreba u socijalnoj skrbi** kojim se operativno planira razrada aktivnosti koje doprinose ostvarivanju strateških ciljeva u području socijalne skrbi. U 2024. godini, Plan javnih potreba u socijalnoj skrbi bio je usmjeren na dnevne boravke za starije osobe, naknadu za opremu za novorođeno dijete, financiranje usluga pomoći u kući za starije osobe temeljem javnog poziva, troškove ukopa i ostale pomoći za hrvatske branitelje, jednokratne pomoći, police osiguranja za štíćenicu Doma za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor, sufinanciranje rada Crvenog križa Karlovačke županije, program institucionalne podrške udrugama te stambeno zbrinjavanje za mlade do 40 godina.

Od dodatnih sektorskih strategija, Karlovačka županija je izradila **Plan zdravstvene zaštite u Karlovačkoj županiji 2022.-2025.** Ciljevi relevantni za ovaj Socijalni plan odnose se na sprečavanje i suzbijanje ovisnosti, unaprjeđenje i očuvanje mentalnog zdravlja te zdravstvenu njegu nepokretnih i slabije pokretnih bolesnika.

1.4. Misija i vizija

Vizija – slika budućnosti

Svi građani, neovisno o rizicima i teškoćama s kojima se suočavaju, su ciljano i sveobuhvatno podržani u skladu s individualno prepoznatim potrebama, kako bi živjeli dostojanstveno, u skladu sa svojim potencijalom i preferencijama, bili sigurni, autonomni i ostvarivali najvišu razinu dobrobiti.

Misija – svrha plana

Razvoj kapaciteta stručnjaka i pružatelja socijalnih usluga za pružanje raznovrsnih, teritorijalno jednako dostupnih, adekvatno financiranih, kvalitetnih i korisnicima priuštivih socijalnih usluga, koje se pružaju prema potrebama i osiguravaju sveobuhvatnu osobno usmjerenu podršku te integriraju moderne tehnologije.

2. SOCIOEKONOMSKA I DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

2.1. Opći podaci

Karlovačka županija prostire se na površini od 3.622 km² i nalazi se u središnjoj Hrvatskoj. Graniči s dvije susjedne države – Republikom Slovenijom na sjeverozapadu i Republikom Bosnom i Hercegovinom na jugoistoku. Oko 32% županijskih granica ujedno su i državne granice te 9 jedinica lokalne samouprave (JLS) graniči sa susjednim državama – 5 s Republikom Slovenijom i 4 s Bosnom i Hercegovinom. Uz to, Karlovačka županija graniči i s četiri hrvatske županije – Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Primorsko-goranskom i Ličko-senjskom županijom. Zahvaljujući svom strateškom položaju, županija predstavlja važno prometno čvorište koje povezuje unutrašnjost Europe s Jadranskom obalom. Kroz njezino područje prolaze ključne autoceste i željeznički koridori koji povezuju Zagreb, Rijeku i Split te susjedne države. U sastavu Karlovačke županije nalazi se 5 gradova: Karlovac (koji je ujedno i sjedište županije), Duga Resa, Ogulin, Ozalj i Slunj, te 17 općina: Barilović, Bosiljevo, Cetingrad, Draganić, Generalski Stol, Josipdol, Kamanje, Krnjak, Lasinja, Netretić, Plaški, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Tounj, Vojnić i Žakanje. Prema procjeni Državnog zavoda za statistiku sredinom 2023., na području Karlovačke županije živjelo je 110.418 stanovnika što je u odnosu na Popis stanovništva iz 2021. godine pad od 1.777 stanovnika. U odnosu na Popis iz 2011. godine, kada je broj stanovnika u županiji iznosio 128.899, to je smanjenje od 18.481 stanovnika. Karlovačku županiju karakteriziraju općine s malim brojem stanovnika, gdje najmanja općina Ribnik prema popisu stanovništva iz 2021. godine ima 362 stanovnika, dok općina Saborsko ima 466 stanovnika. S druge strane, u 3 najveća grada županije živi preko 60% stanovnika i tako prema popisu iz 2021. godine u Karlovcu živi 49.377 stanovnika, u Ogulinu 12.246 te Duga Resi 10.212 stanovnika.

Prosječna gustoća naseljenosti u Karlovačkoj županiji znatno je niža od nacionalnog prosjeka. Prema procjeni stanovništva za 2023. godinu, prosječna gustoća naseljenosti Karlovačke županije iznosi 30,5 stanovnika po km², dok je na razini Republike Hrvatske ta vrijednost 72 stanovnika po km². Time je Karlovačka županija druga najrjeđe naseljena županija u zemlji, odmah iza Ličko-senjske županije, čija gustoća iznosi svega oko 10 stanovnika po km². Stanovništvo Karlovačke županije koncentrirano je uglavnom u urbanim središtima i na malom prostoru, dok se ostatak nalazi u prostorno vrlo raširenim, ali rijetko naseljenim ruralnim krajevima. U velikom broju općina gustoća naseljenosti ne prelazi 10 stanovnika po km². Znatno niža gustoća naseljenosti od prosjeka RH posljedica je dugotrajnog negativnog prirodnog prirasta i iseljavanja stanovništva.

Karlovačka županija i dalje se suočava s negativnim prirodnim prirastom te jednim od najnižih vitalnih indeksa u Republici Hrvatskoj. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2023. godinu, zabilježen je prirodni pad stanovništva od -969 osoba, što znači da je broj umrlih bio znatno veći od broja rođenih. S druge strane, Karlovačka županija bilježi pozitivan migracijski saldo od +563 osobe u 2023. godini. Ovaj pozitivan saldo rezultat je doseljavanja iz inozemstva, gdje je zabilježeno +474 osobe, te doseljavanja iz drugih županija unutar Hrvatske, s dodatnih +89 osoba koje su se preselile u Karlovačku županiju. Ovi podaci ukazuju na to da, unatoč negativnom prirodnom prirastu, migracije donekle ublažavaju ukupni pad stanovništva u županiji.

2.2. Demografska struktura stanovništva

Demografska struktura stanovništva prikazana je u odnosu na stanovništvo prema dobi, spolu, nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti te prema invaliditetu.

Prema konačnim rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. godine, Karlovačka županija imala je ukupno 112.195 stanovnika, s prosječnom dobi od 46,2 godine. Najmlađe stanovništvo bilježi općina Rakovica (prosječna starost od 42,4 godine), a najstarije općine Ribnik i Saborsko s prosječnom starosti od 50,47 godina. Prosječna starost u županiji

je nešto malo iznad prosjeka Republike Hrvatske (44,3) dok je indeks starenja za županiju također iznad prosjeka Republike Hrvatske (188,6 naspram 156,2), čime je Karlovačka županija jedna od četiri županije u Hrvatskoj najizraženije pogođena procesom starenja stanovništva.

Dobna struktura stanovništva prema Popisu iz 2021. godine, pokazuje da udio mladih (do 19 godina starosti) iznosi 17,45%, dok udio zrelog stanovništva (20 – 59 godina starosti) iznosi 49,62%. Udio staračkog stanovništva (stariji od 60 godina) iznosi 32,92%. Prema procjeni stanovništva Državnog zavoda za statistiku sredinom 2023. godine, dobna struktura se neznatno promijenila: udio mladih blago je porastao (17,54%), dok se udio zrelog stanovništva smanjio (49,19%), a udio staračkog stanovništva povećao (33,26%).

Kada govorimo o sastavu stanovništva prema spolu, prema procjeni stanovništva za 2023. godinu, u ukupnom stanovništvu, muškarci čine 48,78%, a žene 51,22% stanovništva županije. U mlađim dobnim skupinama do 55 godina broj muškaraca je nešto veći od broja žena, no s porastom dobi razlike se povećavaju, tako da u dobi od 80 i više godina žene čine dva do tri puta veći broj od muškaraca. Radno sposobni stanovnici u dobi 15-64 godine čine 62,11% stanovnika, a žene čine 48,83% ove dobne skupine.

Prema podacima Popisa iz 2021., u stanovništvu Karlovačke županije uz većinski Hrvate (88,45%), značajnije je prisutna jedino nacionalna manjina Srba s udjelom od 7,74% odnosno 8.683 stanovnika. Što se tiče vjerske pripadnosti, 79,89% stanovnika županije izjasnilo se kao katolici, dok je 7,37% pravoslavnih vjernika.

Prema podacima Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom HZJZ-a u Karlovačkoj županiji (stanje na dan 16.09.2024.) živi 18.865 osoba s invaliditetom, od toga 10.427 su muškog (55,3%) i 8.438 ženskog spola (44,7%). Osobe s invaliditetom čine 17,0% ukupnog stanovništva županije te je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama. U dobnoj skupini 65+ prisutan je najveći broj osoba s invaliditetom – njih 8.641 odnosno 45,78%, dok je u udjelu od 13,6% prisutan i u dječjoj dobi (0-19 godina). Karlovačka županije je iznad prosjeka Republike Hrvatske za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi, ispod prosjeka RH za dobnu skupinu 65+ a u prosjeku za radno aktivnu dobnu skupinu te za ukupnu prevalenciju.

Tablica 1 Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnoj skupini 0 - 19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnoj skupini 20 - 64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnoj skupini 65+ (%)
Karlovačka županija	17,0	13,1	12,0	31,5
Republika Hrvatska	17,0	10,8	12,0	34,9

Izvor: Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, rujan 2024.

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom na području županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom su višestruka oštećenja (32,3%), oštećenja drugih organa i organskih sustava (32,2%) te oštećenja lokomotornog sustava (29,5%). Značajan udio predstavljaju i mentalna oštećenja (22,1%) te oštećenja središnjeg živčanog sustava (20,3%).

2.3. Socioekonomska struktura stanovništva

BDP po stanovniku Karlovačke županije prema podacima DZS za 2022. godinu iznosi 13.078 EUR što je ispod prosjeka Republike Hrvatske. Ukupno bruto dodana vrijednost županije u 2022. godini iznosila je preko 1,2 milijarde EUR s dominantnim sektorom prerađivačke industrije, koja čini značajan dio gospodarske aktivnosti županije.

Prema podacima DZS-a za prvo tromjesečje 2025. godine, prosječna mjesečna bruto plaća zaposlenih u Karlovačkoj županiji iznosila je 1.888 EUR što je za oko 4% niže od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 1.968 EUR. Prosječna mjesečna neto plaća u županiji bila je 1.392 EUR.

Podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) pokazuju da je na dan 31.12.2024. godine broj korisnika doplatka za djecu u Karlovačkoj županiji bio 4.183, čime je obuhvaćeno 8.074 djece odnosno 41,68% djece u dobi 0-19 godina na području županije. Prosječni mjesečni iznos isplaćenog doplatka iznosio je 52,97 EUR.

Prema podacima HZMO-a za prvo tromjesečje 2025. godine, na području Karlovačke županije prosječno je bilo evidentirano 47.591 aktivnih stanovnika, od kojih je 45.821 bilo zaposleno. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) u 2024. godini, Karlovačka županiji je jedna od županija gdje je prisutno najznačajnije postotno smanjenje prosječnog broja nezaposlenih od 16,4% te je na godišnjoj razini prosječno evidentirano 1.934 nezaposlenih. U strukturi nezaposlenih 42,4% čine muškarci, dok je 57,6% ili 1.113 žena. Najveći udio nezaposlenih prema dobi krajem 2024. godine pripadao je skupinama: 55-59 godina (13,39%), 50-54 (12,63%), 45-54 godine (11,69%) te 25-29 (11,64). Kada promatramo strukturu nezaposlenih prema razini obrazovanja, krajem travnja 2025., najzastupljenije su osobe sa završenom srednjom školom u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (33,1% nezaposlenih). Slijede osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri godina i više (24,1%), te osobe sa završenom osnovnom školom (23,6%).

Obrazovni status stanovništva starog 15 i više godina u Karlovačkoj županiji prema Popisu 2021.g. pokazuje da stručno obrazovanje (srednjoškolsko ili visoko obrazovanje) ima 75,4% stanovništva u toj dobnoj skupini i to 81,30% muškaraca i 69,90% žena. Nadalje, 56,54% stanovnika starije od 15 godina ima završeno srednjoškolsko obrazovanje (63,93% muškaraca i 49,69% žena), dok je 18,85% visokoobrazovano i to 17,38% muškaraca i 20,22% žena. Završenu osnovnu školu ima 20,77% stanovnika u dobnoj skupini iznad 15 godina, dok ukupno 3,66% stanovnika županije je bez završene škole ili sa završenih nekoliko razreda osnovne škole.

Prema podacima iz Popisa 2021. godine, na području Karlovačke županije je bilo 42.823 kućanstva, što je smanjene u odnosu na 47.524 kućanstva zabilježena tijekom Popisa 2011. godine. Od toga su 42.685 kućanstava privatna, dok 138 kućanstava pripada institucionalnim kućanstvima (uključujući domove za starije osobe, vjerske institucije i udomiteljske obitelji) u kojima živi 1.375 osoba. Prosječan broj članova kućanstava 2021. godine iznosio je 2,6 što je smanjenje u odnosu na podatke iz Popisa 2011. godine kada je prosječan broj članova kućanstava bio 2,69.

Prema podacima HZMO-a, u Karlovačkoj županiji na dan 31.12.2024. bilo je ukupno 30.206 korisnika mirovina (27,36% stanovnika) koji su pravo na mirovinu ostavili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Većinu korisnika (23.695 ili 78,44%) čine korisnici starosne mirovine, invalidske mirovine prima 1.879 ili 6,22%, a korisnika obiteljske mirovine bilo je 4.632 ili 15,33%. Prosječna neto mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju u 2024. godini bila je 534,21 eura. Dodatnih korisnika mirovina koji su pravo ostvarili prema drugim osnovama¹ je na području Karlovačke županije na dan 31. 12. 2024. bilo je 3.605, s prosječnim neto mirovinama od 661,64EUR do 1.190,97EUR. Prema podacima za 2024. godinu, 889 korisnika mirovina s područja Karlovačke županije prima mirovinu i istovremeno radi do polovice punog radnog vremena. U Karlovačkoj županiji bilo je i 3.888 korisnika kojima je isplaćena osobna i dio obiteljske mirovine, od čega su 3.199 žene. Također u Karlovačkoj županiji je prema podacima za prosinac 2024. godine, 485 korisnika nacionalne naknade za starije osobe prosječne dobi od 73 godine. Većina korisnika su žene odnosno 371 osoba ili 76,49%.

Prema pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti Državnog zavoda za statistiku za 2024. godinu, stopa rizika od siromaštva na razini RH iznosila je 20,3% dok je taj postotak za Panonsku Hrvatsku (koja prema HR NUTS 2 klasifikaciji uključuje Karlovačku županiju) iznosio 29,7%. Prema podacima iz 2016. godine i Procjeni dohodovnog

---

¹ Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO), te po Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (ZOHBDR)

siromaštva za mala geografska područja² stopa siromaštva prema dohodovnoj metodi za Karlovačku županiju iznosila je 23,2% (19,2% na razini RH), dok je stopa siromaštva po potrošnoj metodi za Karlovačku županiju iznosila 34,3% (17,1% na razini RH).

Prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP), broj osoba obuhvaćenih zajamčenom minimalnom naknadom (ZMN) na dan 31.12.2023. u Karlovačkoj županiji bio je 1.924 te se u odnosu na 2022. godinu bilježi pad korisnika.

Prema podacima iz Plana zdravstvene zaštite u Karlovačkoj županiji 2022. – 2025., očekivano trajanje života na području Karlovačke županije je 78,5 godina odnosno 75,4 godine za muškarce i 81,6 godina za žene što je u skladu s nacionalnim podacima. Kada promatramo stopu smrtnosti u Karlovačkoj županiji, u zadnjih nekoliko godina ona je u porastu te iznosi između 13 i 17 umrlih na 1.000 stanovnika godišnje, što je iznad nacionalnog prosjeka. Vodeći uzroci smrti prema skupinama bolesti su bolesti cirkulacijskog sustava, novotvorine, bolesti dišnog sustava, probavnog sustava i ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka. Vodeći vanjski uzroci smrti od ozljeda su padovi (osobito kod starijih osoba), prometne nesreće i samoubojstva. U 2022. godini, stopa smrtnosti od padova iznosila je 42,9 na 100.000 stanovnika, što je treća najviša vrijednost u državi.

---

² Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva), Svjetska banka, studeni 2016.

3. PROCJENA POTREBA U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJU: DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA I KAPACITETI PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA

Procjena potreba za socijalnim uslugama u Karlovačkoj županiji provedena je sukladno Pravilniku, čime je osigurano sudjelovanje širokog kruga dionika iz područja socijalne skrbi, ali i sustava zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja. Razdoblje tijekom kojeg je provedena analiza je trajalo od siječnja do svibnja 2025. godine te su pri tome korišteni različiti alati predviđeni metodologijom u Pravilniku, a što je uključivalo obradu statističkih podataka, provedbu anketiranja različitih dionika, prikupljanje podataka, intervju s ključnim dionicima u Karlovačkoj županiji te niz konzultativnih sastanaka sa Savjetom za socijalnu skrb Karlovačke županije.

Pri tome su korišteni kao podloge za pojedine dionice prikupljanja podataka i informacija obrasci definirani Pravilnikom te dodatne metodološke upute, a detaljan prikaz provedbe pojedinih alata je prikazan u nastavku:

Obrazac sukladno Pravilniku	Opis provedbe
<p>Obrazac 1 (Popis izvora statističkih podataka za procjenu socijalnih rizika u populaciji) i Obrazac 2 (Procjena broja građana u riziku u Karlovačkoj županiji)</p>	<p>Za potrebe prikupljanja podataka prema uputi iz Obrasca 1 korišteni su sljedeći izvori:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Državni zavod za statistiku (DZS), procjena stanovništva sredinom godine, podaci za 2023. godinu - DZS (2023), Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti - Svjetska banka (2016), Hrvatska – Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva) - Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2024. - DZS, Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021. - Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnicima bez pratnje prema dobi i spolu zaključno do 31.12.2024. godine - MUP Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2024. godini - Policijska uprava karlovačka – Prikaz strukture kaznenih dijela iz kazneno pravne zaštite djece i obitelji 2024. - Podaci iz statističkih izvješća područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u Karlovačkoj županiji <p>Temeljem prikupljenih podataka napravljeni su izračuni procjena broja građana u pojedinim rizicima u Karlovačkoj županiji prema Obrascu 2, za obje predložene metodologije – prema nacionalnim podacima i prema dostupnim podacima na razini Karlovačke županije. Tijekom sastanaka sa Savjetom za socijalnu skrb Karlovačke županije predstavljeni su rezultati izračuna temeljem obje metodologije te je za svaki pokazatelj odlučeno koji rezultat će se koristiti, ovisno o procjeni vjerodostojnosti pojedinih podataka u Obrascu 1.</p>
<p>Obrazac 3 (Upitnik za pružatelje socijalnih usluga)</p>	<p>Provedeno je mapiranje pružatelja na području Karlovačke županije te je identificirano njih 97 temeljem uvida u registar pružatelja, mapiranjem temeljem saznanja o pružateljima socijalnih usluga prema korisničkim skupinama i uslugama, pružateljima usluga iz sustava zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja, pravosuđa te metodom snježne grude. Poziv za sudjelovanje u istraživanju je poslan 16. travnja 2025. godine putem on-line sustava za</p>

	<p>istraživanja Limesurvey. Na upitnik za pružatelje socijalnih usluga do 2. lipnja 2025. odgovorilo je 50 predstavnika pružatelja od ukupno 95 organizacija koje su činile cjelokupnu populaciju istraživanja (dvije organizacije su se isključile iz istraživanja), čime je postignuta stopa odaziva od 53%.</p> <p>Podaci o obuhvaćenim korisnicima su se odnosili na 2024. godinu.</p>
<p>Obrazac 4 (Upitnik za područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad o broju korisnika socijalnih usluga)</p>	<p>18. travnja 2025. godine upućeni su pozivi za dostavu podataka od četiri područna ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad na području Karlovačke županije (Karlovac, Ogulin, Duga Resa i Slunj) te su dostavljeni podaci svih područnih ureda.</p> <p>Podaci o obuhvaćenim korisnicima su se odnosili na 2024. godinu.</p>
<p>Obrazac 6 (Anketni upitnik za jedinice lokalne samouprave u Karlovačkoj županiji)</p>	<p>Poziv jedinicama lokalne uprave za ispunjavanje upitnika temeljem Obrascu 6 je poslan 16. travnja 2025. na njih 22. Do 2. lipnja 2025. prikupljeno je 20 odgovora (91% stopa odgovora). Pri tome su svi gradovi na području Karlovačke županije sudjelovali u istraživanju.</p>
<p>Obrazac 7 (Protokol za intervju s predstavnicima Hrvatskog zavoda za socijalni rad i Obiteljskog centra)</p> <p>Obrazac 8 (Protokol za intervju ili fokusne grupe s predstavnicima korisničkih skupina)</p>	<p>Tijekom travnja 2025. u svrhu istraživanja postojećih usluga, procjene potreba za pojedinim socijalnim uslugama i jačanja kapaciteta pružatelja socijalnih usluge održani su intervjui s predstavnicima svih područnih ureda Službe Karlovačke županije Hrvatskog zavoda za socijalni rad te Obiteljskim centrom Područna služba Karlovačka.</p> <p>Tijekom svibnja 2025. provedeni su intervjui s predstavnicima pružatelja i korisnika socijalnih usluga na području Karlovačke županije kako bi se analiziralo postojeće potrebe kao i ključni izazovi i potrebe za socijalnim uslugama. Sudionici intervjua su identificirani sukladno kategorijama korisničkih skupina i specifičnih rizika s kojima se te korisničke skupine suočavaju te je izrađena baza predstavnika socijalnih, zdravstvenih i drugih ustanova kao i organizacija civilnog društva s područja Karlovačke županije. Ukupno je u intervjuima sudjelovalo 12 predstavnika identificiranih organizacija.</p>

Stručnu podršku Karlovačkoj županiji u primjeni navedenih alata pružio je stručni tim izvršitelja ispred Instituta za razvoj tržišta rada. Stručnjaci su naknadno pružili stručnu podršku Savjetu za socijalnu skrb Karlovačke županije u izradi cjelokupnog dokumenta Socijalnog plana Karlovačke županije 2025.-2027.

Metodološke poteškoće u primjeni Pravidnika

Slijedom konzultativnih sastanaka koji su održani u svrhu verifikacije dostavljenih podataka stručnjaci su utvrdili niz metodoloških izazova koji su se pojavili prilikom primjene metodologije prikupljanja i obrade podataka sukladno Pravidniku, prije svega vezano za Obrazac 2, 3 i 4, a što se kasnije odražava na izračune prikazane u Obrascu 5. Stoga je nužno u ovom uvodnom poglavlju istaknuti navedena ograničenja, koja treba imati na umu prilikom tumačenja podataka u nastavku dokumenta:

Obrazac 3

- Obrazac je nadopunjen dodatnim pojašnjenjima i definicijama kako bi se osiguralo adekvatno razumijevanje pojedinih pojmova i naziva usluga. Pri tome se ne može u potpunosti isključiti mogućnost kako pojedini ispitanici nisu adekvatno odgovorili na pojedine kategorije upitnika. Također je upitnik proširen sa kvalitativnim pitanjima vezano za razvojne potrebe u odnosu na kapacitete i suradnju.

- Pojedini ispitanici nemaju razumijevanje što znači postojanje licencije u sustavu socijalne skrbi pa su isti navodili da posjeduju licenciju iako ju ne posjeduju. Navedeno na utječe značajno na rezultat obzirom kako je jedan od ciljeva bila identificirati sve pružatelje usluga (bez obzira na status licenciranja)
- Obrazac 3 prema Pravilniku ne predviđa razlikovanje broja korisnika koji su iz županije za koju se radi analiza i ostalih županija ih kojih dolaze korisnici, što je posebice bitno kod usluge smještaja. Upute i upitnik (kao i Obrazac 4) nadopunjeni su napomenama oko razlikovanja ukupnog broja korisnika i korisnika koji su iz županije koja je predmet analize kako bi se dobili relevantni podaci.
- Nepostojanje jasnih definicija u obrascu što se smatra pod pojedinom uslugom, posebice onima koje se provode u drugim sustavima ili u suradnji s istima, stoga je ispitanicima bilo otežano procijeniti u koju kategoriju njihove usluge spadaju.
- U Obrascu 3 uočena je omaška u izboru mogućih usluga za pojedine ciljane skupine, vezano uz zakonom regulirane usluge. Tako za skupinu žrtva nasilja nije ponuđena socijalna usluga "organizirano stanovanje", iako je ista predviđena Zakonom o socijalnoj skrbi. Također za uslugu „psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji“ za koju se prikupljaju podaci nije predviđena daljnja obrada i procjena prema metodologiji.

Obrazac 5:

- Prilikom obrade podataka nije jasno predviđeno uključivanje podataka HZSR o broju korisnika, tj. izdanih rješenja/uputnica te na koji način se uključuju ili ne uključuju u broj korisnika usluge za procjenu jaza. Stoga je po naravi stvari sa Savjetom usuglašeno u kojim slučajevima se ti podaci pribrajaju u obuhvat korisnika kako bi se dobila što točnija slika stvarnog stanja obuhvata.
- Iskazani bazni podaci o obuhvatu pojedinih usluga proizlaze iz rezultata istraživanja prikazanih u Obrascu 5. Budući da su isti prikupljeni anketom pružatelja koja nije obuhvatila sve pružatelje usluga, kao i druga zapažena ograničenja, treba ih primarno uzeti kao indikativno stanje baznog stanja za računanje obuhvata.

Navedene metodološke poteškoće donekle ograničavaju reprezentativnost i valjanost dobivenih podataka (za sve korisničke skupine) te je učinjen dodatan napor kako bi se određene uočene poteškoće naknadno minimizirale, a podaci verificirali unutar Savjeta za socijalnu skrb, no i dalje postoji određena zadržka u vezi rezultata primjene metodologije sukladno važećem Pravilniku.

Podaci HZSR o temeljnim uslugama

Slijedom prikupljenih podataka temeljem Obrasca 4 utvrđen je sljedeći broj korisnika za sljedeće temeljne usluge HZSR tijekom 2024. godine:

- Prva socijalna usluga: 934 korisnika
- Usluga sveobuhvatne procjene i planiranja: 41 korisnik
- Usluga stručne procjene: 118 korisnika koji su se odnosili na djecu s razvojnim rizikom, odstupanjem, teškoćama u razvoju te 1 korisnik osoba s invaliditetom

Broj korisnika ostalih usluga HZSR su prikazani sukladno Obrascu 5 u narednim poglavljima.

3.1. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku

Procjena broja djece i mladih prema pojedinim rizicima u Karlovačkoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Djeca s teškoćama u razvoju: 2.562** – temeljem podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o broju djece 0 -19 s invaliditetom.
- **Zlostavljanje i zanemarivanje djece (kršenje djetetovih prava): 234** – temeljem podataka područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u županiji o broju djece čija se prava krše.
- **Ugroženo mentalno zdravlje: 397** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći Nacionalne podatke: 2,05% sve djece i mladih 0-19.
- **Djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti: 3.457** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 15% stanovništva u dobi 0 -19 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Karlovačkoj županiji (23,2%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)³.
- **Djeca i mladi s problemima u ponašanju: 247** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: očekuje se da je 1 % djece i mladih s problemima u ponašanju. Primjena ovog izračuna je temeljem procjene Savjeta za socijalnu skrb Karlovačke županije kako navedeni pristup realnije prikazuje stvarno stanje na terenu.
- **Djeca i mladi u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji: 30** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: očekuje se da je 0,12 % djece i mladih (0 – 24) u potrebi za podrškom jer su usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti. Primjena ovog izračuna je temeljem procjene Savjeta za socijalnu skrb Karlovačke županije kako navedeni pristup realnije prikazuje stvarno stanje na terenu.
- **Maloljetnička trudnoća: 17** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,068% sve djece i mladih.
- **Djeca i mladi bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima: 42** - temeljem podataka Policijske uprave karlovačke o broju djece bez pratnje zatečene na području županije.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinom riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja djece i mladih koji su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice. Prvo su prikazani rezultati analize za skupinu „djeca s teškoćama u razvoju“, a potom za ostale skupine rizika.

---

³ Koriste se podaci za 2016. godinu obzirom na to kako se stopa siromaštva za Karlovačku županiju računa temeljem Mape siromaštva iz 2016. godine.

Tablica 2 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu s teškoćama u razvoju u Karlovačkoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - BROJ DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU (DSTUR): 2.562				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Rana razvojna podrška 0 – 3 g.: 13 % DSTUR (Obuhvaćeno je 70 % djece s teškoćama u dobi 0 – 3 godine)	333	107	-226	32%
Rana razvojna podrška 4 – 7 g.: 5,85 % DSTUR (Obuhvaćeno je 30 % djece s teškoćama u dobi 4 – 7 godina)	150	117	-33	78%
Psihosocijalna podrška djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju 8 – 18 g.: 12,66 % DSTUR (DSTUR u sustavu socijalne skrbi u dobi 7 – 18 bez djece u smještaju i boravku)	248	132	-116	53%
Boravak: 1,91 % DSTUR (Nastoji se nacionalno udvostručiti postojeći broj djece u boravku)	49	26	-23	53%
Smještaj ili organizirano stanovanje: 1,06 % DSTUR (Na temelju postojećih smještajnih kapaciteta)	27	Djeca u domu: 11 Djeca u udometeljskoj obitelji: 9 Djeca u organiziranom stanovanju: 1 Djeca kod drugih pružatelja: UKUPNO: 25	-2	93%
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja: 3,83 % DSTUR (Usluga je primjerena pri upisu u OŠ)	98	67	-31	68%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Prilagođeni prijevoz: 2,77 % DSTUR (Prema broju djece u RH sa tjelesnim oštećenjem)	71	6	-65	8%
Privremeni negovatelj u obitelji radi predaha od skrbi za 6,8 % DSTUR (Prema broju roditelja negovatelja u sustavu)	174	0	-174	0%
Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima negovateljima 6,8 % DSTUR (Prema broju roditelja negovatelja u sustavu)	174	0	-174	0%
SOCIJALNE USLUGE U SURADNJI SA DRUGIM SUSTAVIMA				
Logopedska terapija: 11,6 % DSTUR (70 % djece u dobi od 0 do 7 godina s oštećenjem govornoglasovne komunikacije)	297	620	323	209%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Pomoćnik u nastavi/stručni komunikacijski posrednik 6,6 % DSTUR (Prema trenutnom broju djece koja koristi uslugu)	168	101	-68	60%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 1, 2 i 3, obrada autora

Analiza dostupnosti socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju u Karlovačkoj županiji pokazuje značajne razlike u razini pokrivenosti potreba među različitim oblicima podrške. Unutar usluga definiranim ZOSS, rana razvojna podrška za djecu u dobi od 0 do 3 godine obuhvaća tek 36% djece u potrebi – od procijenjenih 333 djece, uslugu koristi samo njih 120, što ukazuje na jaz od čak 213 korisnika. S druge strane, nešto starija dobna skupina (4 – 7 godina) bilježi bolju pokrivenost u okviru iste usluge, sa 78% realiziranih potreba od očekivanih 150 korisnika. Usluga psihosocijalne podrške za djecu od 8 do 18 godina također pokazuje umjerenu razinu dostupnosti, s 53% pokrivenosti i razlikom od 116 djece između potrebnih i stvarnih korisnika. Usluga boravka pokazuje identičan postotak pokrivenosti – 53%, pri čemu je razlika između potreba i kapaciteta 23 djece. Usluga smještaja obuhvaćaju procijenjenu potrebu gotovo u potpunosti – od 27 djece u potrebi, smještaj koristi 25 djece u različitim oblicima. Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja koristi 67 od očekivanih 98 korisnika, što čini pokrivenost od 68%.

Kada je riječ o inovativnim i projektno financiranim uslugama, stanje je nepovoljnije. Prilagođeni prijevoz, iako potreban za 71 dijete, koristi tek 6 korisnika, što ukazuje na vrlo nisku razinu dostupnosti – svega 8%. Još izraženiji nedostatak prisutan je kod usluge privremenog njegovatelja u obitelji, kao i kod grupne ili individualne podrške roditeljima njegovateljima – obje su usluge u potpunosti nepostojeće u praksi, iako je za svaku od njih procijenjeno 174 potencijalna korisnika.

Logopedijska terapija znatno premašuje procjenu – umjesto 297 procijenjenih korisnika, uslugu koristi čak 620 djece, Usluga pomoćnika u nastavi ili stručnog komunikacijskog posrednika ostvaruje pokrivenost od 60%, s 101 korisnikom u odnosu na 168 djece u procijenjenoj potrebi.

Tablica 3 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu i mlade (bez djece s teškoćama u razvoju) u Karlovačkoj županiji

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - BROJ DJECE BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I ČIJA SE PRAVA KRŠE: 234				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (u kriznim situacijama ili u drugim slučajevima) 23,91 % djece čija se prava krše (Prema trenutnom broju djece za koje je izrečena mjera o stanovanju izvan obitelji)	56	Djeca u domu: 4 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 19 Djeca u organiziranom stanovanju: 12 Djeca kod drugih pružatelja: 10 UKUPNO: 45	-11	80%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Boravak 17,5 % djece čija su prava prekršena (Za djecu čiji roditelji imaju mjeru stručne pomoći ili intenzivne stručne pomoći u dobi od 7 do 14 g. gdje je 50 % djece motivirano za uslugu)	41	16	-25	39%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - BROJ DJECE ČIJE JE MENTALNO ZDRAVLJE UGROŽENO: 397				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
<ul style="list-style-type: none"> Savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) Psihosocijalno savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) Psihosocijalna podrška koju su ostvarila djeca (ne uključuje djecu s teškoćama u razvoju i djecu s problemima u ponašanju) 70 % djece čije je mentalno zdravlje ugroženo ostvaruje ukupno navedene usluge koje se mogu zbrojiti	278	<i>Savjetovanje: 88</i> <i>Psihosocijalno savjetovanje: 16</i> <i>Psihosocijalna podrška: 12</i> UKUPNO: 116	-162	42%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SU OSIGURANE U ZDRAVSTVENOM SEKTORU				
<ul style="list-style-type: none"> Psihoedukativni i preventivni programi za mlade: Programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti: 250 % trenutnog broja djece čije je mentalno zdravlje ugroženo – ukupno za navedene programe	993	1.670 840 UKUPNO: 2.510	1.517	253%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - DJECA U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI: 3.457				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade 10 % djece u riziku od siromaštva, a čije obitelji su primatelji ZMN-a.	346	3	-343	1%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Info centar za mlade dostupan za barem 50 % djece u riziku od siromaštva	1.729	30	-1.699	2%
Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu 27 % djece u riziku od siromaštva	933	60	-873	6%
Pomoć i podrška u obrazovanju za djecu u riziku od siromaštva 40 % djece u riziku od siromaštva (64 447 djece u OŠ je u riziku od siromaštva što je 8,7 % sve djece u dobi 0 – 19 godina, s time da je stopa međugeneracijskog prijenosa 30 % (Istraživanje OBRIRK))	1.383	12	-1.371	1%
Međusektorski program rane prevencije siromaštva i integrirana podrška djetetu u siromaštvu 7 % djece u riziku od siromaštva	242	0	-242	0%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - DJECA I MLADI S PROBLEMIMA U PONAŠANJU: 247				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Smještaj ili organizirano stanovanje (krizni, radi provedbe psihosocijalnog tretmana ili drugi oblik smještaja): 6 % djece s problemima u ponašanju	15	Djeca u domu: 11 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 0 Djeca u organiziranom stanovanju: 2 Djeca kod drugih pružatelja: 3 UKUPNO: 16	1	107%
Boravak 30 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	74	29	-45	39%
Psihosocijalna podrška (specifično za djecu i mlade s PUP-om radi provedbe psihosocijalnog tretmana) 20 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	49	24	-25	49%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Individualni socijalno-pedagoški ili savjetodavni rad 15 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	37	51	14	138%
Grupna i vršnjačka podrška 20 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	49	30	-19	61%
Mentorstvo za mlade s PUP-om 10 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	25	0	-25	0%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - DJECA I MLADI U ALTERNATIVNIM OBLICIMA SKRBI IZVAN OBITELJI: 30				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine 50 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	15	Djeca i mladi u domu: 12 Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji: 24 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju: 10 Djeca i mladi kod drugih pružatelja: 10 UKUPNO: 56	41	373%
Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja 50 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	15	1	-14	7%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama 25 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	7	0	-7	0%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - DJECA I MLADI U KRIZNIM SITUACIJAMA (MALOLJETNIČKA TRUDNOĆA, DJECA BEZ PRATNJE I ŽRTVE TRGOVANJA LJUDIMA): 45				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Smještaj ili organizirano stanovanje 100 % djeca bez pratnje / djeca žrtve trgovanja ljudima: 20 % maloljetne trudnice:	42 3 UKUPNO: 45	<i>Djeca i mladi u domu: 42 Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji: 0 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju: 0 Djeca i mladi kod drugih pružatelja: 3 UKUPNO: 45</i>	0	100%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascu 1, 2 i 3, obrada autora

Uslugu smještaja za djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djecu čija su prava prekršena koristi 45 od očekivanih 56 korisnika, čime je ostvarena razina pokrivenosti od 80%, pri čemu je većina smještena izvan domskog smještaja, prvenstveno u udomiteljskim obiteljima i organiziranom stanovanju. Međutim, kod usluge boravka za ovu skupinu ostvarena je znatno niža razina dostupnosti – svega 39%, s obzirom na to da od 41 procijenjenog korisnika uslugu koristi 16 djece.

Za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo procjenjuje se potreba za 278 korisnika savjetodavnih i oblika psihosocijalne podrške, dok ih sveukupno 116 koristi dostupne usluge, što odgovara pokrivenosti od 42%. Ipak, usluge preventivnih i psihoedukativnih programa, premašuju očekivani broj korisnika – umjesto 993 djece, usluge koristi 2.510 korisnika

Kada je riječ o djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, podaci ukazuju na izrazito nizak stupanj pokrivenosti potreba gotovo svih usluga, tj. neke usluge nisu identificirane kako se provode.

U pogledu djece i mladih s problemima u ponašanju, rezultati pokazuju nešto bolju dostupnost pojedinih usluga. Smještaj pokriva procijenjene potrebe, budući da 16 korisnika koristi uslugu naspram očekivanih 15, čime je ostvarena pokrivenost od 107%. Ipak, boravak i psihosocijalna podrška pokrivaju manje od polovice potreba (39% i 49%). Kod inovativnih usluga, individualni savjetodavni rad nadmašuje očekivanja sa 138% pokrivenosti, dok grupna i vršnjačka podrška ostvaruje umjerenu razinu dostupnosti (61%). S druge strane, mentorstvo za mlade nije dostupno, iako se očekuje potreba za 25 njih.

Za djecu i mlade u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji podaci pokazuju iznimno visoku dostupnost usluge smještaja, pri čemu je dominantan udomiteljski smještaj, kao i visok udio smještaja u organiziranom stanovanju te kod drugih pružatelja, naspram domskog smještaja. Međutim, podrška pri izlasku iz sustava skrbi – poput socijalnog mentorstva i stambenog zbrinjavanja – gotovo uopće nije dostupna.

Konačno, za djecu i mlade u kriznim situacijama, uključujući maloljetne trudnice, djecu bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima, usluga smještaja pokazuje punu pokrivenost procijenjenih potreba.

3.2. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za odrasle od 20 do 64 godine

Procjena broja odraslih podijeljena je u nekoliko podskupina, unutar kojih su dodatno definirani specifični rizici te su rezultati prikazani odvojeno za svaku od ovih skupina rizika:

- Rizici povezani s obiteljskim odnosima i roditeljstvom
- Rizici povezani sa siromaštvom
- Rizici u području mentalnog zdravlja
- Rizici povezani s invaliditetom

Procjena broja odraslih osoba prema pojedinim rizicima povezanih s navedenim rizicima u Karlovačkoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika.

Obiteljski odnosi i roditeljstvo

- **Opća prevencija: 221** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,35% građana u dobi 20-64 godine.
- **Narušeni obiteljski odnosi i ugrožavanje prava djeteta: 277** – temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju roditelja protiv kojih su donesene mjere sukladno Obiteljskom zakonu radi kršenja prava djeteta u Karlovačkoj županiji.
- **Nasilje u obitelji: 140** – temeljem podataka županijske policijske uprave o broju prijavljenih kaznenih djela protiv prava djece i nasilja u obitelji.
- **Krizni događaji: 11** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku po formuli 1 obitelj na 10.000 stanovnika.

Siromaštvo

- **Građani u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji: 1.581** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 2,1% građana u dobnoj skupini 20-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Karlovačkoj županiji (23,2%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁴.
- **Socijalno isključeni korisnici zajamčene minimalne naknade: 723** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju korisnika ZMN-a, a koji su nezaposleni i radno sposobni.
- **Građani u prehrambenoj deprivaciji: 2.754** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 2,8% građana u dobnoj skupini 0-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Karlovačkoj županiji (23,2%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁵.
- **Građani u riziku od beskućništva: 68** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,09% građana u dobnoj skupini 20-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Karlovačkoj županiji (23,2%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁶

Mentalno zdravlje

- **Opća prevencija radi zaštite mentalnog zdravlja: 7.784** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 12,3% građana u dobnoj skupini 20 – 64.
- **Građani sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja: 475** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,75% građana u dobnoj skupini 20 – 64.
- **Građani suočeni s ovisnostima o alkoholu, drogama i kockanju: 1.196** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1% populacije u dobi 20-64 radi patološkog kockanja, 0,41% populacije u dobi 20-64 radi konzumacije psihoaktivnih tvari, 0,48% populacije u dobi 20-64 radi konzumacije alkohola.
- **Odrasle osobe s mentalnim oštećenjem: 750⁷** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju odraslih osoba pod skrbništvom u Karlovačkoj županiji u dobi 20-64 godine.

Invaliditet

---

⁴ Koriste se podaci za 2016. godinu obzirom na to kako se stopa siromaštva za Karlovačku županiju računa temeljem Mape siromaštva iz 2016. godine.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (316 osoba u riziku u odnosu na 750 osobe temeljem podataka područnih ureda HZSR)

- **Osobe s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi u dobi 18-65: 3.824⁸** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi u dobi 18 – 65 godina (isključujući korisnike sa psihozama i poremećajima osobnosti).
- **Udio građana u potrebi za uslugama osobne asistencije: 192** – temeljem izračuna 2,5% odraslih osoba s invaliditetom na području Karlovačke županije
- **Udio građana u potrebi za uslugama podrške u zapošljavanju – osobe s invaliditetom: 57** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,09% građana u dobi 20-64g.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinim riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja odraslih koji su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je eventualni jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice. Rezultati analize su prikazani zasebno za pojedine skupine rizika.

Tablica 4 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s obiteljskim odnosima i roditeljstvom u Karlovačkoj županiji

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - OPĆA PREVENCIJA:				
221				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
0,7 % građana u dobi 20 – 64 g. za sljedeće dvije usluge: Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi): Grupe podrške roditeljima s malom djecom (škola za roditelje i drugo):	443	76 0 UKUPNO: 76	-367	17%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - SAVJETOVANJE I PODRŠKA OBITELJIMA:				
277				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine 1,85 % građana 20 – 64 g.	1.171	464	-707	40%
Psihosocijalno savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine (individualno, grupno ili obiteljsko): Obiteljska medijacija koja nije vezana za postupak razvoda braka: 2,34 % građana 20 – 64 g.	1.481	61	-1.420	4%
Psihosocijalna podrška obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo) 1,53 % građana 20 – 64 g.	968	193	-775	20%

⁸ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (861 osobe u riziku u odnosu na 3.824 osoba temeljem podataka područnih ureda HZSR)

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja 0,3 % populacije u dobi 20 – 64 godina	190	19	-171	10%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - NASILJE U OBITELJI: 140				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj 20 % trenutnog broja žrtvi nasilja	28	27	-1	96%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
SOS telefon za žrtve nasilja 300 % trenutnog broja žrtvi nasilja	420	339	-81	81%
Besplatna primarna/ sekundarna pravna pomoć 150 % trenutnog broja žrtvi nasilja	541	197	-13	94%
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju 50 % trenutnog broja žrtvi nasilja	70	6	-64	9%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - KRIZNI DOGAĐAJI: 11				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje za majke s djecom 1 smještajni kapacitet na 10 000 stanovnika	11	2	-9	18%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođene krizama i katastrofama 1 stambena jedinica na 10 000 stanovnika	11	11	0	100%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 1, 2 i 3, obrada autora

U području opće prevencije za odraslu populaciju u kontekstu rizika povezanih s obiteljskim odnosima i roditeljstvom, dostupnost osnovnih oblika podrške – kao što su psihoedukativni programi i grupe za roditelje – izrazito je ograničena. Od očekivanih 443 korisnika, usluge koristi samo 76 osoba, što odgovara stopi pokrivenosti od 17%.

Usluge savjetovanja i podrške obiteljima dostupne su u nešto većoj mjeri, ali i dalje ostaju značajno ispod razine potreba. Savjetovanje za odrasle osobe koristi 464 korisnika od očekivanih 1.171, što čini 40% pokrivenosti, dok psihosocijalno savjetovanje i obiteljska medijacija ostvaruju tek 4% obuhvata (61 od 1.481), pri čemu je utvrđeno kako se obiteljska medijacija trenutno ne provodi. Psihosocijalnu podršku koristi 193 od 968 očekivanih korisnika (20%), a tretmani usmjereni na prevenciju nasilničkog ponašanja obuhvaćaju tek 10% procijenjenih korisnika (19 od 190).

S druge strane, sustav pokazuje visoku razinu pokrivenosti potreba u području zaštite žrtava nasilja u obitelji. Smještaj za žrtve dostupan je gotovo u potpunosti, SOS telefon koristi 339 osoba od 420 predviđenih (81%), dok je pravna pomoć dostupna za 94% procijenjenih korisnika. Ipak, značajan nedostatak bilježi se u području dugoročne

integracije žrtava kroz zapošljavanje – podršku u stjecanju kvalifikacija koristi svega 6 osoba, iako se procjenjuje potreba za 70 (samo 9% pokrivenosti).

U kontekstu kriznih situacija, posebno onih koje se odnose na majke s djecom, kod smještajnih kapaciteta potreba je procijenjena na 11 korisnika, a uslugu je koristilo dvoje (18%). Za privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođenih krizama i katastrofama utvrđeno je kako postojeći sustav obuhvaća potrebe kada nastanu krizne situacije ili katastrofe.

Tablica 5 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim sa siromaštvom u Karlovačkoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - GRAĐANI U TEŠKOJ MATERIJALNOJ I SOCIJALNOJ DEPRIVACIJI: 1.581				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI I DRUGIH SUSTAVA (ZDRAVSTVO, PRAVOSUĐE I ZAPOS LJAVANJE)				
Podrška u zapošljavanju 50 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	791	676	-115	85%
Besplatna pravna pomoć 30 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	474	231	-243	49%
Posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala 10 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	158	266	108	168%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - SOCIJALNO ISKLJUČENI KORISNICI ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE: 723				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Socijalno mentorstvo za odrasle primatelje ZMN-a, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti 100 % radno sposobnih nezaposlenih primatelja ZMN-a	723	212	-511	29%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - GRAĐANI U PREHRAMBENOJ DEPRIVACIJI: 2.754				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica 50 % građana u prehrambenoj deprivaciji	1.377	464	-913	34%
Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući) 50 % građana u prehrambenoj deprivaciji	4.377	56	-1.321	4%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - GRAĐANI U RIZIKU OD BESKUĆNIŠTVA: 68				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Smještaj ili organizirano stanovanje 60 % građana u riziku od beskućništva	41	Prenočište: 34 Prihvatište: 1 U domu socijalne skrbi: 0 Organizirano stanovanje: 0 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 6 UKUPNO: 41	0	100%
Boravak 20 % građana u riziku od beskućništva	14	56	42	400%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Dnevni centar za podršku i informiranje 200 % građana u riziku od beskućništva	136	56	-80	41%
Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva 30 % građana u riziku od beskućništva	20	1	-19	5%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Podaci o dostupnosti socijalnih usluga za građane koji žive u uvjetima teške materijalne i socijalne deprivacije pokazuju djelomičnu učinkovitost sustava u odgovoru na potrebe. Podrška u zapošljavanju obuhvaća procijenjene potrebe u visokoj mjeri – od 791 procijenjenih korisnika, uslugu je ostvarilo 676 osoba, čime je pokrivenost potreba dosegla 85%. Međutim, besplatna pravna pomoć pokazuje manji obuhvat – 231 od 474 korisnika (49%). U slučaju posudionice i servisiranja ortopedskih i medicinskih pomagala ostvaren je značajan obuhvat – uslugu je koristilo 266 građana, iako se procjenjivalo da je potrebno pokriti njih 158. S druge strane, kada je riječ o socijalno isključenim primateljima zajamčene minimalne naknade, dostupnost ključne usluge socijalnog mentorstva ostaje ograničena. Od 723 identificirana korisnika, 212 ostvaruje ovu podršku, što rezultira pokrivenošću od 29%.

Kod građana u prehrambenoj deprivaciji uočavaju se još veći izazovi u zadovoljavanju procijenjenih potreba. Iako je procijenjeno da bi 1.377 osoba trebalo koristiti usluge socijalne samoposluge i/ili dostave namirnica, trenutačno ih koristi 464 (34%). Još je nepovoljnija situacija kod usluge pučke kuhinje i dostave gotovih obroka – koristi je samo 56 korisnika od 1.377 predviđenih, što čini tek 4% pokrivenosti potreba.

Kada je riječ o osobama u riziku od beskućništva, situacija je neujednačena. Smještaj obuhvaća procijenjenu potrebu, dok, usluga boravka premašuje očekivanja s 400% realizacije (56 korisnika na planiranih 14), što se dodatno tumači s fluktuacijom korisnika kroz vrijeme pa je obuhvat kroz promatranih godinu dana veći. Po pitanju stambenog zbrinjavanje utvrđeno je kako isto koristi jedna osoba.

Tablica 6 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s mentalnim zdravljem u Karlovačkoj županiji

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - GRAĐANI S RIZICIMA MENTALNOG ZDRAVLJA: 7.784				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Univerzalna prevencija 100 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	7.784	170	-7.614	2%
Selektivna prevencija 40 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	3.114	120	-2.994	4%
Indicirana prevencija 10 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	778	100	-678	13%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - GRAĐANI SA ZNAČAJNIJIM TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA: 475				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici 60 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	285	0	-285	0%
Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	95	2	-93	2%
Grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	95	7	-88	7%
Grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	95	0	-95	0%
Krizne intervencije i prva psihološka pomoć 15 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	71	23	-48	32%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - GRAĐANI SUOČENI S OVISNOSTIMA O ALKOHOLU, DROGAMA I KOCKI: 1.196				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o kockanju 20 % građana koji imaju rizik patološkog kockanja.	127	10	-117	8%
Programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction) 100 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima	259	28	-231	11%
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o drogi 70 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima	181	100	-81	55%
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu 70 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim uzimanjem alkohola	213	125	-88	59%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJEM I OVISNICI: 750				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 30 % odraslih osoba pod skrbištvom	225	Organizirano stanovanje: 0 Dom socijalne skrbi: 98 Udruga/vjerska zajednica: 2 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 35 UKUPNO: 136	-89	60%
Boravak 20 % odraslih osoba pod skrbištvom	150	0	-150	0%
<ul style="list-style-type: none"> • Socijalno mentorstvo: • Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem po zakonu o socijalnoj skrbi: • Vođenje slučaja (case management) iz zdravstvenog sustava: 	113	234	121	207%
15 % odraslih osoba pod skrbištvom				

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 1, 2 i 3, obrada autora

Analiza dostupnosti usluga za građane s rizicima mentalnog zdravlja ukazuje na ozbiljan jaz između procijenjenih potreba i stvarne dostupnosti usluga. Kod prevencije, koja bi trebala obuhvatiti cijelu procijenjenu populaciju građane s izraženim rizicima, ostvarena je pokrivenost između 2% i 13% ovisno o obliku prevencije.

Stanje je još nepovoljnije među građanima sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja, gdje gotovo nijedna inovativna ili projektno financirana usluga ne zadovoljava ni minimalnu razinu potreba. Krizne intervencije i prva psihološka pomoć dostupne su tek za trećinu korisnika (32%).

Kada je riječ o osobama suočenima s različitim oblicima ovisnosti, dostupnost usluga pokazuje nešto bolju sliku, ali i dalje ispod zadovoljavajuće razine. Terapijske grupe za ovisnike o alkoholu i drogama ostvaruju pokrivenost od 59% i 55%, što je znatno više u odnosu na druge skupine. Programi smanjenja štete (*harm reduction*) obuhvaćaju tek 11% procijenjenih korisnika. Znatno lošije stoji dostupnost terapijskih grupa za ovisnike o kockanju – samo 10 osoba je uključeno, iako se potreba procjenjuje na 127 korisnika (8%).

Što se tiče odraslih osoba s mentalnim oštećenjem i ovisnika, pokazuje se neujednačena slika o dostupnosti različitih oblika podrške. Smještaj koristi 136 korisnika (većinom u domu socijalne skrbi), od očekivanih 225, čime se ostvaruje pokrivenost od 60%. Međutim, boravak kao oblik dnevne skrbi nije uopće dostupan – nijedan korisnik nije uključen, iako se potreba procjenjuje na 150 osoba. Nasuprot tome, područje koje uključuje socijalno mentorstvo, psihosocijalnu podršku i vođenje slučaja, značajno premašuje očekivanja – umjesto 113 planiranih korisnika, uključeno je čak 234, što odgovara pokrivenosti od 207%, pri čemu je ovdje pokrivenost primarno ostvarena kroz psihosocijalnu podršku i vođenje slučaja kroz zdravstveni sustav.

Tablica 7 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s invaliditetom u Karlovačkoj županiji

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - OSOBE S INVALIDITETOM U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U DOBI 18 – 65 godina (bez korisnika sa mentalnim oštećenjem):				
3.824				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 6 % osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi	229	<i>Organizirano stanovanje: 64 Dom socijalne skrbi: 20 Udruga/vjerska zajednica: 0 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 41</i> UKUPNO: 125	-104	55%
Boravak 8 % osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi	306	26	-280	8%
Pomoć u kući 8 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	306	<i>Koliko je ukupno korisnika pomoći u kući: 27 Koliko korisnika ima organiziranje prehrane u sklopu usluge: 0</i> UKUPNO: 27	-279	9%
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom ili socijalno mentorstvo po Zakonu o socijalnoj skrbi ili druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jahanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge) 40 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	1.530	<i>Broj korisnika psihosocijalne podrške osoba s invaliditetom: 143 Broj korisnika usluge socijalnog mentorstva: 17 Druge terapijske/rehabilitacijske usluge: 158</i> UKUPNO: 318	-1.212	21%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Specijalizirani prijevoz i pratnja 50 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	1.912	75	-1.837	4%
Dojavni sustavi u krizama 50 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	1.912	35	-1.877	2%
Cjelodnevna skrb i njega u kući 3 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	115	0	-115	0%
Privremeni njegovatelj u obitelji 10 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	382	0	-382	0%
USLUGA OSOBNE ASISTENCIJE				

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Usluga osobne asistencije 2,5 % svih osoba s invaliditetom prema podacima HZJZ-a u Karlovačkoj županiji	192	Usluga osobnog asistenta: 91 Usluga komunikacijskog posrednika: 38 Usluga videćeg pratitelja: 55 UKUPNO: 187	-5	98%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOŠLJAVANJA				
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju 10 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	382	84	-298	22%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - Broj osoba s intelektualnim teškoćama evidentiranih kroz sustav socijalne skrbi (HZSR): 693				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOŠLJAVANJA				
Radni asistent OSI 30 % osoba s intelektualnim teškoćama u radno aktivnoj dobi u sustavu socijalne skrbi	208	0	-208	0%
EDUKACIJE ZA PRUŽATELJE USLUGA				
Tečajevi znakovnog jezika Godišnje uključivanje barem 10 novih stručnjaka	10	0	-10	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascu 1, 2 i 3, obrada autora

Usluge smještaja i organiziranog stanovanja, trenutno su dostupne za 125 osoba, dok je procijenjena potreba gotovo dvostruko veća – 229 korisnika, čime se ostvaruje pokrivenost od 55%. Ovdje je potrebno istaknuti kako je većinom, u 64 slučaja, ova usluga ostvarena kroz organizirano stanovanje, a potom kroz udomiteljstvo za 41 korisnika. Nepovoljnija situacija bilježi se kod usluge boravka, koja je dostupna za svega 26 korisnika od 306 procijenjenih (8% obuhvata), te kod pomoći u kući, koju koristi 27 osoba, čime se zadovoljava samo 9% procijenjenih potreba.

Psihosocijalna podrška, socijalno mentorstvo i druge terapijske i rehabilitacijske usluge također su znatno ispod razine procijenjenih potreba. Ukupno 318 korisnika koristi ove oblike podrške, iako je ciljna potreba procijenjena na 1.530 osoba – pokrivenost iznosi svega 21%, pri čemu je najmanji obuhvat kroz socijalno mentorstvo.

Kada je riječ o inovativnim uslugama, pokrivenost potreba je još lošija. Specijalizirani prijevoz i pratnja dostupni su za samo 4% korisnika (75 od 1.912 procijenjenih), a dojavne krizne usluge za tek 2% korisnika. Neke od ključnih usluga u potpunosti su nedostupne, poput cjelodnevne skrbi i njege u kući te privremenih njegovatelja u obitelji.

Izuzetak u ovom nepovoljnom obrascu je usluga osobne asistencije, koja obuhvaća 187 od 192 očekivana korisnika, što predstavlja pokrivenost od čak 98%, što upućuje na dobar razvoj ove usluge u odnosu na ostatak sustava podrške.

Područje podrške u zapošljavanju i obrazovanju, iako iznimno važno za socijalno uključivanje, još je nedovoljno razvijeno – od očekivanih 382 korisnika, uslugu koristi samo 84 osobe (22%). Posebno je zabrinjavajuće stanje kod osoba s intelektualnim teškoćama: usluga radnog asistenta, koja bi trebala obuhvatiti trećinu osoba u radno aktivnoj dobi, nije evidentirana dostupnost za niti jednog korisnika. Uključivanje stručnjaka u tečajeve znakovnog jezika nije evidentirano, iako je utvrđeno kako postoje programi obuke koji se koriste po potrebi.

3.3. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe iznad 65 godina

Procjena broja osoba starije životne dobi od 65 godina prema pojedinim rizicima u Karlovačkoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Starije osobe sniženih funkcionalnih sposobnosti: 2.800** - temeljem podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o prevalenciji invaliditeta u starijoj dobi (osobe iznad 65 godina) te od toga broja 32,4% starijih osoba koje su u riziku od siromaštva.
- **Starije osobe narušena mentalnog zdravlja: 1.916** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 6,9% starijih od 65 godina.
- **Starije osobe oboljele od demencije: 461** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,66% starijih od 65 godina.
- **Njegovateljski stres i podrška obiteljima: 355** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,28% starijih osoba ima njegovatelja ili člana obitelji kojemu je potrebna podrška.
- **Terminalno bolesne osobe: 1.325** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,2% ukupnog stanovništva.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinim riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja starijih osoba iznad 65 godina koje su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice.

Tablica 8 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za starije osobe u Karlovačkoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - STARIJE OSOBE SNIŽENIH FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI: 2.800				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	812	155	-657	19%
Pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	812	1.299	487	160%
Smještaj (krizni ili u drugim okolnostima) ili organizirano stanovanje za starije osobe 37 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	1.036	Smještaj u domu: 1.053 Smještaj koji organizira vjerska zajednica/udruga: 12 Smještaj kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 163 Organizirano stanovanje: 0 UKUPNO: 1.228	192	119%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	812	924	112	114%
Alarmni dojavni sustav za starije osobe (npr. SOS narukvice) 41 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	1.148	22	-1.126	2%
Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku 8 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	224	0	-224	0%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
(Zdravstvena) njega u kući 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	812	855	43	105%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - STARIJE OSOBE NARUŠENA MENTALNOG ZDRAVLJA: 1.916				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Boravak 30 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	575	473	-102	82%
Savjetovanje ili psihosocijalno savjetovanje ili psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi 20 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	383	Savjetovanje: 340 Psihosocijalno savjetovanje: 2 Psihosocijalna podrška: 2 UKUPNO: 344	-39	90%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI KROZ SEKTOR CIVILNOG DRUŠTVA				
Klub/centar za druženje starijih osobe 50 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	958	800	-158	84%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - STARIJE OSOBE OBOLJELE OD DEMENCIJE: 461				
DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije 30 % starijih oboljelih od demencije	138	0	-138	0%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - BROJ STARIJIH OSOBA KOJE IMAJU NJGOVATELJE KOJIMA JE POTREBNA PODRŠKA: 355				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Savjetovanje obitelji ili psihosocijalno savjetovanje obitelji ili psihosocijalna podrška članovima obitelji / skrbnicima / njegovateljima starije osobe 100 % starijih osoba koji imaju njegovatelja kojima je potrebna podrška	355	Savjetovanje: 2 Psihosocijalno savjetovanje: 2 Psihosocijalna podrška: 1	-350	1%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
		UKUPNO: 5		
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi 30 % starijih osoba koji imaju njegovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška	107	0	-107	0%
Usluga privremene njege u kući radi predaha od skrbi 70 % starijih osoba koji imaju njegovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška	249	0	-249	0%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - TERMINALNO BOLESNE OSOBE: 1.325				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
Palijativna skrb u kući 80 % korisnika u potrebi za palijativnom skrbi	1.060	282	-778	27%
Stacionarna palijativna skrb 20 % korisnika u potrebi za palijativnom skrbi	265	120	-145	45%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 1, 2 i 3, obrada autora

Usluga pomoći u kući koja uključuje organiziranje prehrane dostupna je tek 19% korisnika (155 od 812), dok se pomoć u kući bez organizirane prehrane koristi znatno iznad očekivanja – 1.299 korisnika naspram 812 procijenjenih. Sveukupno gledajući, usluga pomoći u kući ostvaruje zadovoljavajući obuhvat cjelokupne populacije u potrebi prema procjeni. Kada je riječ o smještaju, ukupno 1.228 osoba koristi neki od oblika institucionalnog ili obiteljskog smještaja, čime se nadmašuju procijenjene potrebe za 192 korisnika. Vidljivo je kako se većina smještaja ostvaruje u domovima, tek oko 15% u drugim oblicima, prije svega u udomiteljskim obiteljima. Ovdje je važno za istaknuti kako prikupljeni podaci o broju korisnika usluge smještaja nisu isključili broj korisnika koji su izvan Karlovačke županije, tako da je taj broj potencijalno manji.

Organizirani prijevoz i pratnja za starije osobe koristi 924 korisnika, što ukazuje na iznimno zadovoljavajući obuhvat u odnosu na procijenjene potrebe. Međutim, ključne usluge za očuvanje samostalnosti, poput alarmnog dojavnog sustava (npr. SOS narukvice), koristi svega 22 korisnika od 1.148 očekivanih (2%), dok stanovanje uz kontinuiranu podršku u vlastitom domu nije dostupno ni jednoj osobi. Zdravstvena njega u kući bilježi dobru dostupnost (105% pokrivenosti), što ukazuje na funkcionalnost zdravstvenog sektora u pružanju ove specifične usluge.

Kod starijih osoba narušenog mentalnog zdravlja uočava se relativno visoka pokrivenost potreba. Uslugu boravka koristi 473 od očekivanih 575 korisnika (82%), dok su savjetodavne i psihosocijalne usluge dostupne za 344 korisnika (90% pokrivenosti). Inovativna usluga kluba/centra za druženje starijih osoba također bilježi visoku stopu obuhvata – 800 korisnika od planiranih 958 (84%), što upućuje na dobru razvijenost socijalizacijskih aktivnosti u zajednici.

S druge strane, skrb za starije osobe oboljele od demencije je neadresirana. Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije nije dostupna ni jednom korisniku, unatoč procijenjenoj potrebi za njih 138. Kada je riječ o podršci njegovateljima starijih osoba, savjetodavne i psihosocijalne usluge obuhvaćaju samo 5 korisnika od 355 potrebnih (1% pokrivenosti), dok su sve inovativne usluge predaha – bilo kroz smještaj ili privremenu njegu u kući – nedostupne.

Palijativna skrb u kući koristi se kod 282 korisnika od očekivanih 1.060, što predstavlja pokrivenost od 27%. Stacionarna palijativna skrb nešto je dostupnija, s 120 korisnika naspram 265 planiranih (45%).

3.4. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine

Procjena broja osoba koje spadaju u skupinu izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom kao i pripadnike romske nacionalne manjine prema pojedinim rizicima u Karlovačkoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Udio Roma u županiji: 55** - temeljem podataka iz Popisa stanovništva 2021. o broju Roma u Karlovačkoj županiji.
- **Izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom: 472** – temeljem broja osoba pod međunarodnom zaštitom te broj raseljenih osoba iz Ukrajine koji imaju prijavljeni boravak na području županije.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinom riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja pripadnika ove dvije skupine koje su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je sa podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice.

Tablica 9 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine u Karlovačkoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - PRIPADNICI ROMSKE NACIONALNE MANJINE U ŽUPANJI: 55				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA OBRAZOVANJA				
Usluge za prevladavanje komunikacijskih barijera: Romski pomagač u pripremi za školu, predškoli i nastavi Prevoditelj romskog jezika 10 % romske populacije	6	Broj korisnika romskog Pomagača: 0 Broj korisnika prevoditelja romskog jezika: 0 UKUPNO: 0	-6	0%
Broj građana u riziku u Karlovačkoj županiji - IZBJEGLICE I OSOBE POD MEĐUNARODNOM ZAŠTITOM: 472				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOŠLJAVANJA				
Koordinator integracije 50 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	236	0	-236	0%
Usluge za prevladavanje jezičnih barijera 100 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	472	Prevođenje i tumačenje: 0 Tečajevi hrvatskog jezika: 0 UKUPNO: 0	-472	0%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Podrška interkulturalnih medijatora 30 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	142	Broj korisnika: 0 Broj interkulturalnih medijatora: nema podataka UKUPNO:0	-142	0%
Edukacija i supervizija interkulturalnih medijatora 100 % interkulturalnih medijatora	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati
DRUGE USLUGE				
Besplatna pravna pomoć Županija razvija kapacitete na način da na 50 000 stanovnika ima kapacitet za: 100 korisnika besplatne pravne pomoći	221	1	-220	0%
Udomiteljstvo u skladu s etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim podrijetlom djeteta Dvije udomiteljske obitelji s kapacitetom za kulturalno osjetljivo udomiteljstvo	2	0	-2	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Iz podataka je vidljiva procjena potreba, no temeljem prikupljenih podataka nije utvrđeno korištenje istih.

3.5. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga

Ovdje navodimo sažetak zaključaka o dostupnosti i potrebama prema pojedinim skupinama socijalnih usluga, dok su u narednim poglavljima detaljno predstavljeni, prema pojedinim korisničkim skupinama, nalazi svih istraživačkih aktivnosti kroz koje su se prikupljali podaci za procjenu dostupnosti pojedinih usluga. Ovi zaključci predstavljaju ključnu podlogu za definiranje ciljeva, mjera i aktivnosti Socijalnog plana Karlovačke županije 2025. – 2027.

- Potrebno je povećati obuhvat i proširiti dostupnost rane razvojne podrške i logopedске terapije na čitavi teritoriji županije, s naglaskom na područja izvan Karlovca. Sustav socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju u Karlovačkoj županiji još uvijek je u velikoj mjeri oslonjen na lokalne inicijative, projektne cikluse i centralizirane pružatelje te zdravstveni sustav. Potrebne su strateške intervencije za teritorijalno širenje, bolju institucionalnu integraciju postojećih usluga i stabilnije financiranje.
- Prilagođeni prijevoz i predah od skrbi gotovo da ne postoje, iako su potrebe jasno iskazane – za skupine djece teškoćama, osoba s invaliditetom te starije osobe
- Mentalno zdravlje djece u Karlovačkoj županiji je područje izrazitih neujednačenosti – dok preventivni programi imaju široku primjenu, usluge savjetovanja, psihosocijalne podrške i stručnih procjena su fragmentirane, nedovoljno dostupne i kadrovski neodržive. Poseban izazov predstavljaju udaljena područja, manjak dječjih psihijatara i psihologa te prekid usluge ambulantne procjene, što otežava ranu identifikaciju i intervenciju kod djece s teškoćama mentalnog zdravlja.
- Smještajni kapaciteti za djecu i mlade zadovoljavaju potrebe, no usluge psihosocijalne podrške i boravka ostaju ograničene i centralizirane. Problem je osobito izražen u udaljenim dijelovima županije, gdje je dostupnost usluga gotovo nepostojeća. Postoji jasna potreba za jačanjem mobilnih timova i decentralizacijom usluga, kako bi se djeci i mladima s problemima u ponašanju i drugim rizicima omogućila pravovremena i dostupna podrška u zajednici, bez nužnog smještaja u institucije.
- Iako Karlovačka županija ima visoko razvijen sustav alternativne skrbi, uključujući organizirano stanovanje i udomiteljstvo, postoji ozbiljan deficit u razvoju izlaznih usluga. Socijalno mentorstvo i stambeno zbrinjavanje nakon izlaska iz skrbi trenutačno nisu sistemski razvijeni ni dostupni. Potrebno je uložiti dodatne napore u uspostavu sustava podrške za osamostaljenje, koji bi mladima omogućio siguran prijelaz u odrasli, samostalni život.
- Zbog izrazito niske pokrivenosti potrebama i nepokrenutosti ključnih usluga, za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti nužno je objediniti socijalizacijske aktivnosti i pomoć u učenju u jedinstvenu intervencijsku mjeru, koja bi bila osmišljena kao fleksibilna i primjenjiva na terenu. Veći obuhvat socijalnog mentorstva dodatno bi osnažila kapacitete za rad s ovom populacijom.
- U području podrške obiteljima ključno je osigurati održivost i proširenje škola za roditelje te ustavno uspostaviti usluge savjetovanja, psihosocijalne podrške, i psihosocijalnog savjetovanja te obiteljske medijacije uključujući prisutnost mobilnog tima Obiteljskog centra izvan Karlovca. Dodatno prevenciju nasilničkog ponašanja treba intenzivirati, a kod žrtava obiteljskog nasilja naglasak je na potrebnoj podršci i osamostaljivanju te osiguravanje prioritetne skrbi za djecu (vrtiće) u tom razdoblju.
- Kod populacije osoba u riziku od siromaštva usluge za ovu skupinu najviše ovise o malom broju vrlo angažiranih pružatelja, a sustavna podrška je nedovoljna i ovisi o projektnom financiranju. Usluge u ruralnim sredinama gotovo ne postoje, a pomoć ovisi o volonterskom radu i donacijama.
- Županija se u području mentalnog zdravlja oslanja na zdravstveni sustav i volonterske inicijative, dok sustav socijalne skrbi ima vrlo ograničene kapacitete u ovom području. Razvijenost ovisi o pojedinim akterima i projektima, ali sustavno praćenje, povezivanje i proširenje usluga, posebno u obliku organiziranog stanovanja, dnevnih boravaka, psihosocijalne podrške i socijalizacijskih aktivnosti, i dalje uvelike nedostaje.
- Sustav skrbi za starije osobe u županiji pokriva osnovne i usluge širokog obuhvata (smještaj, pomoć u kući), ali ne odgovara na specifične i rastuće potrebe najranjivijih skupina – osoba s demencijom, njegovatelja, izoliranih starijih u ruralnim područjima, i korisnika kojima je ključna usluga svakodnevna prehrana ili

podrška u domu. Velik dio postojećih rješenja oslonjen je na projektno financiranje (s naglaskom na Zaželi projekte), dok smještaj skoro isključivo privatno financiranje korisnika.

Ove sažetke nalaza povezane s pojedinim oblicima podrške treba zajedno promatrati sa zaključcima analize kapaciteta pružatelja socijalnih usluga u poglavlju 3.6. U nastavku su detalji zaključaka nalaza.

Djeca s teškoćama u razvoju

Dostupnost socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju u Karlovačkoj županiji ukazuje na izražene nejednakosti među različitim vrstama podrške, kao i na velike razlike između procijenjenih potreba korisnika i stvarnog obuhvata od strane pružatelja.

Prema podacima iz analize obuhvata usluga, rana razvojna podrška za djecu u dobi od 0 do 3 godine ostvaruje tek 36% pokrivenosti. Od procijenjenih 333 djece, ovu ključnu razvojnu uslugu koristi samo njih 120. U dobnoj skupini od 4 do 7 godina situacija je nešto povoljnija – 117 od 150 djece koristi ranu podršku, što predstavlja pokrivenost od 78%. Psihosocijalna podrška za djecu u dobi od 8 do 18 godina također ima ograničen doseg, s obuhvatom od 53% – razlika između broja djece u potrebi i stvarnih korisnika iznosi 116.

Usluga dnevnog boravka dostupna je samo u Karlovcu i koristi je 27 djece, što odgovara polovici procijenjene potrebe, s obzirom na to da je ukupno 50 djece procijenjeno kao potencijalni korisnici. Usluga smještaja, za razliku od drugih oblika podrške, bilježi gotovo potpunu realizaciju – koristi je 25 od 27 djece. Podrška pri uključivanju u odgoj i obrazovanje također je djelomično razvijena – 67 od 98 djece koristi ovu uslugu, odnosno 68% procijenjene potrebe je zadovoljen.

Međutim, kada je riječ o inovativnim, projektno financiranim uslugama, jaz između potrebe i dostupnosti je izražen. Uslugu prilagođenog prijevoza koristi samo 6 od procijenjenih 71 korisnika, odnosno svega 8%. Usluge kao što su privremeni njegovatelj u obitelji te grupna ili individualna podrška roditeljima njegovateljima u potpunosti izostaju iz sustava, iako su identificirane potrebe za svaku od njih za 174 korisnika.

Posebno je zanimljiv slučaj logopedске terapije, gdje broj korisnika (620) značajno premašuje procjenu potreba (297), iako se u stvarnosti evidentiraju liste čekanja, što ukazuje na većom potrebom za uslugom. Ključni pružatelj ove usluge je Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG Karlovac, koja djeluje iz zdravstvenog sustava i pokriva velik broj korisnika, uključujući i one izvan županije. Na terenu se, međutim, naglašava kako je dostupnost logopeda izuzetno loša u dijelovima županije izvan Karlovca, posebno u Ogulinu i Dugoj Resi, što ukazuje na problem centraliziranosti usluga i nedostatak terenske prisutnosti stručnjaka.

Prema informacijama sa sastanaka Savjeta za socijalnu skrb, smještaj za djecu s teškoćama trenutno se najčešće ostvaruje kroz organizirano stanovanje koje osigurava Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj. Taj centar kontinuirano proširuje svoje kapacitete, uključujući planove za nove stambene jedinice. Istaknuto je kako su djeca s teškoćama u manjoj mjeri prisutna u udomiteljstvu, iako ukupno postoji 140 aktivnih udomiteljskih obitelji u županiji (od čega je 24 specijalizirano za djecu). S obzirom na ograničene kapacitete u sustavu, dio djece čeka na rješenje za smještaj, a zabilježeni su i slučajevi žurnih izdvajanja kada roditelji više nisu u mogućnosti brinuti o djetetu.

Struktura financiranja usluga pokazuje snažnu oslonjenost na projekte i lokalne inicijative. Tako su pomoćnici u nastavi uglavnom osigurani putem ESF projekata županije i kroz tri projekta udruga osoba s invaliditetom, dok je boravak, iako postoji, projektno financiran i nije dio Mreže socijalnih usluga.

Iz razgovora s predstavnicima područnih ureda HZSR i Obiteljskog centra ističe se da u Slunju, Ogulinu i Dugoj Resi postoji izražena potreba za povećanjem dostupnosti logopedске i razvojne podrške. U Slunju, uz podršku Županije, aktivnosti su se djelomično decentralizirale – Udruga za djecu s teškoćama u razvoju Zvončići sada koristi gradski prostor i redovno dolazi na teren. U Ogulinu, Zvončići i Centar Ozalj pružaju podršku, no bez terenskog pristupa – roditelji i dalje moraju ići u Karlovac za većinu usluga, što je često financijski i logistički neizvedivo, s obzirom na

udaljenost od 50 km. Duga Resa nema lokalnu dostupnost usluga rane intervencije, a jedini koji izlaze na teren su stručnjaci iz Centra Ozalj.

Djeca i mladi

Usluge za **djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi** u Karlovačkoj županiji obuhvaćaju dva ključna segmenta – smještaj i dnevni boravak – s dodatnim naglaskom na djecu u kriznim situacijama, poput maloljetnih trudnica, djece bez pratnje i žrtava trgovanja ljudima.

Prema podacima o obuhvatu uslugama, usluga smještaja koristi 45 od očekivanih 56 djece, što predstavlja razinu pokrivenosti od 80%. Većina djece je smještena izvan institucionalnog domskog smještaja, pretežito u udomiteljskim obiteljima i organiziranom stanovanju. S druge strane, usluga dnevnog boravka značajno zaostaje u dostupnosti – koristi je samo 16 od ukupno 41 procijenjenog korisnika, što ukazuje na svega 39% obuhvata.

Kada je riječ o djeci u kriznim situacijama, poput maloljetnih trudnica, djece bez pratnje ili žrtava trgovanja ljudima, usluga smještaja zasad odgovara potrebama, uz visoku razinu pokrivenosti. No, iz podataka Savjeta za socijalnu skrb vidljivo je da se 40% svih smještaja za ovu skupinu ostvaruje izvan županije, što ukazuje na nedostatne lokalne kapacitete i oslonjenost na međužupanijsku suradnju i prijenos korisnika.

Trenutni glavni pružatelj institucionalnog smještaja u županiji je Centar za pružanje usluga u zajednici “Vladimir Nazor”, koji djeluje kao državni dom. U njemu je trenutačno smješteno 16 djece, dok još 5 korisnika koristi organizirano stanovanje. Dodatno, dio djece iz drugih županija dolazi u Karlovac, čime se opterećuju lokalni kapaciteti – što istodobno otežava odgovor na potrebe vlastitih korisnika. Centar ne prima djecu mlađu od 3 godine, koje se tada upućuju u udomiteljstvo ili u domove u Zagrebu.

Planiran je i razvoj boravaka u sklopu školskih ustanova, što je već testirano kroz dislocirane jedinice koje su djelovale u prostorima škola. Međutim, iskustva su pokazala kako je ta usluga često krivo shvaćena od strane obrazovnog sustava – interpretirana je kao pomoć u učenju, a ne kao oblik odgojno-socijalne podrške djeci bez odgovarajuće skrbi.

Sugovornici iz Ogulina navode kako na lokalnoj razini ne postoji dnevni boravak za djecu, osim školskih, koji ne odgovaraju potrebama ove specifične skupine. Postoje pokušaji uspostave suradnje s domom Vladimir Nazor, kao i s Crvenim križem, ali zasad bez konkretnih rezultata.

U Karlovcu je situacija nešto povoljnija – postoje udomiteljske obitelji, uglavnom srodničke, a broj udomitelja za djecu iznosi oko 25. No, iz perspektive planiranja, kapacitet je vrlo nestabilan: čim se otvori slobodno mjesto, odmah se popunjava, često i za potrebe hitnih izdvajanja, što onemogućuje sustavno planiranje smještaja. Predstavnici lokalnih službi ističu kako je izrazito teško motivirati nove udomitelje i uključiti ih u sustav – osobito u ruralnim i udaljenijim dijelovima županije.

Usluga smještaja za maloljetne trudnice u praksi je posebno osjetljiva. Radi se uglavnom o romskoj djeci, za koju je teško pronaći prihvatne ustanove – često se susreće odbijanje pružatelja, a rješenja za smještaj čekaju na realizaciju dulje nego što bi situacija dopuštala.

Procjena potreba i stvarnog obuhvata uslugama za **djecu s poteškoćama u području mentalnog zdravlja** ukazuje na izražen jaz između potreba i dostupnih kapaciteta. Budući da županijski zavod za javno zdravstvo ne vodi sustavnu evidenciju relevantnih podataka, za izračun procjene populacije su korišteni nacionalni podaci.

Prema procjenama, 278 djece treba oblike savjetodavne i psihosocijalne podrške, dok ih trenutno samo 116 koristi dostupne usluge, što čini 42% pokrivenosti. U kontrastu, preventivni i psihoedukativni programi, koji se većinom

provode kroz obrazovni sustav i u suradnji s udrugama i Obiteljskim centrom, premašuju broj očekivanih korisnika – zabilježeno je čak 2.510 korisnika, u odnosu na očekivanih 993.

Uvid u praksu potvrđuje izrazitu neravnomjernost u teritorijalnoj dostupnosti. Psihosocijalna podrška na nekim područjima, primjerice u Baniji, uopće nije organizirana – što su predstavnici HZSR-a opisali kao ključnu uslugu za razvoj. U županiji postoji samo jedan dječji psihijatar koji je dostupan za hitne slučajeve, dok se za redovitu psihijatrijsku podršku upućuje prema specijaliziranim ustanovama u Zagrebu.

Savjetodavne usluge unutar sustava HZSR su izrazito ograničene – prema njihovim službenim statistikama, kroz HZSR je ukupno upućeno samo 30 djece na savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje ili podršku, što ukazuje na slab kapacitet i poteškoće u dostupnosti pružatelja.

Na terenu djeluju i mobilni timovi, primjerice Obiteljskog centra, koji je krajem prethodne godine počeo s dolascima u Slunj, a u Ogulinu su još u fazi pregovora o dolascima. Mobilni timovi funkcioniraju zahvaljujući vozilima iz EU projekta, a slične usluge mobilnih timova ima i Crveni križ – aktiviran najčešće u kriznim situacijama poput migrantske krize, potresa i slično. Ipak, sve navedeno pokriva samo dio potreba, uz geografsku i vremensku ograničenost.

Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije ističe kako usluge savjetovanja i psihosocijalne podrške postaju sve potrebnije, posebno među mladima. Kao ključnu slabost vide nedostatak školskih psihologa i stručnih timova u obrazovnim ustanovama. Pojašnjavaju kako škole predstavljaju prirodna mjesta dostupnosti psihološke podrške, ali zbog nedovoljnog broja stručnjaka, kapaciteti su daleko ispod potreba. Posebno naglašavaju važnost antistigma pristupa te uključivanja roditelja, nastavnika i zajednice u sustav rane identifikacije i podrške.

Prema podacima iz Opće bolnice Karlovac, na razini sustava postoji samo jedan dječji psihijatar koji pokriva i odrasle. Zbog tog manjka, djeca s područja Karlovca ponekad se šalju i do Jastrebarskog ili Otočca. Vaninstitucionalno, ne postoji savjetovalište za djecu i mlade poput Centra za mlade u Zagrebu.

Dodatni izazov vezan je uz promjene u zakonodavstvu – Centar Banija navodi kako je do nedavno postojala ambulantna procjena mentalnog stanja djece, koja se mogla provoditi fleksibilno bez smještaja, a sada se zbog novih propisa djeca moraju upućivati na stacionarni tretman u trajanju od 30 dana, što dodatno opterećuje sustav i obitelji. Ova promjena ukinula je fleksibilan pristup koji je omogućavao uključivanje djece u poludnevne boravke, što se pokazalo korisnim u ranom prepoznavanju problema i suradnji sa školama. Takvi programi su bili oblik rane intervencije, a trenutno nisu nadomješteni nijednom novom uslugom.

Problematiziran je i slab odaziv roditelja na suradnju s HZSR-om, što dodatno otežava provođenje podrške u zajednici i implementaciju preventivnih modela.

Analiza dostupnosti i potreba za uslugama za **djecu i mlade s problemima u ponašanju** u Karlovačkoj županiji pokazuje značajna odstupanja između nacionalnog i županijskog pristupa izračunu populacije djece i mladih u riziku – dok nacionalna metodologija procjenjuje ovu skupinu na 247 osoba, županijski podaci identificiraju svega 105 korisnika.

U pogledu dostupnosti pojedinih usluga, zabilježena je nešto bolja situacija u odnosu na druge skupine. Smještaj u institucijama, konkretno u Centru za pružanje usluga u zajednici Banija-Karlovac, u potpunosti zadovoljava procijenjene potrebe – s 16 korisnika na 15 očekivanih, što znači 107% pokrivenosti. Međutim, druge važne usluge ne bilježe sličan obuhvat. Psihosocijalna podrška dostupna je za manje od polovice potrebite djece – ostvareno je 49% pokrivenosti, a usluga boravka ima još niži doseg, pokrivajući samo 39% korisnika. Primjerice, Centar Banija trenutno ima dostupno oko 20 mjesta za smještaj, dok poludnevni boravci u sklopu škole i izvan škole na Švarči imaju ograničen kapacitet i nisu popunjeni, unatoč interesu, prema riječima stručnog osoblja Centra, što ukazuje na problem dostupnosti usluge za korisnike, tj. prijevoza do boravka.

Među inovativnim uslugama, individualni savjetodavni rad premašuje očekivanja s 138% pokrivenosti, što ukazuje na snažnu potrebu za ovim tipom intervencije. S druge strane, grupna i vršnjačka podrška ostvaruju nešto više od 60% obuhvata.

Predstavnici Centra Banija napominju da smještaju i djecu izvan županije te da, iako nemaju listu čekanja, kapacitet doma je stalno popunjen. Duže trajanje smještaja, koje može iznositi između 3 do 6 godina, također govori o trajnosti i kompleksnosti problema s kojima se ova skupina suočava. Djeca najčešće dolaze u dobi od 14–15 godina i ostaju do punoljetnosti. Ostale usluge se uglavnom provode u Karlovcu, što stvara dodatne prepreke za djecu iz udaljenijih mjesta poput Barilovića, Netretića i Bosiljeva. Tamošnji roditelji zbog geografskih i logističkih prepreka teško mogu uklopiti potrebe djece s postojećim radnim i životnim obavezama, što vodi do kasnijeg uključivanja djece u sustav, najčešće tek kada je smještaj jedina opcija. Psihosocijalna podrška i individualno savjetovanje se provode i u obiteljima, kao vanjska usluga, ali timovi nemaju kapacitete za šire djelovanje po cijeloj županiji. Iako se preventivne usluge razvijaju u okviru samog Centra i u suradnji sa školama, većina aktivnosti ostaje ograničena na Karlovac, a potreban bi bio razvoj mobilnih timova koji bi djelovali i u manjim sredinama.

Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb zaključak sudionika je da nedostatak preventivnih i savjetodavnih usluga, posebice izvan Karlovca, pridonosi većem upućivanju djece u institucije, umjesto ranijih oblika intervencije koji bi mogli izbjeći institucionalizaciju.

U Karlovačkoj županiji **djeca i mladi koji se nalaze u alternativnim oblicima skrbi**, poput domskog smještaja, organiziranog stanovanja ili udomiteljstva, imaju vrlo visoku razinu dostupnosti osnovne usluge – smještaja. Najveći broj korisnika smješten je u udomiteljskim obiteljima, dok je organizirano stanovanje također zastupljeno i razvijeno, osobito u okviru Centra za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor (Karlovac), Centra Banija i Centra Ozalj. U Vladimiru Nazoru trenutno je smješteno 21 djece u domu i 11 u organiziranom stanovanju, dok Centar Banija pruža uslugu organiziranog stanovanja za još 4 korisnika.

Kao što je potvrđeno i na sastanku Savjeta za socijalnu skrb, Centar Banija je prošao cjeloviti proces deinstitucionalizacije uz podršku Svjetske banke te ima planove za širenje organiziranog stanovanja, što predstavlja iznimno važan iskorak prema proširenja izvaninstitucionalne skrbi u zajednici. Karlovačka županija se tako pozicionirala kao jedan od lidera u ovom segmentu, a Centar Ozalj-Jaškovo već upravlja s preko 30 stambenih zajednica i sustavno reintegrira korisnike iz drugih županija u zajednicu.

Međutim, dok je osnovna skrb smještaja zadovoljavajuće razvijena, izazovi nastaju kod tzv. izlaznih usluga – podrške pri izlasku iz sustava skrbi, koje bi trebale osigurati uspješan prijelaz mladih u samostalan život. Podaci pokazuju da su socijalno mentorstvo i stambeno zbrinjavanje gotovo u potpunosti nedostupni. Statistike HZSR-a bilježe da je socijalno mentorstvo obuhvatilo samo jednog korisnika iz ove skupine, što je poražavajuće s obzirom na broj mladih koji svake godine izlaze iz skrbi. Također, u dostupnim podacima ne postoji sustavno pružanje podrške za zapošljavanje, financijsko osamostaljivanje, ni stambenu sigurnost mladih koji napuštaju institucionalnu ili organiziranu skrb.

Izravno iz Centra Banija upozoravaju da, iako postoji jedna stambena jedinica za organizirano stanovanje uz povremenu podršku, kapaciteti su vrlo ograničeni i ne odgovaraju realnim potrebama. Djeca koja izlaze iz skrbi često nemaju dovoljno osobnih i materijalnih resursa da bi se samostalno snašla. Ustanove pokušavaju osigurati štednju za korisnike, uključiti ih u radne aktivnosti i pomoći im da se što spremnije suoče s izazovima samostalnog života, ali bez sustavne podrške nakon izlaska – rezultati su ograničeni.

Sugovornici iz Centra ističu da bi idealno rješenje bilo osiguranje gradskih stanova za bivše korisnike alternativne skrbi ili barem sustav djelomične potpore pri plaćanju najamnine, uz mentorsku podršku. Navode i da se bivši korisnici često vraćaju u sustav socijalne skrbi jer ne uspijevaju pronaći posao, nemaju podršku u traženju posla ili završavaju u nesigurnim životnim okolnostima. Nedostatak povezanosti sa HZZ-om, slab sustav podrške pri zapošljavanju i socijalnom uključivanju dodatno otežavaju proces osamostaljenja.

Analiza potreba i dostupnosti usluga za **djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti** ukazuje kako dostupni podaci iz Karlovačke županije pokazuju izrazito nizak stupanj sustavnog odgovora na njihove potrebe. Ključno ograničenje odnosi se na slab razvoj i dostupnost specifičnih usluga koje bi bile ciljano usmjerene na ovu skupinu – poput pomoći u učenju, organiziranih socijalizacijskih aktivnosti, individualne podrške te rane preventivne intervencije. Prema podacima iz analize obuhvata usluga, pokrivenost potreba gotovo svih relevantnih usluga je izrazito niska, a za pojedine usluge čak nije bilo moguće identificirati jesu li i gdje se uopće provode. Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb potvrđeno je da socijalno mentorstvo, iako zakonski dostupno i potencijalno vrlo relevantno za ovu skupinu djece, bi trebalo intenzivnije biti u provedbu u 2025. godini.

Odrasle osobe od 19 do 64 godina

Obiteljski odnosi

Za odrasle osobe suočene s obiteljskim rizicima i izazovima roditeljstva, podaci ukazuju na izrazito nizak obuhvat preventivnih i savjetodavnih usluga. Škole za roditelje koristi tek 76 od očekivanih 443 korisnika, što predstavlja pokrivenost od samo 17%. Prema informacijama od Savjeta za socijalnu skrb, program *Rastimo zajedno* provodi se na dvije lokacije (DV Četiri rijeke i DV Duga Resa – njihovi podaci o obuhvatu korisnika nisu prikupljeni), a Obiteljski centar je identificirao potencijalnih 75 korisnika iz drugih individualnih usluga, no grupa nije održana zbog premalog broja zainteresiranih za školu za roditelje.

Usluge savjetovanja za odrasle osobe, koje bi trebale pokrivati širok spektar teškoća unutar obiteljskih odnosa, dostupne su u nešto većoj mjeri – koristi ih 464 korisnika od procijenjenih 1.171, što čini pokrivenost od 40%. Psihosocijalno savjetovanje i obiteljska medijacija daleko zaostaju: svega 61 korisnik (4%) koristi ove usluge, iako je potreba identificirana za više od 1.400 osoba. Prema Obiteljskom centru, obiteljska medijacija se trenutačno ne provodi jer su licencirane osobe otišle, a nove su još u edukaciji. Psihosocijalnu podršku pruža jedino Udruga Korak, koja je nedavno licencirana, no navodi kako uslugu uglavnom provodi putem projekata jer je ugovorna cijena Ministarstva preniska i ograničava održivost usluge.

U području tretmana radi prevencije nasilničkog ponašanja također je utvrđena vrlo niska razina pokrivenosti – uslugu koristi 19 osoba od procijenjenih 190 (10%). Jedini pružatelj koji je provodio ovu uslugu bio je Udruga Korak, i to projektno.

S druge strane, sustav pokazuje znatno bolju organiziranost kada je riječ o skrbi za žrtve obiteljskog nasilja. Smještaj za žrtve je dostupan i koristi ga 25 osoba, a SOS telefon koristi 339 od 420 procijenjenih korisnika, što predstavlja pokrivenost od 81%. Pravna pomoć bilježi 94% pokrivenosti – koristi je 197 osoba. Međutim, ponovno se javlja ozbiljan nedostatak u segmentu podrške zapošljavanju žrtava nasilja – svega šest korisnica koristilo je tu uslugu, iako je procijenjena potreba za njih 70. Na terenu je prepoznata potreba za posebnim potporama poput dječjih vrtića s pravom prvenstva za djecu korisnica skloništa – što bi im omogućilo lakše uključivanje na tržište rada. Grad Karlovac osigurao je jedan stan za korisnice koje su uspješno prošle program i zaposlile se, no potreban je sustavniji pristup i bolja povezanost s HZZ-om i lokalnim poslodavcima.

Kada je riječ o kriznom smještaju za žene i majke s djecom u situacijama nasilja, županija nema vlastite kapacitete. Usluga se ostvaruje isključivo u Zagrebu i Rijeci (Nazorova i Caritasove kuće). Za privremeno stambeno zbrinjavanje u kriznim situacijama i katastrofama koriste se resursi definirani planovima civilne zaštite – šatorski kapaciteti Crvenog križa i drugi objekti na području JLS (npr. sportske dvorane).

Na terenu je detektiran niz operativnih zapreka za razvoj i provedbu ovih usluga. U Karlovcu, Obiteljski centar ne provodi psihosocijalno savjetovanje jer nema dovoljno kadrova ni odgovarajući prostor, dok u Slunju takav prostor nije ni osiguran – korisnici se šalju u Karlovac. U Ogulinu je postignut dogovor da djelatnici Centra dolaze jednom u

два tjedna, što je pozitivno prepoznato, jer mnoge obitelji ne mogu si priuštiti česta putovanja. U Duga Resi nema nijedne dostupne usluge izvan nadležnosti podružnice HZSR-a.

Korisnice usluga udruga, poput korisnica skloništa Udruge Korak, ukazale su na problem nedostatka podrške nakon izlaska iz skloništa – bilo u vidu financijskih potpora, pristupa dječjim vrtićima, savjetovanja ili podrške zapošljavanju. Iako se žene uključuju u edukacije i dobivaju podršku stručnjaka, one koje nemaju jasan plan ili cilj vraćaju se u krug nasilja i siromaštva. Usluge se često oslanjaju na projektno financiranje i nedovoljan broj stalno zaposlenih – primjerice, sklonište ima potrebe za tri zaposlene osobe, ali financira samo jednu. Psihološka pomoć je također ograničena, iako bi u rizičnim situacijama trebala biti intenzivnija i češća.

Rizik od siromaštva

Za odrasle osobe u riziku od siromaštva podrška u zapošljavanju i posudionice pomagala ističu se kao dvije usluge s dobrim stupnjem pokrivenosti – podršku u zapošljavanju koristi 676 od 791 korisnika, što odgovara pokrivenosti od 85%, dok posudionica ima čak i veću realizaciju od očekivane potrebe (266 korisnika prema očekivanih 158). S druge strane, besplatna pravna pomoć i socijalno mentorstvo pokazuju manju dostupnost: pravnu pomoć koristi 231 korisnik od 474 (49%), a mentorstvo 212 od 723 korisnika (29%).

Najveći izazovi prepoznati su kod prehrambene pomoći. Usluge socijalne samoposluge koriste 464 osobe, odnosno 34% od potrebnih 1.377, dok podjelu gotovih obroka koristi samo 56 osoba (4%). Ovdje je važno istaknuti da podjela gotovih obroka postoji samo u Karlovcu, a distribucija obroka se vrši preko udruge Milosrđe koji surađuje s Domom HV Zrinski. Iako je prehrambena pomoć formalno prisutna, njezina dostupnost je vrlo ograničena i ovisi o volonterskim kapacitetima i donacijama.

U pogledu smještaja beskućnika, podaci pokazuju da kapaciteti otprilike odgovaraju procijenjenim potrebama, pri čemu je HZSR uputio 34 korisnika na smještaj. Boravak pokazuje izrazito visoku razinu iskorištenosti, čak 400% u odnosu na procijenjenu potrebu, no navedeno je posljedica činjenica da izračun potrebe više odražava kapacitet boravka nego godišnji broj korisnika budući da je ovdje riječ o usluzi s većom fluktuacijom korisnika kroz godinu. Dnevni centar za podršku i informiranje koristi ograničen broj korisnika i najčešće se koristi kao sastavni dio boravka.

Centar Milosrđe iz Karlovca ključni je pružatelj smještaja, boravka i prehrane za osobe u riziku od beskućništva. Ukupno pruža usluge za 59 korisnika, od čega je 24 korisnika stalno smješteno, a ostali koriste dnevne usluge (topli obrok, pranje, tuširanje, punjenje mobitela, savjetovanja). Pružaju i besplatnu pravnu pomoć te radionice za zapošljavanje, sve projektno financirano. Korisnici često ostaju duže od planiranog jer nemaju alternativna rješenja. Grad Karlovac s Centrom surađuje na programu korištenja praznih stanova za osobe koje su spremne na samostalni život uz podršku.

Crveni križ Karlovac provodi uslugu podjele namirnica i mjesečno pruža oko 1.000 usluga za više od 300 korisnika, ali upozoravaju na nedostatak stabilnog financiranja. Vozni park im je zastario, a usluga mobilnosti u ruralnim sredinama sve je potrebija, no teško je održiva bez podrške. Caritas Karlovac distribuira pakete hrane za oko 120 korisnika, uslugu kućnog majstora i održavanja okućnice, sve na volonterskoj osnovi.

Područni uredi HZSR ističu poteškoće u provedbi socijalnog mentorstva i zapošljavanja. Slunj navodi da je kroz mentorstvo samo jedna osoba zaposlena, a i ta je brzo odustala. Naglašavaju da su korisnici često dugotrajno nezapošljivi, što stvara napetosti s institucijama koje vrše pritisak za zapošljavanje. U Ogulinu je slika nešto optimističnija – tamo postoji zaposlena osoba koja se bavi isključivo socijalnim mentorstvom i ostvareni su prvi uspjesi zapošljavanja.

Mentalno zdravlje

Prema županijskim podacima, populacija odraslih osoba s mentalnim oštećenjem procjenjuje se na 750, što je više nego dvostruko više u odnosu na procjenu temeljenu na nacionalnim podacima (316). Ta razlika ukazuje na izraženije lokalne specifičnosti ili bolje evidentirane potrebe u županiji.

Analiza dostupnosti usluga pokazuje ozbiljan raskorak između procijenjenih potreba i stvarne pokrivenosti. Prevencijski programi su izrazito slabo dostupni. Aktivnosti koje provodi Zavod za javno zdravstvo (ZJZ) – uključujući edukacije i grupe podrške – pokrivaju tek 2% do 13% populacije, ovisno o vrsti usluge. Prva psihološka pomoć obuhvatila je trećinu procijenjenih korisnika, no ovdje je istaknuto kako postoje adekvatni resursi koji se mogu angažirati u kriznim situacijama. Terapijske grupe za ovisnike o alkoholu dostupne su za 59%, a za ovisnike o drogama 55%. Programi smanjenja štete pokrivaju tek 11% korisnika, a situacija je najlošija kod terapijskih grupa za ovisnike o kocki gdje je pokrivenost svega 8% (10 korisnika na 127 procijenjenih).

Usluga smještaja za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike pokriva oko 60% potreba – 136 korisnika naspram procijenjenih 225, većinom kroz domski smještaj jer organizirano stanovanje uopće ne postoji za ovu skupinu. Još je nepovoljnija situacija kod usluge boravka koja nije uspostavljena, iako se potreba procjenjuje na 150 osoba. Iznimka je psihosocijalna podrška i vođenje slučaja, gdje je broj korisnika znatno premašio planirano – 234 korisnika (207% pokrivenost), no većina tih intervencija provodi se unutar zdravstvenog sustava kroz ZJZ.

Na sastanku Savjeta istaknuta je velika potreba za razvojem organiziranog stanovanja za odrasle osobe s mentalnim teškoćama. Boravak kao oblik dnevne skrbi također nedostaje, dok je patronažna podrška za ovu skupinu bila prisutna samo u projektnom obliku.

Podaci HZSR-a pokazuju da je samo troje korisnika upućeno na psihosocijalnu podršku kroz sustav socijalne skrbi, dok je 25 primilo socijalno mentorstvo. Za smještaj, od ukupno 44 korisnika, polovica je upućena izvan županije, što ukazuje na nedostatne kapacitete u lokalnoj zajednici.

Intervjui s područnim uredima HZSR i dionicima dodatno potvrđuju nedostatke u sustavu. U Slunju i Ogulinu istaknuto je da nema dostupnih usluga za osobe s mentalnim teškoćama ili problemima s ovisnostima – npr. klub liječenih alkoholičara postoji samo u Karlovcu. Područni ured u Slunju ističe važnost preventivnih programa, pogotovo u kontekstu generacija odraslih koji su kao djeca prošli ratna iskustva. Naglašena je potreba za savjetovalištim i patronažom za mentalno zdravlje.

Zavod za javno zdravstvo naglašava problem ograničene dostupnosti bolničkog liječenja, osobito za ponašajne ovisnosti poput kocke i videoigara, gdje u Hrvatskoj dnevno bolničko liječenje provodi samo bolnica Sv. Ivan u Jankomiru u Zagrebu. Postoji stručna inicijativa unutar županije osnivanja Dnevne bolnice za ovisnike o kockanju po modelu Dnevne bolnice u Sv. Ivan Jankomir. Problemi se javljaju i kod tretmana maloljetnih osoba jer takvi specijalizirani programi za mlađe dobne skupine ne postoje.

Opća bolnica Karlovac upozorava na manjak svih kadrova u mentalnom zdravlju – imaju svega tri psihijatra na 100.000 ljudi, bez dovoljno kliničkih psihologa, socijalnih radnika i psihoterapeuta. Predlaže se širenje vaninstitucionalnog modela skrbi koji uključuje ambulante, dnevne bolnice i timove za mentalno zdravlje, a koji bi mogli biti decentralizirani iz Karlovca. Naročito su istaknuti mobilni psihijatrijski timovi kao troškovno učinkoviti i funkcionalno snažni oblik skrbi.

Osobe s invaliditetom

Analiza usluga za odrasle osobe s invaliditetom u Karlovačkoj županiji pokazuje niz neravnoteža u dostupnosti i razvijenosti pojedinih oblika podrške. Smještaj je dostupan za nešto više od polovice procijenjenih potreba, najčešće kroz organizirano stanovanje i udomiteljske obitelji. Centar Ozalj ima vodeću ulogu kao pružatelj usluge organiziranog stanovanja i najavio je dodatno proširenje kapaciteta s još dva stana. Prema dostupnim informacijama, 60% korisnika dolazi iz županije. Boravak je u nadležnosti istog Centra, a dio korisnika koristi usluge udruge Rajska

ptica, koja je dio Mreže.. Ove usluge su koncentrirane na području Karlovca, što znači da korisnici iz udaljenijih općina imaju ograničen pristup.

Pomoć u kući koristi tek 9% korisnika i provodi se uglavnom preko programa „Zaželi“. Iako je Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije licencirana za pružanje ove usluge, ona je ne provodi. Jedan od ključnih izazova kod pomoći u kući je nedostatak logistike za organiziranu prehranu – službe dostave obroka moraju isporučivati hranu unutar dva sata, što je trenutačno neprovedivo. Usluga psihosocijalne podrške dijelom provode udruge poput Društva multiple skleroze i Udruge slijepih Karlovačke županije (USKA). Centar Ozalj također ima licencu, no većinom su orijentirani na rad s djecom. HZSR ističe potrebu za dodatnim pružateljima u ovom području.

Socijalno mentorstvo je tek u povojima za ovu korisničku skupinu, a komentari članova Savjeta ukazuju na njegovu važnost u kontekstu prevencije institucionalizacije i pripreme za samostalniji život. Specijalizirani prijevoz i pratnja su izrazito slabo razvijeni – koristi ih svega 75 osoba, od čega 50 korisnika pokriva Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije. Prijevoz za dijalizu povremeno osigurava Crveni križ Duga Resa, a druge udruge prijevoz koriste primarno za potrebe vlastitih aktivnosti za članove.

U sustavu zapošljavanja istaknuto je da, iako HZZ pruža osnovnu podršku, korisnici često dolaze u organizacije koje nude dodatne usluge jer im HZZ-ova ponuda nije dovoljna. Nedostatak radne prakse i mogućnosti volontiranja istaknut je kao prepreka uključivanju na tržište rada. Radni asistenti rijetko se koriste – Centar Ozalj ima iskustvo s uključivanjem korisnika s intelektualnim poteškoćama u radne procese u trgovačkim centrima, no istaknuta je potreba ovakvog oblika podrške i za druge oblike invaliditeta, npr. tjelesni.

Na razini županije nema doma za odrasle osobe s invaliditetom – postoje dom za odrasle s mentalnim oštećenjima, Centra za rehabilitaciju Nada Karlovac, ali smještaj za osobe tjelesnim invaliditetom najčešće se ostvaruje izvan županije. Prema HZSR-u, od ukupno 44 smještaja, njih 20 je izvan županije, dok se manji dio ostvaruje kod udomitelja. Lokalne jedinice samouprave ističu potrebu za uvođenjem prilagođenog prijevoza za osobe s invaliditetom – to su posebno naglasile općine Kamanje, Žakanje, Generalski Stol i Saborsko.

Tijekom intervjua s HZSR u Slunju posebno je istaknuto kako osobna asistencija funkcionira dobro – trenutno devet korisnika koristi uslugu, a zadovoljstvo je prisutno i kod korisnika i kod asistenata. U Ogulinu i Duga Resi je tijekom intervjua s HZSR istaknuto kako je teškopronači asistente, osobito u slučajevima kada je potrebna zdravstvena njega u kućnim uvjetima. No generalno je ocjena kako je Zakon o osobnoj asistenciji koristan i osigurava dobru pokrivenost korisnika zahvaljujući mreži lokalnih pružatelja. Dodatno je istaknuto kako Obiteljski centar provodi projekt s Udrugom slijepih („Želim dom, a ne dom“) i obilazi korisnike terenski, ali ističu da je usluga dostupna samo ako mobilni tim dođe do osobe – samostalni dolazak korisnika najčešće nije moguć.

Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije provodi široki spektar usluga – od osobne asistencije, preko mobilnih timova, do pružanja podrške u ruralnim krajevima poput Plaškog. Udruga je osigurala prostor i djelatnice koje redovno obilaze korisnike, ali priznaju da geografska rasprostranjenost županije i nedostatak dodatnog kadra ograničavaju dostupnost. Navode i primjer uspješnog projekta zapošljavanja osoba s invaliditetom kroz praksu u realnom sektoru (knjižnica, tiskara, suradnja s Karlovačkom županijom i gradom Duga Resa). Međutim, ističu nedostatak stambenih zajednica za osobe s tjelesnim invaliditetom, dok su one za osobe s intelektualnim poteškoćama već dobro razvijene. Udruga slijepih Karlovačke županije dodatno ističe važnost usluge videćeg pratitelja i mobilnog tima koji djeluje više od 15 godina. Ova udruga pruža i sportsku asistenciju kroz licencirane voditelje, a mobilni timovi pružaju i individualni rad s korisnicima u ruralnim dijelovima. Usluge su raznolike – dok neki korisnici redovno sudjeluju u događanjima, drugi godinama ne izlaze iz svojih kuća i trebaju da im se informacije i podrška dostavljaju osobno. Nabavka službenih vozila za dolazak do korisnika istaknuta je kao ključna potreba za održivost i širenje tih usluga.

Osobe starije životne dobi iznad 65 godina

Za starije osobe u Karlovačkoj županiji vidljivo je kako sustav pruža relativno dobar obuhvat kod osnovnih usluga poput pomoći u kući bez prehrane i smještaja, dok istovremeno gotovo potpuno izostaju usluge za osobe s demencijom i njegovatelje starijih osoba. Pomoć u kući s uključenom prehranom koristi samo 19% potrebnih korisnika (155 od 812), dok pomoć u kući bez prehrane pokazuje čak i veći obuhvat od procijenjene potrebe – koristi je 1.299 korisnika. Ta razlika objašnjava se time da je većina pružatelja usluge zapravo dio programa „Zaželi“, koji je dominantan u županiji – identificirano je 8 projekata u sklopu poziva Zaželi. Međutim, priprema i dostava obroka starijima ostaje ključni deficit, što se jasno pokazuje u brojnim podacima lokalnih razina i intervjuja – gotovo sve općine navode potrebu za dostavom hrane, a Dom Sv. Antun ističe da iako svakodnevno plasira 100 obroka, to je maksimum koji mogu opslužiti zbog ograničenja opreme i HACAP standarda.

Smještaj pokazuje pokrivenost iznad 100%, ali brojke uključuju i korisnike izvan županije, tako da se stvarni obuhvat stanovnika županije nešto manji. Većina korisnika smještena je u domovima (1.228), a tek oko 15% u udomiteljskim obiteljima. Duga lista čekanja, osobito u javnim domovima poput Sv. Antuna, dodatno potvrđuje potražnju. U tom kontekstu važno je istaknuti i planirane investicije – izgradnju doma u Dugoj Resi (kapacitet 151), podružnicu Sv. Antuna u Slunju (24 korisnika) te Braniteljskog doma u Lađevcu, kao i najavljeni budući dom u Luščiću, u prostoru bivše vojarnje. Dom Sv. Antun navodi da imaju čak 3.887 podnesenih zahtjeva, iako je stvarna potražnja oko 200 korisnika koji žele smještaj, no godišnje mogu primiti najviše 50 osoba.

Kada je riječ o mobilnosti i uslugama prijevoza, slika je pozitivna – 924 korisnika koristi organizirani prijevoz. Ova usluga pokriva se kroz 4 različita projekta Crvenog križa (Karlovac, Slunj, Ogulin, Duga Resa) kroz natječaj MROSP-a, ali se ističe ranjivost takvih rješenja jer su financirana projektno i to neke od 2019. kontinuirano. Gotovo sve općine dodatno navode potrebu za organiziranim prijevozom – kako zbog dostupnosti liječnika, banaka i trgovina, tako i kao dio socijalne uključenosti.

Alarmni sustavi, poput SOS narukvica, gotovo su potpuno izostali – koristi ih tek 22 korisnika (2%), i to kroz jedan projekt CK Karlovac koji uskoro završava.

Boravak i klubovi za starije osobe su razvijeni – 473 korisnika koristi uslugu boravka (82% od planiranih), a klubove za druženje njih 800 (84% planiranih). U praksi, mnogi boravci nisu licencirani i operiraju na granici definicije usluge boravka i kluba – najčešće se radi o dnevnim aktivnostima (npr. CK Slunj, CK Duga Resa, projektni boravci u Cetinguadu i Rakovici). Ipak, ta rješenja očito odgovaraju korisnicima i predstavljaju značajan element socijalizacije, kao što potvrđuju i intervjui iz Slunja i Ogulina.

Zdravstvena njega u kući je dobro dostupna – koristi je 105% procijenjenih korisnika, najčešće kroz Ustanovu za njegu u kući Karlovac, koju sufinancira Grad Karlovac. Međutim, palijativna skrb ima znatno manji doseg: u kući je koristi 282 osobe (27%), dok je u stacionarnim uvjetima koristi 120 osoba (45%).

Pomoć i podrška njegovateljima gotovo ne postoje – samo 5 korisnika (1%) koristi savjetovanje ili psihosocijalnu podršku, iako je potreba identificirana za 355 korisnika. Ne postoje usluge predaha od skrbi – ni u obliku privremenog smještaja ni njege u kući, a nema ni kontinuiranih informativno-savjetodavnih servisa za obitelji.

Posebna slabost sustava je skrb za starije osobe s Alzheimerovom bolesti i demencijom. Iako ih ima sve više, nijedna institucija ne pruža specijaliziranu uslugu. Dom Sv. Antun navodi kako mogu primati samo nepokretne korisnike s demencijom, jer nemaju licencu za tzv. Alzheimer odjel. U praksi imaju 13 takvih korisnika, ali su nedavno dobili inspeksijsku opomenu zbog tri korisnika koji su funkcionalno izvan uvjeta za smještaj. Postoji projekt iz 2019. za prenamjenu prostora, no nije realiziran. Istovremeno, druge županije imaju specijalizirane odjele (npr. Zagrebačka – 10 domova s ukupno 120 kreveta, kao i u Sisku i Glini). Ovaj jaz između stvarne potrebe i dostupnih kapaciteta ističe se kao jedan od ključnih problema koji zahtijeva žurnu intervenciju.

Svi sugovornici ističu potrebu za objedinjavanjem usluga, a istaknuta je i ideja gerontološkog centra koji bi omogućio jedinstveni kontakt za informiranje, povezivanje s uslugama (majstori, liječnici, prijevoz) te vođenje korisnika kroz sustav pokazuje se kao rješenje za niz operativnih problema. Također, gotovo svi akteri (općine, domovi, organizacije) ističu problem dislociranosti ruralnih naselja i nemogućnosti fizičkog dolaska starijih osoba do gradova ili ustanova.

Izbjegllice, pripadnici romske nacionalne manjine te strani radnici

Prema podacima iz Obrasca 5, za ove korisničke skupine nisu identificirane posebne usluge. Za romsku populaciju je utvrđeno kako je značajno integrirana te da su im ostale usluge dostupne prema potrebama i konkretnim rizicima, kao i svim ostalim korisnicima. Kapaciteti za odgovor na potrebe za izbjeglice se smatraju zadovoljavajućim u pojedinim kriznim situacijama, u ovom trenutku bez potrebe za razvojem dodatnih, ciljanih usluga. U narednom razdoblju će se pratiti migracijska kretanja te ovisno o potrebama će se dodatno pristupiti analizom potreba za ovu populaciju.

Perspektiva jedinica lokalne samouprave u Karlovačkoj županiji

Kroz istraživanje koje je provedeno među JLS u Karlovačkoj županiji, u kojem je sudjelovalo njih 20⁹ od 22, pri čemu su odgovorili svi gradovi u županiji, prikupljene su informacije o stanju pružanja socijalnih usluga i potreba s lokalne razine.

Kroz istraživanje JLS su istaknuli koje od 19 ponuđenih temeljnih socijalnih usluga su dostupne na njihovom području te su rezultati pokazali kako je pomoć u kući najzastupljenija, tj. dostupna u 90% JLS koje su odgovorile, potom pomoćnici u nastavi (45%) i savjetovanje (25%).

Tablica 10 Zastupljenost socijalnih usluga u JLS u KAŽ koje su sudjelovale u istraživanju

Socijalna usluga	Broj JLS gdje je dostupno	Udio
Pomoć u kući	18	90,00%
Pomoćnici u nastavi	9	45,00%
Savjetovanje	5	25,00%
Prilagođeni prijevoz za osobe s invaliditetom i/ili starije osobe	5	25,00%
Psihosocijalno savjetovanje	4	20,00%
Smještaj	4	20,00%
Boravak	3	15,00%
Stručna procjena	2	10,00%
Socijalno mentorstvo	2	10,00%
Obiteljska medijacija	2	10,00%
Psihosocijalna podrška	2	10,00%
Rana razvojna podrška	2	10,00%
Organizirano stanovanje	2	10,00%
Dostava gotovih obroka	2	10,00%
Podjela namirnica	2	10,00%
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja	1	5,00%

⁹ JLS koji su odgovorili na upitnik: Grad Karlovac, Grad Duga Resa, Grad Ozalj, Grad Slunj, Grad Ogulin, Općina Barilović, Općina Bosiljevo, Općina Cetinograd, Općina Draganić, Općina Generalski Stol, Općina Josipdol, Općina Kamanje, Općina Lasinja, Općina Netretić, Općina Plaški, Općina Ribnik, Općina Saborsko, Općina Tounj, Općina Vojnić, Općina Žakanje

Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovnog obrazovanja	1	5,00%
Prenočište/prihvatište za osobe u beskućništvu	1	5,00%
Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja	1	5,00%

Izvor: anketno istraživanje među JLS u KAŽ prema Obrascu 6, obrada autora

3.6. Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga

Ovdje su prikazani ključni podaci prikupljeni istraživanjem o pružateljima socijalnih usluga kroz anketu (Obrazac 3), istraživanjem među jedinicama lokalne samouprave na području Karlovačke županije (Obrazac 6), intervjuima s predstavnicima korisničkih skupina (Obrazac 8) te Hrvatskim zavodom za socijalni rad i Obiteljskim centrom (Obrazac 7). U prvom dijelu, prema ključnim korisničkim skupinama, prikazan je ukupni broj pružatelja usluga koji je sudjelovao u istraživanju kroz Obrazac 3, njihova struktura po pravnom obliku te struktura financiranja pružatelja za pojedine usluge. Iako su se temeljem Obrasc 3 prikupljale i informacije o tome posjeduju li pojedini pružatelji licencu za pojedinu socijalnu uslugu, te informacije se ne mogu smatrati pouzdanima, jer su rezultati za neke usluge odstupali od podataka u Registru pružatelja socijalnih usluga¹⁰. U tom registru je prema trenutnom stanju navedeno 69 pružatelja, od kojih je 26 u Mreži socijalnih usluga. Važno je istaknuti kako je namjera bila kroz istraživanje osigurati informacije od što šireg kruga pružatelja, bili oni licencirani ili ne, te stoga su u analizi uključeni podaci svih pružatelja.

U drugom dijelu, istaknuti su ključni izazovi i potrebe za razvojem u kapacitetima pružatelja prema provedenim razgovorima s ključnim dionicima.

Analiza pružatelja po pravnom obliku i izvorima financiranja

Struktura pružatelja prema pravnom obliku i korisničkim skupinama temeljem odgovora iz ankete prema pružateljima prema kojima pružaju usluge je prikazane u tablici u nastavku.

Tablica 11 Struktura pružatelja socijalnih usluga prema pravnom obliku i korisničkim skupinama u KAŽ

	Djeca i mladi	Osobe s invaliditetom	Osobe s poteškoćama mentalnog zdravlja	Osobe u riziku od siromaštva	Obitelji	Nacionalne manjine/izbjeglice	Starije osobe
Javna ustanova	9	6	4	4	5	3	4
Organizacija civilnog društva (udruga)	8	14	2	6	4	1	7
Vjerska zajednica	0	0	0	1	0	0	1
Privatni pružatelj	0	0	0	0	0	0	6
Fizička osoba	0	1	0	0	0	0	1
UKUPNO	17	21	6	11	9	4	19

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasc 3, obrada autora

Iz prikazanog, 8 udruga pruža usluge za djecu i mlade, dok 14 udruga radi s osobama s invaliditetom. Javne ustanove najviše su uključene u rad djecom i mladima (9), dok vjerske zajednice gotovo da nisu prisutne, osim jednog slučaja rada s osobama u riziku od siromaštva i za starije osobe. Privatni pružatelji i fizičke osobe češće rade sa starijima, i osobe s invaliditetom. Ukupno, najveći broj organizacija pruža usluge osobama s invaliditetom (21), dok su nacionalne manjine i izbjeglice najmanje zastupljene kao korisnici organizacija (samo 4 organizacija svih vrsta). Ova raspodjela ukazuje na koncentraciju usluga prema starijim i osobama s invaliditetom i potencijalni manjak podrške drugima, posebice u području mentalnog zdravlja.

¹⁰ <https://mrosp.gov.hr/registar-pruzatelja/13416>

Djeca i mladi

Temeljem podataka iz obrasca 3 koji su dostavili obuhvaćeni pružatelji, analizirana je struktura pružatelja (broj licenciranih, nelicenciranih i onih u postupku licenciranja) te struktura financiranja usluga prema izvorima.

Kod djece s teškoćama u razvoju, usluga rane razvojne podrške pruža se putem triju licenciranih subjekata i financira se primarno iz mreže socijalnih usluga (47,33%) i županijskih sredstava (33,33%), uz manji udio projekata i ostalih izvora. Psihosocijalnu podršku za istu skupinu pružaju tri subjekta, također dominantno kroz mrežu (47,33%) i druge izvore (37,67%). Boravak i smještaj imaju tek po jednog pružatelja, od čega je za smještaj u tijeku licenciranje, a financiranje je kroz Mrežu. Pomoć pri uključivanju u obrazovanje u potpunosti je financirana iz mreže socijalnih usluga.

Kod inovativnih usluga, prilagođeni prijevoz i logopedska terapija financiraju se mješovito – kombinacijom državnog, županijskog i drugih proračuna. Pomoćnik u nastavi ima tri pružatelja (uz Županiju kao dodatnog pružatelja) i koristi široku financijsku osnovu, s dominantnim udjelom projektnih sredstava (56,67%).

Za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, smještaj i boravak pruža po jedan subjekt, a financiranje u oba slučaja dolazi u cijelosti iz državnog proračuna.

U području mentalnog zdravlja djece, najčešće se pružaju savjetodavne i psihosocijalne usluge, koje pokrivaju 2–3 pružatelja. Financiranje se temelji pretežito na sredstvima države, ponekad u kombinaciji s projektima. Preventivni programi za mlade i programi suzbijanja ovisnosti pokrivaju 2 do 4 subjekta i koriste ravnomjernu podjelu između državnih i projektnih izvora.

Za djecu u riziku od siromaštva, info centri, razvojne aktivnosti i podrška u obrazovanju provode se isključivo projektno (100%), bez sudjelovanja drugih izvora.

Kod djece s problemima u ponašanju, smještaj, boravak i psihosocijalna podrška uglavnom se pružaju od strane jednog do dva subjekta – svi licencirani – a financiranje dolazi gotovo isključivo iz državnog proračuna ili iz drugih posebnih izvora (npr. za psihosocijalnu podršku – 100% “drugo”). Dodatne inovativne usluge poput vršnjačke podrške i individualnog rada koriste projektne ili kombinirane modele financiranja.

Za djecu i mlade u alternativnim oblicima skrbi, smještaj ima dva licencirana pružatelja i u cijelosti se financira iz državnog proračuna, kao i stambeno zbrinjavanje. U kriznim situacijama (npr. maloljetničke trudnoće), smještaj pružaju dva subjekta i u potpunosti se financira iz državnog proračuna.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, njihove navode o statusu posjedovanja licence za pojedinu uslugu kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 12 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za djecu i mlade u Karlovačkoj županiji

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Rana razvojna podrška	3	3	0	0	47,33	12,00	0,00	3,00	33,33	0,00	4,33
Psihosocijalna podrška djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju 8 - 18 g.	3	2	1	0	47,33	12,00	0,00	3,00	0,00	0,00	37,67
Boravak	1	1	0	0	0,00	60,00	4,00	0,00	8,00	20,00	8,00
Smještaj ili organizirano stanovanje	1	1	0	0	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja	1	1	0	0	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Prilagođeni prijevoz za djecu s teškoćama u razvoju	1					0,00	0,00	58,00	15,00	15,00	12,00
Privremeni njegovatelj za djecu s teškoćama u razvoju u obitelji radi predaha od skrbi	0										
Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima djece s teškoćama u razvoju	0										
Socijalne usluge u suradnji s drugim sustavima											
Logopedska terapija za djecu s teškoćama u razvoju	1					0,00	0,00	50,00	50,00	0,00	0,00
Pomoćnik u nastavi/stručni komunikacijski posrednik za djecu s teškoćama u razvoju	3					56,67	0,00	33,33	10,00	0,00	0,00
DJECE BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I ČIJA SE PRAVA KRŠE											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (u kriznim situacijama ili u drugim slučajevima)	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Boravak	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
DJECA ČIJE JE MENTALNO ZDRAVLJE UGROŽENO											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Savjetovanje za sve kategorije djece i mladih	3	2	1	0	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	66,67
Psihosocijalno savjetovanje za sve kategorije djece i mladih za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo	0	0	0	0							

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Psihosocijalna podrška koju su ostvarila djeca (ne uključuje djecu s teškoćama u razvoju i djecu s problemima u ponašanju)	2	2	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i usluge koje su osigurane u zdravstvenom sektoru											
Psihoedukativni i preventivni programi za mlade	2					50,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00
Programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti	4					50,00	0,00	25,00	0,00	0,00	25,00
DJECA U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Info centar za mlade	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu	2					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pomoć i podrška u obrazovanju	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Međusektorski program rane prevencije siromaštva i integrirana podrška djetetu u siromaštvu	0										
DJECA I MLADI S PROBLEMIMA U PONAŠANJU											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje (krizni, radi provedbe psihosocijalnog tretmana ili drugi oblik smještaja)	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Boravak	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Psihosocijalna podrška specifično za djecu i mlade s problemima u ponašanju radi provedbe psihosocijalnog tretmana	2	1	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Individualni socijalno- pedagoški ili savjetodavni rad	2					0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	50,00
Grupna i vršnjačka podrška	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mentorstvo za djecu i mlade s problemima u ponašanju	0										
DJECA I MLADI U ALTERNATIVNIM OBLICIMA SKRBI IZVAN OBITELJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine	2	2	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama	1					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
DJECA I MLADI U KRIZNIM SITUACIJAMA (MALOLJETNIČKA TRUDNOĆA, DJECA BEZ PRATNJE I ŽRTVE TRGOVANJA LJUDIMA)											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje	2	1	1	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Građani s obiteljskim rizicima

Usluge usmjerene na podršku obiteljima i prevenciju obiteljskih rizika uključuju širok spektar savjetodavnih, terapijskih i zaštitnih intervencija. Iako se za većinu usluga pruža ograničen broj podataka, jasno je da prevladava financiranje iz državnog proračuna, uz značajnu prisutnost projektnih sredstava, dok je doprinos lokalnih proračuna u pravilu manji u odnosu na županijski doprinos.

Unutar opće prevencije, usluga podrške u tranziciji u roditeljstvo ima dva pružatelja i financira se podjednako iz državnog i županijskog proračuna (50% svaki), dok grupe podrške roditeljima trenutačno nisu aktivne.

U segmentu savjetovanja i podrške obiteljima, najrasprostranjenija je usluga savjetovanja odraslih osoba i obitelji s četiri pružatelja, od kojih su tri licencirana. Financijska potpora za tu uslugu dolazi iz širokog spektra izvora – od državnog proračuna (27,25%) i projekata (24%) do ostalih (28,25%). Psihosocijalno savjetovanje provodi dva pružatelja, uz dominaciju financiranja iz državnog i županijskog proračuna. Obiteljska medijacija prisutna je kroz jednog pružatelja u postupku licenciranja i u potpunosti se financira iz državnog proračuna. Za psihosocijalnu podršku obiteljima u raznim rizicima (npr. bolest, ovisnosti), aktivno je pet pružatelja, a financiranje uključuje kombinaciju državnih (42%), projektnih (13%) i drugih izvora. Psihosocijalni tretman za prevenciju nasilničkog ponašanja pružaju tri subjekta s jednakom podjelom financiranja između projekata, države i županija.

U području nasilja u obitelji, uslugu smještaj žrtava, pružaju jedna licencirana organizacija, uz izrazito raznoliko financiranje. SOS telefon pružaju dva subjekta, a financira se isključivo iz državnog i lokalnog (JLS) proračuna (50% svaki). Pravna pomoć žrtvama nasilja te psihosocijalni tretman počinitelja nasilja i podrška za zapošljavanje žrtava provode se kroz od jednog pružatelja i u potpunosti se financiraju projektnim sredstvima (100%).

Zaključno, područje „obiteljskih rizika i roditeljstva“ obilježava raznolikost modela financiranja, ali i ograničena dostupnost pružatelja. Ključne preventivne i zaštitne usluge oslanjaju se na kombinaciju državnih i projektnih sredstava, dok lokalna zajednica (JLS) ima minimalnu financijsku ulogu. Usluge povezane sa zaštitom od nasilja i podrškom ranjivim obiteljima često ovise o jednom ili dva pružatelja.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 13 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s obiteljskim rizicima u Karlovačkoj županiji

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
OPĆA PREVENCIJA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi)	2					0,00	0,00	50,00	50,00	0,00	0,00
Grupe podrške roditeljima s malom djecom (npr. Škola za roditelje i drugo)	0										
SAVJETOVANJE I PODRŠKA OBITELJIMA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine ili obitelji vezano za rizike povezane s obiteljskim odnosima i roditeljstvom	4	3	1	0	10,50	24,00	0,00	27,25	5,00	5,00	28,25
Psihosocijalno savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine ili obitelji (individualno, grupno ili obiteljsko)	2	1	1	0	0,00	30,00	0,00	50,00	10,00	10,00	0,00
Obiteljska medijacija za odrasle osobe i obitelji koja nije vezana za postupak razvoda braka	1	0	0	1	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Psihosocijalna podrška obiteljima i odraslim osobama zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo)	5	3	2	0	2,00	13,00	1,00	42,00	12,00	10,00	20,00
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja	3	2	1	0	0,00	33,33	0,00	33,33	33,33	0,00	0,00
NASILJE U OBITELJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj	1	1	0	0	0,00	25,00	0,00	0,00	15,00	20,00	40,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
SOS telefon za žrtve nasilja	2					0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	50,00

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - u suradnji sa pravosuđem											
Besplatna primarna/sekundarna pravna pomoć za žrtve nasilja u obitelji	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Usluga psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - zapošljavanje											
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju za žrtve nasilja u obitelji	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KRIZNI DOGAĐAJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje za majke/roditelje s djecom u kriznoj situaciji	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođene krizama i katastrofama	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 3, obrada autora

Građani u riziku od siromaštva

Struktura pružatelja pokazuje nisku razinu zastupljenosti – većina usluga ima jednog do tri pružatelja – dok financiranje ukazuje na snažno oslanjanje na kombinaciju državnog i projektnog izvora.

U segmentu građana u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji, usluge kao što su podrška u zapošljavanju i besplatna pravna pomoć financiraju se prvenstveno iz državnog proračuna (do 60%), uz dodatke iz lokalnih i projektnih sredstava. Posudionice ortopedskih i medicinskih pomagala imaju raznoliko raspoređeno financiranje, pri čemu se najviše izdvajanja bilježi iz proračuna jedinica lokalne samouprave (37,5%) i županija (13,75%).

Financiranje socijalnih samoposluga, tj. podjele namirnica dominantno dolazi iz drugih izvora (55,67%), dok usluga podjele gotovih obroka ima ujednačeniju raspodjelu među većinskog projektnog i javnih izvora.

Kada je riječ o građanima u riziku od beskućništva, zabilježen je po jedan pružatelj za uslugu smještaja i boravka, s financiranjem raspodijeljenim među pet javnih izvora.

Sveukupno, dostupne usluge za skupinu pogođenu siromaštvom odlikuju se visokom disperziranosti modela financiranja, uz izražen značaj lokalne samouprave i projektnih izvora.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 14 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane u riziku od siromaštva u Karlovačkoj županiji

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
GRAĐANI U TEŠKOJ MATERIJALNOJ I SOCIJALNOJ DEPRIVACIJI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava -zapošljavanje											
Podrška u zapošljavanju	2					20,00	0,00	60,00	10,00	10,00	0,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava -pravosuđe											
Besplatna pravna pomoć za građane u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji	3					46,67	0,00	40,00	6,67	6,67	0,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zdravlje											
Posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala	4					17,50	0,00	0,00	31,25	13,75	37,50
SOCIJALNO ISKLJUČENI KORISNICI ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Socijalno mentorstvo za odrasle primatelje zajamčene minimalne naknade, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti	0	0	0	0	0						
GRAĐANI U PREHRAMBENOJ DEPRIVACIJI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica	3					23,33	0,00	0,00	6,67	14,33	55,67
Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući)	1					40,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00
GRAĐANI U RIZIKU OD BESKUĆNIŠTVA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje	1	1	0	0	20,00	20,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00
Boravak	1	1	0	0	20,00	20,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Dnevni centar za podršku i informiranje	2					20,00	0,00	10,00	10,00	10,00	50,00
Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva	1					0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Rizici povezani s mentalnim zdravljem

Struktura pružatelja u ovom području ostaje fragmentirana, a financiranje izrazito raznoliko, s naglašenom ulogom projektnog i alternativnog (tzv. "drugog") izvora.

Kod građana s rizicima za mentalno zdravlje, preventivni programi pružaju se putem dva pružatelja te se financiraju kombinirano: 20% dolazi iz projektnog financiranja, 30% iz privatnih sredstava, dok čak 50% pokrivaju sredstva iz državnog proračuna, prije svega zdravstvenog sustava.

Za građane sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja, većina dostupnih usluga oslanja se na inovativne modele podrške. Primjerice, organizirane kreativne i rekreativne aktivnosti financiraju se većinom iz privatnih sredstava korisnika (60%) i projekata (40%), dok su grupe podrške – kako za korisnike, tako i članove njihovih obitelji – u potpunosti financirane kroz alternativne izvore (100% "drugog"). Isto vrijedi i za krizne intervencije i prvu psihološku pomoć, za koje ne postoji formalna javna podrška kroz državni ili lokalni proračun.

U segmentu građana suočenih s ovisnostima, usluge su koncentrirane na terapijske grupe. Ovisnici o alkoholu i drogama primarno su podržani sredstvima državnog proračuna (100%), dok su programi smanjenja štete u cijelosti financirani iz sustava zdravstva.

Za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike, postoje ograničene usluge formalnog karaktera. Usluga smještaja osigurana je od strane jednog licenciranog pružatelja i u potpunosti financirana kroz mrežu socijalnih usluga (100%). S druge strane, psihosocijalna podrška i vođenje slučaja (eng. *case management*) ovise isključivo o "drugim" izvorima, što zapravo predstavlja sustav zdravstva.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 15 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe s rizicima mentalnog zdravlja u Karlovačkoj županiji

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
GRAĐANI S RIZICIMA MENTALNOG ZDRAVLJA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Preventivni programi u području javnog zdravstva ili socijalne skrbi	2					20,00	30,00	50,00	0,00	0,00	0,00
GRAĐANI SA ZNAČAJNIJIM TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici	0										
Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena	1					40,00	60,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja	1					0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja	0										
Krizne intervencije i prva psihološka pomoć za građane sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	1					0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
GRAĐANI SUOČENI S OVISNOSTIMA O ALKOHOLU, DROGAMA I KOCKI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Terapijske grupe/ klubovi za ovisnike o kockanju	1					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction)	1					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Terapijske grupe/ klubovi za ovisnike o drogi	1					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu	1					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJEM I OVISNICI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje	1	1	0	0	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Boravak	0	0	0	0							
Socijalno mentorstvo za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike	0	0	0	0							
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem i ovisnicima	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Vođenje slučaja (case management) za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike	1					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 3, obrada autora

Osobe s invaliditetom

Struktura pružatelja usluga relativno je formalizirana – značajan broj pružatelja ima licencu – dok modeli financiranja variraju ovisno o tipu usluge.

U segmentu socijalnih usluga predviđenih ZOSS-om, smještaj i pomoć u kući u potpunosti su financirani putem Mreže socijalnih usluga (100%). Boravak je raspoređen između Mreže i državnog proračuna po jednakim udjelima (50%). Psihosocijalna podrška odraslima s invaliditetom financira se kombinirano: 25% iz Mreže, 40% iz projekata, 25% iz državnog proračuna te ostatak iz proračuna županije i JLS-a. S druge strane, socijalno mentorstvo (koje ne provodi HZSR) u potpunosti je projektno financirano (100%), no ovdje je upitan podatak pružatelja koji je odgovorio obzirom na činjenicu kako ovu uslugu provodi samo HZSR.

Inovativne i projektno financirane terapijske i rehabilitacijske usluge (npr. terapijsko jahanje, radna terapija) dominantno se financiraju iz projekata (52,33%), dok manji udjeli dolaze iz različitih proračunskih i alternativnih izvora, ali i privatnih sredstava korisnika (20%). Specijalizirani prijevoz, dojavni sustavi i privremeni njegovatelji pokrivaju se iz projekata u omjerima koji značajno variraju, pri čemu je jedino kod privremenog njegovatelja u obitelji financiranje potpuno projektno (100%), tj. ovdje se odnose na budući projekt koji će se financirati iz ESF+ natječaja.

Usluga osobne asistencije, definirana Zakonom o osobnoj asistenciji, pruža se preko sedam licenciranih pružatelja i većinski je pokrivena iz Mreže (83,57%), uz dodatno sufinanciranje iz državnog proračuna (14,29%).

Kada je riječ o zapošljavanju, pomoć u stjecanju kvalifikacija za osobe s invaliditetom financira se kombinirano: 33,33% iz državnog proračuna i 66,67% iz alternativnih izvora.

Ukupno gledano, sustav podrške osobama s invaliditetom karakterizira snažno oslanjanje na Mrežu socijalnih usluga za osnovne oblike skrbi, dok se razvojne i specijalizirane usluge gotovo isključivo realiziraju putem projektnog financiranja i povremenih alternativnih modela.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 16 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s invaliditetom u Karlovačkoj županiji

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
OSOBE S INVALIDITETOM U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U DOBI 18 – 65 godina (bez korisnika sa mentalnim oštećenjem)											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje	1	1	0	0	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Boravak za osobe s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	2	2	0	0	50,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00
Pomoć u kući za osobe s invaliditetom u dobi 18-64 godine	1	1	0	0	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	4	3	1	0	25,00	40,00	0,00	25,00	5,00	5,00	0,00
Socijalno mentorstvo za osobe s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	1	0	1	0	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zdravstvo											
Druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jahanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge)	3					52,33	20,00	0,00	1,33	3,33	23,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Specijalizirani prijevoz i pratnja	3					58,67	0,00	19,33	5,00	5,00	12,00
Dojavni sustavi u krizama	1					67,00	0,00	0,00	4,00	10,00	19,00
Cjelodnevna skrb i njega u kući	0										
Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi osobe s invaliditetom	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Usluge prema Zakonu o osobnoj asistenciji											

Usluga osobne asistencije	7	7	0	0	83,57	2,14	0,00	14,29	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zapošljavanje											
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju	3					0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	66,67
NEZAPOSLENE OSOBE S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA U RADNO AKTIVNOJ DOBI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zapošljavanje											
Radni asistent OSI	0										
EDUKACIJE ZA PRUŽATELJE USLUGA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Tečajevi znakovnog jezika	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Osobe starije životne dobi (65+)

Broj pružatelja i vrsta financiranja varira ovisno o tipu usluge, pri čemu je značajan naglasak stavljen na kombinirano i decentralizirano financiranje.

Pomoć u kući koja uključuje prehranu pruža se putem dva licencirana pružatelja, s dominantnim financiranjem iz privatnih sredstava korisnika (40%) i iz drugih izvora (51,5%), što u praksi često se odnosi na donacije, dok vrlo mali dio dolazi iz Mreže (8,5%). Usluge pomoći u kući bez prehrane, koje pruža čak 11 pružatelja, većinski su projektno financirane (66,25% - dominantno Zaželi), a ostatak se raspodjeljuje između Mreže, županijskih i lokalnih proračuna.

Smještaj i organizirano stanovanje čini izrazito institucionalizirani oblik skrbi – 43 licencirana pružatelja pokrivaju ovu uslugu, uz glavčinu financiranja iz privatnih sredstava korisnika (92,33%) i tek manji udio financiranja iz drugih izvora. Među inovativnim uslugama, organizirani prijevoz za starije osobe financira se uglavnom projektno (60% - natječaj MROSP-a za mobilnost), dok alarmni dojavní sustavi imaju isključivo projektno financiranje (100%).

Njega u kući kao zdravstveno-socijalna usluga podijeljena je između privatnih (50%) i JLS (50%) sredstava. Kada su u pitanju mentalno zdravlje i emocionalna podrška starijih osoba, boravak se pruža u sedam slučajeva i najčešće se financira iz privatnih sredstava korisnika (50%) te djelomično projektno (32,5%). Zanimljivo je da se savjetovanje i psihosocijalna podrška u nekoliko slučajeva u potpunosti financiraju iz drugih izvora.

U segmentu podrške njegovateljima i obiteljima starijih osoba, savjetovanje je potpuno pokriveno iz državnog proračuna, dok drugih zabilježenih pružatelja još nema. Palijativna skrb u kući i stacionarni oblik skrbi također pokazuju razliku u modelima financiranja: kućna skrb kombinira privatna sredstva i JLS financiranje (50% svako), dok je stacionarna skrb financirana iz zdravstva (100%).

Zaključno, pružanje usluga za starije osobe u Hrvatskoj temelji se na kombinaciji formalnog sustava (posebno za institucionalnu skrb) i projektno orijentiranih modela za inovativne i dodatne usluge. Privatna sredstva korisnika i projekti čine okosnicu financiranja, dok je doprinos javnih proračuna (osobito lokalnih) relativno ograničen.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 17 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe starije životne dobi u Karlovačkoj županiji

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
STARIJE OSOBE SNIŽENIH FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane	2	2	0	0	8,50	0,00	40,00	0,00	0,00	0,00	51,50
Pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane	11	5	6	0	11,25	66,25	1,25	16,25	2,50	2,50	0,00
Smještaj (krizni ili u drugim okolnostima) ili organizirano stanovanje za starije osobe	43	43	0	0	0,17	0,00	92,33	0,00	7,33	0,00	0,17
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe	8					23,00	60,00	13,00	1,00	3,00	0,00
Alarmni dojavni sustav za starije osobe (npr. SOS narukvice)	1					100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku	0										
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Njega u kući	1					0,00	50,00	0,00	0,00	50,00	0,00
STARIJE OSOBE NARUŠENA MENTALNOG ZDRAVLJA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Boravak	7	1	6	0	0,00	32,50	50,00	0,00	1,25	16,25	0,00
Savjetovanje za odraslu osobu starije dobi	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Psihosocijalno savjetovanje za odraslu osobu starije dobi	0	1	0	0	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi	1	1	0	0	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi ili kroz sektor civilnog društva											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Klub/centar za druženje starijih osoba	0										
STARJE OSOBE OBOLJELE OD DEMENCIJE											
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor</i>											
Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije	0										
STARJE OSOBE KOJE IMAJU NJEGOVATELJE KOJIMA JE POTREBNA PODRŠKA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Savjetovanje obitelji, negovatelja i skrbnika starije osobe	2	2	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Psihosocijalno savjetovanje obitelji, negovatelja i skrbnika starije osobe	0	0	0	0							
Psihosocijalna podrška obitelji i negovateljima starije osobe	0	0	0	0							
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi</i>											
Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi	0										
Usluga privremene njege u kući radi predaha od skrbi	0										
TERMINALNO BOLESNE OSOBE											
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor</i>											
Palijativna skrb u kući	3					0	50	0	0	0	50
Stacionarna palijativna skrb	2					0	0	0	0	0	100

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 3, obrada autora

Izbjegllice i pripadnici romske nacionalne manjine

Za ovu korisničku skupinu nisu prikupljeni podaci o pružateljima usluga putem istraživanja te stoga nije moguće prikazati analizu kao za preostale korisničke skupine.

Analiza potreba za razvojem kapaciteta pružatelja i suradnjom

Temeljem intervjua s ključnim dionicima i istraživanja među pružateljima, prikupljene su potreba za razvojem kapaciteta u tri područja (ljudski resursi, materijalni/tehnički resursi, financiranje), kao i suradnjom s dionicima. U nastavku su prikazani zbirni rezultati nalaza iz navedenih kvalitativnih uvida prema pojedinim temama.

Stručni kadar – ljudski resursi

Temeljem upitnika među pružateljima usluga jedan od najočitijih i najučestalijih problema koji se provlači kroz gotovo sve organizacije, ustanove i udruge jest kronični nedostatak stručnog kadra. Ovaj izazov je izražen u gotovo svim segmentima socijalnih usluga, zdravstva i rada s ranjivim skupinama. Organizacije poput Centra za pružanje usluga u zajednici Banija-Karlovac, Centra za rehabilitaciju Nada, Udruge Zvončiči, Frenofona i brojnih domova za starije osobe izvještavaju kako su suočeni s ozbiljnim teškoćama u pronalasku i zapošljavanju kvalificiranih stručnjaka – socijalnih radnika, psihologa, edukacijskih rehabilitatora, logopeda, radnih terapeuta i medicinskih sestara. U mnogim slučajevima, čak i kad postoji spremnost za zapošljavanje, ti profili su jednostavno nedostupni na tržištu rada.

Poseban problem uočava se u pružanju specijaliziranih usluga djeci s teškoćama u razvoju, gdje je potražnja za logopedima izuzetno visoka. Primjerice, Udruga Zvončiči ističe kako, unatoč sve većem broju djece s govorno-jezičnim teškoćama, zapošljavaju samo jednog logopeda koji ne može zadovoljiti potrebe korisnika, što rezultira dugim listama čekanja i preopterećenosti kadra. Ovaj problem nije izoliran, nego dio šireg trenda u kojem svi pružatelji socijalnih usluga bilježe rastuće potrebe korisnika, ali nemaju kapacitet odgovoriti na njih.

Uz nedostatak stručnjaka, velik broj organizacija upozorava na problem zadržavanja zaposlenih. Savez udruge osoba s invaliditetom Karlovačke županije, Udruga Frenofon i Ženska grupa Karlovac "Korak" navode da projektno financiranje otežava stabilnost radnih mjesta, zbog čega je teško zadržati kvalitetne i osposobljene stručnjake. Fluktuacija je česta jer radnici, suočeni s nesigurnošću ugovora o radu (uglavnom na određeno vrijeme) i niskim plaćama, pronalaze sigurnije i bolje plaćene opcije drugdje. Posebno problematična situacija je u radu s djecom s težim oblicima invaliditeta, gdje se bilježi nizak profesionalni interes – posao je izazovan, emocionalno zahtjevan, a uvjeti rada ne odgovaraju njegovoj kompleksnosti i važnosti. U tim organizacijama često nedostaje i sustavna podrška u vidu edukacije i supervizije, što dodatno smanjuje mogućnost zadržavanja stručnog kadra.

Pored stručnog kadra, ističe se i manjak operativnog osoblja. Obiteljski dom Latin, Dom za starije osobe Sveti Antun i drugi domovi za starije naglašavaju kako je sve teže pronaći kvalificirane njegovatelje, kuhare, pomoćno osoblje i medicinske tehničare. Nedostaju čak i kandidati spremni završiti tečajeve za njegovanje na račun poslodavca, što dodatno otežava situaciju. Pojedine ustanove navode da su radnici često starije dobi, a bolovanja su učestala, što stvara probleme u organizaciji smjena, godišnjih odmora i kontinuitetu rada. Kod nekih, kao što je Centar u Ozlju, situacija je dodatno otežana zbog visoke prosječne starosti zaposlenih i nedostatka zamjena.

Osim kvantitativnog problema s ljudstvom, postoji i kvalitativna dimenzija izazova. Organizacije poput Crvenog križa Slunj i Frenofona upozoravaju da ne postoje odgovarajući edukacijski programi za gerontodomačice i osobne asistente koji rade s korisnicima starije životne dobi i s mentalnim teškoćama. Nedostaje stručnih edukacija, a organizacije često same moraju osposobljavati osoblje koje nije dovoljno pripremljeno za izazove terenskog i individualnog rada. Ovo se izravno odražava na kvalitetu usluge, ali i na motivaciju zaposlenika koji se osjećaju nespремnima i nedovoljno podržanima u svakodnevnom radu.

Složenost problema dodatno povećava geografska dimenzija, posebno izražena kod ustanova koje pokrivaju šire i izoliranije dijelove županije. Za uslugu besplatne pravne pomoći Obiteljski centar Karlovac i Upravni odjel za opću upravu Karlovačke županije naglašavaju kako je, zbog veličine područja i udaljenih korisnika, teško održavati dostupnost usluga bez dodatnog osoblja koje bi pokrilo teren. Raspoloživi kapaciteti nisu dovoljni za pružanje usluga u svim dijelovima županije, a sustavno povećanje broja zaposlenih nije moguće zbog ograničenih financija.

Zanimljivo je istaknuti i iznimke koje potvrđuju pravilo – Udruga slijepih Karlovačke županije navodi da s postojećih 9 zaposlenih (3 administratora, 1 vozač i 5 videćih pratitelja) ima stabilan kadar i kapacitete za obavljanje temeljnih aktivnosti. Slično navodi i Konjički klub Karlovac, čiji su stručni voditelji osigurani. No takvi su primjeri rijetki, a velika većina aktera u području socijalne skrbi i zdravstva, posebice neprofitni sektor, bori se s ozbiljnim kadrovskim i strukturnim izazovima.

U ustanovama poput Centra Banija i Crvenog križa Karlovac situacija je slična – postoje stručnjaci, ali tržište rada ne osigurava dovoljan broj kadrova, osobito u deficitarnim zanimanjima poput socijalnih pedagoga. Otvaraju pripravništva, ali rijetko uspijevaju dugoročno zadržati stručni kadar. Također, male udruge poput Udruge Milosrđe upozoravaju na manjak prostora, osnovne opreme i financijskih sredstava, što direktno ograničava broj korisnika koje mogu primiti.

Iako su kapaciteti općenito slabi, primjetni su naponi lokalnih samouprava, kao i same Županije da dugoročno podupru sustav. Više općina i gradova (Slunj, Duga Resa, Karlovac, Ozalj, Vojnić, Žakanje i dr.) redovito sufinancira rad udruge i domova te stipendira učenike i studente koji se školuju za deficitarna zanimanja (npr. psihologija, logopedija, socijalni rad), čime se nastoji dugoročno stabilizirati stručni kadar. Općina Ribnik, primjerice, pruža jednokratnu financijsku pomoć studentima.

Materijalni uvjeti, prostor

Materijalni uvjeti i prostorne mogućnosti ključni su faktori za kvalitetno pružanje usluga u socijalnoj skrbi i organizacijama koje rade s ranjivim skupinama. Neke organizacije imaju zadovoljavajuće uvjete, ali većina prijavljuje različite poteškoće – od prenamijenjenih prostora, loše opremljenosti, neprilagođenosti do potrebe za dodatnim prostorima i značajnim ulaganjima.

Značajan dio problema odnosi se na fizičku infrastrukturu i prostor za rad. HZSR, osobito u Dugoj Resi, rade u skućenim uvjetima – više radnika dijeli jedan prostor, nema privatnosti za rad sa strankama, a postoji i manjak službenih vozila. Slično vrijedi i za Obiteljski centar, koji pokušava djelovati kroz mobilne timove, ali priznaje da veći kapacitet i dosežnost usluga očekuje tek nakon preseljenja HZSR Područnog ureda Karlovac u novi, pristupačan prostor.

Udruga slijepih Karlovačke županije posluje u prostoru od 72 m² u centru Karlovca, koji je u državnom vlasništvu i koji Udruga koristi dugoročno u najmu od 1970-ih godina. Prostor je u potpunosti opremljen tiftotehničkom opremom i ispunjava kako administrativne, tako i funkcionalne potrebe osoba s oštećenjem vida, što je pozitivan primjer odgovarajućeg prostornog rješenja.

Suprotno tome, Karlovačka udruga spinalno ozlijeđenih (KaSPIN) koristi privatni prostor od 28 m² koji jest prilagođen osobama s invaliditetom, no veličina prostora je nedovoljna za sve aktivnosti koje udruga provodi, zbog čega postaje ograničenje u radu. Sličnu situaciju ima i Društvo multiple skleroze Karlovačke županije, koje koristi iznajmljeni prostor koji dijeli s drugim organizacijama, što otežava provedbu grupnih aktivnosti i onemogućuje neovisno djelovanje. Udruga navodi i da prostor nije siguran za boravak korisnika, zbog čega su pokrenuli aktivnosti za pronalazak novog, adekvatnijeg prostora.

Unatoč tim inicijativama, problemi u mobilnosti i logistici ostaju. Udruge upozoravaju da su njihova kombi vozila za prijevoz osoba s invaliditetom dotrajala i nesigurna za daljnju upotrebu. Udruga slijepih Karlovačke županije jasno ističe kako bi svaka organizacija morala imati barem jedno službeno vozilo – ne specijalizirano, već osnovno sredstvo rada za terenske obilaskе članova.

Centar za pružanje usluga u zajednici Banija-Karlovac ne navodi konkretne prostorne manjkavosti, ali ističe izazove povezane s materijalnim uvjetima, kao što su kašnjenja u isporuci dobara, izvođenju radova i nepredvidive

nepovoljne situacije koje utječu na kvalitetu usluge. Obiteljski dom Latin upozorava na nedostatne smještajne kapacitete, što im ograničava mogućnost prihvata novih korisnika.

Udruga za djecu s teškoćama u razvoju Zvončiči koristi prostor u vlasništvu Grada Karlovca. Udruga kontinuirano ulaže u uređenje, ali zbog stalnog porasta broja korisnika kapaciteti više nisu dovoljni. Dodatno, materijale za rad osiguravaju gotovo isključivo putem projekata, što ih stavlja u nepovoljnu poziciju u planiranju i osiguravanju dugoročnih uvjeta za rad. Ističu da bi za unapređenje usluga trebali veći broj prostorija i dodatnu specijaliziranu opremu za rad s djecom s teškoćama.

Još drastičniju situaciju opisuje Udruga Frendofon, koja koristi zgradu bivše škole u Gornjim Stativama. Prostor ima izrazito lošu energetska izolaciju – zimi se grije na drva kalijevim pećima koje nisu dovoljne, pa koriste električne radijatore što dovodi do velikih troškova. Sanitarni čvorovi su u lošem stanju, a postoje i ozbiljni infrastrukturni problemi – puknuta cijev ispod objekta. Pristup osobama s invaliditetom nije osiguran – nedostaje rampa za kolica i unutarnja i vanjska prilagodba, a okoliš škole nije adekvatno uređen. Također, potrebna im je oprema za senzornu integraciju – ljuljačke, trampolini i druga didaktička sredstva za rad s djecom s višestrukim teškoćama.

Slične infrastrukturne izazove ima i Centar za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor, čija je zgrada stara i zahtijeva kontinuirana ulaganja. Financijske probleme pri rješavanju oštećenja dodatno otežava spora administracija i nemogućnost pravodobnog reagiranja. Centar za rehabilitaciju Nada iz Karlovca više je puta izražavao potrebu za proširenjem kapaciteta i izgradnjom dodatnih stambenih jedinica za korisnike s blažim oblicima invaliditeta, ali do danas nije dobio konkretan odgovor resornog ministarstva. Pritom su potrebe u zajednici sve veće, a liste čekanja duže.

Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Slunj navodi da prostor koji koriste nije dovoljno prilagođen osobama s invaliditetom, što posebno ograničava aktivnosti dnevnog boravka i psihosocijalne usluge za starije i teško pokretne korisnike. Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj suočen je s više izazova – trošenje namještaja i bijele tehnike, porast cijena najma i režija, a nemaju vlastite nekretnine što dodatno otežava održivost usluga poput organiziranog stanovanja. Udruga Milosrđe – Centar za beskućnike jasno ukazuje da zbog sve većeg broja siromašnih osoba i osoba u riziku od beskućništva, nemaju dovoljan fizički kapacitet za njihov prihvata i smještaj. Potreban im je znatno veći prostor za zbrinjavanje korisnika.

Neke organizacije, poput Konjičkog kluba Karlovac i Ženske grupe Korak, navode da su im prostorni i materijalni uvjeti zadovoljavajući.

Financiranje

Većina organizacija ističe da financijska nestabilnost ozbiljno ograničava njihov rad, uz poseban naglasak na ovisnost o projektnom financiranju, nedostatak osnovnih sredstava za plaće, održavanje prostora, zapošljavanje stručnjaka te širenje i unapređenje usluga. Financiranje u ovom sektoru nije samo izazov – ono je temeljni faktor koji direktno utječe na kvalitetu i dostupnost usluga, fluktuaciju kadra i mogućnosti strateškog razvoja.

Udruga slijepih Karlovačke županije kao i većina srodnih organizacija, nema osigurano stalno financiranje, već ovisi isključivo o projektima i pružanju socijalne usluge videće pratnje. Ovakva struktura prihoda dovodi do velike nesigurnosti, jer je protok sredstava često neredovit. To posljedično uzrokuje probleme sa zadržavanjem stručnog kadra i općenito destabilizira rad udruge.

Sličnu situaciju navodi i Karlovačka udruga spinalno ozlijeđenih – KaSPIN, gdje je financijska nestabilnost izražena, a financiranje se temelji isključivo na projektima. CARPE DIEM, Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije, Frendofon, Zvončiči i druge udruge jasno ukazuju na istu slabost – nedostatak kontinuiranog i planiranog izvora sredstava. To dovodi do velikih oscilacija u opsegu aktivnosti i brojnosti osoblja, jer se rad često mora prilagođavati dostupnim sredstvima, a ne stvarnim potrebama korisnika.

Centar za pružanje usluga u zajednici Banija-Karlovac dodatno ističe inflaciju kao faktor koji mijenja planirane troškove između faze planiranja i provedbe, što otežava pravovremenu realizaciju projekata. Osim toga, u sličnim ustanovama problem je i u tome što određeni troškovi nisu priznati kroz projektne okvire, iako su nužni za funkcioniranje.

Društvo multiple skleroze Karlovačke županije navodi da bi uz dodatna sredstva mogli zaposliti još jednu stručnu osobu i time značajno povećati kvalitetu i dostupnost podrške članovima i njihovim obiteljima. Problem leži u tome što postoje jasne potrebe, ali bez odgovarajućeg financiranja one ostaju neadresirane.

Dom zdravlja Ozalj upozorava na manjak sredstava za pružanje palijativne skrbi, što uključuje i nedostatak sredstava za zapošljavanje. Udruga Jak kao Jakov i Udruga Milosrđe izravno govore o nedostatku financija koji ograničava mogućnost kvalitetnog rada s korisnicima – u slučaju Milosrđa riječ je o značajno većim potrebama za financijama zbog kompleksnosti populacije beskućnika.

Dom za starije i nemoćne osobe Sveti Antun iznosi važan primjer strukturne nepravde u financiranju – cijena smještaja koju plaća Ministarstvo za korisnike koje upute HZSR znatno je niža od cijene koju plaćaju korisnici kroz privatne ugovore. U kontekstu rastućih troškova poslovanja, domovi su primorani često podizati cijene, što stvara dodatni pritisak i na korisnike i na institucije.

Udruga Frendofon ističe da bi potpisivanje ugovora o financiranju s Ministarstvom za uslugu poludnevnog boravka omogućilo značajan iskorak u kvaliteti usluge i stabilnosti kadra. U ovom i sličnim slučajevima jasno je da projektni sustav financiranja nije prikladan za kontinuirane socijalne usluge koje su po svojoj prirodi dugoročne i stalne.

Obiteljski dom Latin i Udruga starKA ističu problem nedostatka investicijskih sredstava – čak i kad bi željeli unaprijediti ili proširiti uslugu, ne postoji instrument za dugoročnije kreditiranje, ulaganja u opremu ili energetske učinkovitost. Udruga starKA dodatno navodi socijalnu nepravdu u sustavu participacije: dok korisnici I. i II. stupnja ostvaruju sufinanciranje smještaja u javnim domovima, korisnici III. i IV. stupnja – iako potrebitiji – plaćaju punu cijenu u privatnom sektoru.

Anavita j.d.o.o. ukazuje na konkretnu nelogičnost u financiranju – iznos od 11 eura bruto po satu za uslugu videće pratnje je, bez podataka za putne troškove, nedostatan, osobito kad su u pitanju djelatnici koji pokrivaju velike udaljenosti. U prethodnim projektima pratiteljima su se pokrivali troškovi do 1000 km mjesečno, a sada toga nema.

Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj ističe da zbog inflacije i podizanja cijena dolazi do čestih promjena u planiranju troškova i potrebi za rebalansom planova, što je administrativno i organizacijski zahtjevno. Gradsko društvo Crvenog križa Slunje navodi kako nema sredstava za isplatu plaća i pokrivanje osnovnih materijalnih prava zaposlenika, što direktno ugrožava održivost programa.

Suradnja

Analiza pokazuje da suradnja između dionika u sustavu socijalne skrbi i zdravstva u Karlovačkoj županiji postoji, funkcionira, ali je u mnogim aspektima neformalna i ovisna o osobnim kontaktima i inicijativama. Institucionalna podrška i koordinirani protok informacija postoje, ali nisu uvijek sustavno standardizirani.

U manjim sredinama poput Slunja, Ogulina i Duge Rese ističe se dobra radna suradnja među lokalnim akterima – zavodima za socijalnu skrb, domovima zdravlja, Crvenim križem, policijom i gradskim službama. Suradnja je utemeljena na svakodnevnoj komunikaciji „na mobitel“, brzim telefonskim dogovorima, zajedničkom rješavanju kriznih situacija i međuresornim sastancima. Policija je u gotovo svim primjerima opisana kao pouzdan partner, dok je istaknuto kako se kod postupanja po Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama javlja otpor kod liječnika opće prakse, koji često izbjegavaju suradnju u postupcima prisilne hospitalizacije. Iskustva suradnje s liječnicima inače variraju – dok su neki angažirani i odgovorni, drugi izbjegavaju sudjelovanje, osobito kad je riječ o složenijim socijalnim slučajevima. Tu se otkriva praznina – i zakonska i operativna – koja dodatno opterećuje HZSR. Također, s JLS-ovima postoji razmjena informacija, no financijska podrška dolazi dominantno iz državnih izvora.

Obiteljski centar i Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije ističu kako međusobno surađuju već dugi niz godina. Uhodana je praksa međusobnog upućivanja korisnika, što značajno povećava učinkovitost. Međutim, svi akteri ukazuju na nedostatak kadrova – mnoge usluge koje zahtijevaju stručne kompetencije ne mogu se dosljedno provoditi upravo zbog manjka ljudi, što onda smanjuje i operativni kapacitet za suradnju.

Postoji prostor za unaprjeđenje – posebice u dijeljenju informacija o zajedničkim korisnicima i pravovremenom reagiranju – ali je generalni dojam da je lokalna suradnička mreža jaka.

Karlovačka županija prepoznata je kao primjer dobre prakse u organizaciji i koordinaciji. Udruga slijepih Karlovačke županije navodi da je županija prva sazvala sastanak nakon donošenja Zakona o osobnoj asistenciji i pružila operativnu podršku za implementaciju. Suradnja se redovno očituje u zajedničkim projektima, trogodišnjim programima financiranja, uključivanju korisnika u donošenje odluka (npr. prilikom obnove doma zdravlja), kao i kroz uključivanje u edukativne, preventivne i kulturne programe.

Slično vrijedi i za Dom Sveti Antun, koji redovito surađuje s raznim akterima (Zavodom za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, policijom, školama, drugim domovima), te navodi kako su pozivi na javne događaje i inicijative dokaz kvalitetnih odnosa u zajednici.

Udruga slijepih Karlovačke županije predstavlja primjer dobre prakse. Ima stabilno razvijenu sektorsku i međusektorsku suradnju, članica je Hrvatskog saveza slijepih i Saveza udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije. Njihov opis sugerira koordiniran, funkcionalan sustav suradnje unutar civilnog društva i prema institucijama. Društvo multiple skleroze Karlovačke županije također navodi vrlo kvalitetnu suradnju, ne samo s udrugama i savezima, već i s Hrvatskim zavodom za socijalni rad te obrazovnim institucijama poput Medicinske škole Karlovac. Ovakva suradnja ne uključuje samo provedbu projekata, već i rehabilitacijski rad, što pokazuje funkcionalnu integraciju između sektora. Udruga Zvončići opisuje širok spektar suradničkih odnosa s gradovima, općinama i vrtićima te školama unutar Karlovačke županije. Posebno naglašavaju zajednički rad na mapiranju potreba djece s teškoćama te razvijanje i provedbu programa rane intervencije i asistencije u obrazovanju. Njihova suradnja je primjer umreženosti, dugoročnih odnosa i sinergijskog djelovanja u lokalnoj zajednici.

S druge strane, neki sudionici u istraživanju daju izrazito kritičku sliku stanja suradnje na terenu. Navode da je među udrugama koje pružaju socijalne usluge prisutan osjećaj konkurencije, što se dijelom objašnjava projektno orijentiranim financiranjem. Suradnja između pružatelja i ustanova je, prema njihovom dojmu, minimalna ili izostaje, a uzrok vide u percepciji udruga kao „neprofesionalnih“, zbog čega ustanove često biraju samodostatnost. Zaključuju da ovaj raskol posebno šteti korisnicima, jer sprječava razmjenu informacija i razvoj zajedničkih programa usmjerenih na njihovu dobrobit.

Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije ističe lošu i nepravovremenu komunikaciju s pojedinim institucijama, što dodatno ukazuje na manjak sistematizirane međusektorske suradnje. Udruga starKA iznosi sličan problem – suradnja dionika socijalne skrbi je loša ili nepostojeća, osobito između zdravstvenog i socijalnog sektora. Suradnja se, prema njihovim riječima, odvija uglavnom samo s ustanovama kojima je osnivač država ili lokalna samouprava, što znači da civilni sektor ostaje izvan ključnih tokova zajedničkog planiranja.

Centar za pružanje usluga u zajednici Banija-Karlovac i Centar Vladimir Nazor navode prepreke u suradnji koje proizlaze iz neusklađenosti zakonskih akata i birokratske tromosti, dok Centar Ozalj ističe da je stigma prema djeci s teškoćama i osobama s invaliditetom i dalje prisutna u lokalnoj zajednici, što otežava suradnju i uključivanje korisnika.

S druge strane, neke organizacije poput Crvenog križa Karlovac, Dom zdravlja Ozalj, Obiteljskog doma Nina i Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije bilježe dobru suradnju s različitim institucijama, no često ističu da je ona bazirana na osobnim kontaktima, a ne na sistemskoj razini. Obiteljski centar Karlovac navodi suradnju sa svim relevantnim ustanovama i udrugama OSI na lokalnoj razini. Udruga invalida rada iz Duge Rese ima funkcionalnu suradnju s HZZ-om u području obrazovanja i zapošljavanja osobnih asistenata.

Zaključno, iako postoje primjeri dobre prakse – osobito u udrugama koje su već dugo prisutne i profesionalizirane – suradnja u području socijalne skrbi i podrške osobama s invaliditetom u Karlovačkoj županiji još uvijek je u velikoj mjeri fragmentirana. Posebno zabrinjava nepovezanost između organizacija civilnog društva i institucija, kao i nedostatak formalnih mreža ili platformi koje bi sustavno okupljale i koordinirale dionike. Stanje suradnje u mnogim slučajevima ovisi o osobnim odnosima i inicijativi pojedinaca, umjesto da bude dio strateškog i planiranog djelovanja. To direktno utječe na dostupnost i kvalitetu usluga, ali i na korisnike, koji ostaju zakinuti za sveobuhvatnu i povezujuću podršku.

4. CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI

Uvažavajući logiku korisničkih skupina prema Pravilniku, ciljevi Socijalnog plana Karlovačke županije povezani s povećanjem dostupnosti usluga za glavne korisničke skupine:

- Posebni cilj 1. Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za djecu i mlade
- Posebni cilj 2. Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za osobe od 20 do 64 godine
- Posebni cilj 3. Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za starije osobe.

Unutar svakog cilja, mjera su povezane s pojedinom podskupinom korisnika prema specifičnih rizicima, dok su u aktivnostima navedene usluge za tu skupinu čija se dostupnost želi unaprijediti.

Zadnji cilj odnosi se na razvoj ljudskih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta za pravodobno i učinkovito pružanje socijalnih usluga, koordinacija te informiranje:

- Posebni cilj 4. Povećanje usmjerenosti na potrebe korisnika kroz ulaganje u kvalitetu i vidljivost socijalnih usluga.

Unutar ovog cilja, mjere obuhvaćaju pojedina područja za ulaganje u resurse, kvalitetu i vidljivost dok aktivnosti daju konkretnije informacije o načinima postizanja istih.

Indikatori realizacije mjera su povezani s pojedinim aktivnostima, dok se pod pojmom „bazni obuhvat“ smatra utvrđena vrijednost obuhvata procijenjenog broja korisnika pojedine usluge u 2024. temeljem provedene analize prikazane u poglavlju 3.

4.1. Posebni cilj 1

Posebni cilj:		Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za djecu i mlade		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 1		<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj novougovorenih usluga kroz Mrežu socijalnih usluga 2. Udio usluga kojima se povećao obuhvat korisnika u usporedbi s baznim obuhvatom 3. Broj usluga koje se pružaju na novim lokacijama u županiji 		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
1.1 Povećanje dostupnosti usluga za djecu s teškoćama u razvoju	Bazni obuhvat: 0-3 god.: 32% (107) 4-7 god.: 78% (117) Ciljani obuhvat do 2027.: 0-3 god.: 47% (157) 4-7 god.: 88% (132)	1.1.1. Rana razvojna podrška - povećanje obuhvata korisnika, uz poseban naglasak na povećanje udjela usluga za djecu u dobi od 0 – 3 godine - povećanje dostupnosti usluge na više lokaliteta (JLS) - kvalitetnije funkcionalno povezivanje sa sustavom zdravstva	Nositelji: Licencirani pružatelji usluga, SUVAG Sunositelji: HZSR, MRMSOSP, KAŽ, JLS, predškolske ustanove	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 50 korisnika 0-3g 15 korisnika 4-7g) Proračun - KAŽ, JLS
	Bazni obuhvat: 53% (132) Ciljani obuhvat do 2027.: 63% (157)	1.1.2. Psihosocijalna podrška - povećanje obuhvata korisnika - povećanje dostupnosti usluge na više lokaliteta (JLS)	Nositelji: Licencirani pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 25 korisnika)
	Bazni obuhvat: 53% (26) Ciljani obuhvat do 2027.: 63% (31)	1.1.3. Boravak - povećanje obuhvata korisnika - povezivanje usluge s prilagođenim prijevozom - osiguranje dostupnosti i novih dijelova županije koji nisu do sada pokriveni uslugom	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 5 korisnika)
	Bazni obuhvat: 93% (25) Ciljani obuhvat do 2027.: 103% (28)	1.1.4. Smještaj - daljnje povećanje obuhvata korisnika u organiziranom stanovanju	Nositelji: Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 3 korisnika)
	Bazni obuhvat: 68% (67) Ciljani obuhvat do 2027.: 78% (77)	1.1.5. Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja - povećanje obuhvata korisnika - kvalitetnije funkcionalno povezivanje sa sustavom predškolskog odgoja i obrazovanja	Nositelji: Licencirani pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP, JLS	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 10 korisnika)
	Razvijen novi model prijevoza Bazni obuhvat: 8% (6)	1.1.6. Prilagođeni prijevoz za djecu s teškoćama u razvoju - razvoj novog modela prijevoza (povezano s istim tipom uslugom za OSI)	Nositelji: KAŽ Sunositelji: JLS	Proračun KAŽ Proračuni JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj

	Ciljani obuhvat do 2027.: 33% (24)	- povećanje obuhvata korisnika		
	Uspostavljena nova usluga Broj novih korisnika	1.1.7. Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi te grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima - uspostava i pilotiranje nove usluge kroz projekt	Nositelji: Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj, Udruga za djecu s teškoćama u razvoju Zvončiči, drugi pružatelji usluga	EU fondovi i drugi donatori
	Bazni obuhvat: 209% (620) Ciljani obuhvat do 2027.: 219% (650)	1.1.8. Logopedska terapija - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: zdravstvene ustanove i pružatelji socijalnih usluga Sunositelji: KAŽ i JLS	Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
1.2. Povećanje dostupnosti usluga za ostalu djecu i mlade u riziku	Bazni obuhvat: 39% (16) Ciljani obuhvat do 2027.: 54% (22)	1.2.1. Boravak za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i čija se prava krše - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 6 korisnika)
	Bazni obuhvat: 42% (116) Ciljani obuhvat do 2027.: 57% (158)	1.2.2. Savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i psihosocijalna podrška za djecu i mlade čije je mentalno zdravlje ugroženo - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 42 korisnika)
	Bazni obuhvat: 1% (3) Ciljani obuhvat do 2027.: 26% (90)	1.2.3. Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade - povećanje obuhvata korisnika	Nositelj: HZSR	Redovni rad HZSR
	Osmišljeni novi programi Broj novih korisnika	1.2.4. Podrška djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti - stimuliranje razvoja novih programa, npr. socijalizacijske i razvojne aktivnosti, pomoć i podrška u učenju i slično - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: KAŽ, JLS	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun KAŽ Proračuni JLS
	Bazni obuhvat: 49% (24) Ciljani obuhvat do 2027.: 64% (31)	1.2.5. Psihosocijalna podrška za djecu i mlade s PUP-om radi provedbe psihosocijalnog tretmana - povećanje obuhvata korisnika - širenje dostupnosti usluge izvan Karlovca kroz rad mobilnog tima	Nositelji: Licencirani pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 7 korisnika)
	Bazni obuhvat: 61% (30) Ciljani obuhvat do 2027.: 71% (35)	1.2.6. Grupna i vršnjačka podrška za djecu i mlade s PUP-om - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: KAŽ, JLS	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun KAŽ Proračuni JLS

	Definiran model stambenog zbrinjavanja Bazni obuhvat socijalnog mentorstva: 7% (1) Ciljani obuhvat do 2027.: 32% (5)	1.2.7. Nove usluge za mlade u kriznim situacijama nakon punoljetnosti, uključujući mlade koji izlaze iz alternativne skrbi - Razvoj modela stambenog zbrinjavanje - Povećanje obuhvata korisnika usluge socijalnog mentorstvo radi prestanka usluge smještaja	Nositelji: HZSR, MRMSOSP, KAŽ, JLS	Proračun KAŽ Proračuni JLS Redovni rad HZSR EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
--	--	--	------------------------------------	---

4.2. Posebni cilj 2

Posebni cilj:		Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za odrasle osobe od 20 do 64		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 2		<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj novougovorenih usluga kroz Mrežu socijalnih usluga 2. Udio usluga kojima se povećao obuhvat korisnika u usporedbi s baznim obuhvatom 3. Broj usluga koje se pružaju na novim lokacijama u županiji 		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
2.1. Povećanje dostupnosti usluga za rizične osobe i obiteljske odnose i roditeljstvo	Bazni obuhvat: 17% (76) Ciljani obuhvat do 2027.: 32% (142)	2.1.1. Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni psihosocijalni programi) te grupe podrške roditeljima s malom djecom (škola za roditelje i drugo) - povećanje obuhvata korisnika - ujednačena teritorijalna dostupnost po županiji kroz rad mobilnog tima Obiteljskog centra	Nositelji: Obiteljski centar, predškolske ustanove, ŽZJZ, drugi pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun KAŽ Proračuni JLS
	Bazni obuhvat: 40% (464) Ciljani obuhvat do 2027.: 55% (640) Psihosocijalno savjetovanje 4% (61) Ciljani obuhvat do 2027.: 29% (431) Psihosocijalna podrška: 20% (193) Ciljani obuhvat do 2027.: 35% (338)	2.1.2. Savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje ili obiteljska medijacija koja nije vezana za postupak razvoda braka te psihosocijalna podrška obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo) - povećanje obuhvata korisnika - ujednačena teritorijalna dostupnost po županiji kroz rad mobilnog tima Obiteljskog centra	Nositelji: Licencirani pružatelji, Obiteljski centar Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: Savjetovanje: 176 Psihosocijalno savjetovanje: 370 Psihosocijalna podrška: 145)
	Bazni obuhvat: 10% (19) Ciljani obuhvat do 2027.: 35% (67)	2.1.3. Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Licencirani pružatelji, Obiteljski centar Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 48)
	Bazni obuhvat: 9% (6) Ciljani obuhvat do 2027.: 34% (24)	2.1.4. Pomoć i podrška u zapošljavanju žrtava nasilja	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: HZZ	Proračun KAŽ Proračuni JLS

				Nacionalni natječaj EU fondovi i drugi donatori
2.2. Povećanje dostupnosti usluga za osobe u materijalnoj deprivaciji i osobe u beskućništvu	Bazni obuhvat: 29% (212) Ciljani obuhvat do 2027.: 44% (320)	2.2.1. Socijalno mentorstvo a odrasle primatelje ZMN-a, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti - povećanje obuhvata korisnika	Nositelj: HZSR	Redovni rad HZSR
	Bazni obuhvat: 34% (464) Ciljani obuhvat do 2027.: 49% (671)	2.2.2. Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica - Proširenje obuhvata korisnika - Dostupnost usluge na području cijele županije	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: KAŽ i JLS	Proračun KAŽ Proračuni JLS Nacionalni natječaj EU fondovi i drugi donatori
	Bazni obuhvat: 4% (56) Ciljani obuhvat do 2027.: 29% (400)	2.2.3. Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući) - povećanje obuhvata korisnika - proširenje dostupnosti usluge izvan Karlovca	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: JLS	Grad Karlovac kao sjedište županije u skladu čl. 291 Zakona o socijalnoj skrbi Proračuni drugih JLS
2.3. Povećanje dostupnosti usluga za osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnici	Bazni obuhvat: 60% (136) Ciljani obuhvat do 2027.: 70% (159)	2.3.1. Smještaj - razvoj organiziranog stanovanja	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 23 korisnika)
	Bazni obuhvat: 0% (0) Ciljani obuhvat do 2027.: 25% (38)	2.3.2. Boravak - razvoj nove usluge te povećanje opsega korisnika	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 38 korisnika)
	Bazni obuhvat: Univerzalna 2% (170) Selektivna 4% (120) Indicirana 13% (100) Ciljani obuhvat do 2027.: Univerzalna 27% (2116) Selektivna 29% (899) Indicirana 28% (217)	2.3.3. Prevencija - razvoj novih programa univerzalne, selektivne i indicirane prevencije za rizike mentalnog zdravlja kod odraslih osoba u suradnji sa zdravstvenim sustavom - proširenje obuhvata korisnika	Nositelji: zdravstvene ustanove i ostali pružatelji usluga Sunositelji: KAŽ, JLS	Proračuni KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun JLS
	Razvijeni novi programi	2.3.4. Razvoj novih oblika podrške za ovisnike i osobe s teškoćama mentalnog zdravlja i njihove obitelji	Nositelji: zdravstvene ustanove i ostali pružatelji usluga	Proračuni KAŽ EU fondovi i drugi donatori

	Povećanje obuhvata korisnika	<ul style="list-style-type: none"> programi socijalnog uključivanja - organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena - grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja - grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja 	Sunositelji: KAŽ, JLS	Nacionalni natječaj Proračun JLS
	<p>Bazni obuhvat: Kocka 8% (10) Smanjenje štete 11% (28) Droga 55% (100) Alkohol 59% (125)</p> <p>Ciljani obuhvat do 2027.: Kocka 33% (42) Smanjenje štete 26% (67) Droga 65% (118) Alkohol 69% (146)</p>	<p>2.3.5. Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o drogi, alkoholu i kocki te programi smanjenja štete</p> <ul style="list-style-type: none"> - proširenje obuhvata korisnika - rad na novim oblicima ovisnostima 	Nositelji: zdravstvene ustanove i ostali pružatelji usluga Sunositelji: KAŽ	Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
2.4. Povećanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom	<p>Bazni obuhvat: 55% (125) Ciljani obuhvat do 2027.: 65% (148)</p>	<p>2.4.1. Smještaj</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećanje obuhvata korisnika organiziranog stanovanja - uz osobe s intelektualnim teškoćama, uključivanje u usluge i osoba s tjelesnim invaliditetom 	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 23 korisnika)
	<p>Bazni obuhvat: 8% (26) Ciljani obuhvat do 2027.: 33% (103)</p>	<p>2.4.2. Boravak</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiguravanje prostornih uvjeta - osiguravanje ravnomjerne zemljopisne raspoređenost po županiji - povećanje broja korisnika 	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 77 korisnika)
	<p>Bazni obuhvat: 9% (27) Ciljani obuhvat do 2027.: 34% (104)</p>	<p>2.4.2. Pomoć u kući</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećanje obuhvata korisnika s naglaskom na osiguranje prehrane 	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 77 korisnika)
	<p>Bazni obuhvat: 21% (318) Ciljani obuhvat do 2027.: 36% (548)</p>	<p>2.4.3. Psihosocijalna podrška osobama s invaliditetom, socijalno mentorstvo te druge terapijske i rehabilitacijske usluge</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećanje obuhvata korisnika - povećanje prostorne dostupnosti usluge na cijelu županiju 	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga za usluge psihosocijalne)

				podrške: 50 korisnika) Redovni rad HZSR Proračun KAŽ Proračun JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Razvijen novi model prijevoza Bazni obuhvat: 4% (75) Ciljani obuhvat do 2027.: 29% (553)	2.4.4. Specijalizirani prijevoz i pratnja - povećanje obuhvata korisnika kroz razvoj novog modela usluge, povezano s istim tipom uslugom za DSTUR	Nositelji: KAŽ i JLS Sunositelji: pružatelji usluga	Proračun KAŽ Proračun JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Pilotirana nova usluga Broj korisnika usluge	2.4.5. Privremeni njegovatelj u obitelji - Uspostaviti novu uslugu kroz pilot provedbu iz projekata	Nositelji: Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj i Udruga za djecu s teškoćama u razvoju Zvončići i drugi pružatelji usluge	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Bazni obuhvat: 2% (35) Ciljani obuhvat do 2027.: 12% (226)	2.4.6. Dojavni sustavi u krizama - povećanje obuhvata korisnika - razvoj novih tehnologija i sustava razmjene podataka	Nositelji: Pružatelji usluga	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun KAŽ Proračun JLS
	Bazni obuhvat: 22% (84) Ciljani obuhvat do 2027.: 37% (141)	2.4.7. Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju - Razvoj novih programa intenzivne podrške zapošljavanju - Povećanje obuhvata korisnika - Razvoj komplementarne usluge radnih asistenata	Nositelji: Pružatelji usluge Sunositelji: HZZ	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun KAŽ Proračun JLS

4.3. Posebni cilj 3

Posebni cilj 3.		Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za starije osobe		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 3		<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj novougovorenih usluga kroz Mrežu socijalnih usluga 2. Udio usluga kojima se povećao obuhvat korisnika u usporedbi s baznim obuhvatom 3. Broj usluga koje se pružaju na novim lokacijama u županiji 		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
3.1. Povećanje dostupnosti usluga za starije osobe	Bazni obuhvat: 19% (155) Ciljani obuhvat do 2027.: 34% (277)	3.1.1. Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane - povećanje obuhvata korisnika - uvođenje usluge u one JLS gdje usluga nije još dostupna - povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: JLS; MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 122) Proračun KAŽ, JLS
	Bazni obuhvat: 119% (1228) ¹¹ Ciljani obuhvat do 2027.: 129% (1332)	3.1.2. Smještaj - povećanje kapaciteta i obuhvata korisnika, s naglaskom na javno financirane usluge - dovršetak gradnje i opremanja te otvaranje sljedećih lokaliteta: <ul style="list-style-type: none"> o Centra za starije osobe Duga Resa o podružnice Doma za starije i nemoćne Sv. Antun u Slunju o Braniteljskog centra u Lađevcu - Izrada plana za razvoj odjela za demencije pri Domu za starije i nemoćne Sv. Antun	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 104 korisnika) Proračun KAŽ i JLS
	Bazni obuhvat: 90% (344) Ciljani obuhvat do 2027.: 100% (382)	3.1.3. Psihosocijalno savjetovanje ili psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi s teškoćama mentalnog zdravlja - povećanje obuhvata korisnika - osiguranje zemljopisne rasprostranjenosti usluge - povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji, Obiteljski centar Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 38 korisnika)
	Bazni obuhvat: 1% (5) Ciljani obuhvat do 2027.: 26% (94)	3.1.4. Savjetovanje obitelji ili psihosocijalno savjetovanje obitelji ili psihosocijalna podrška članovima obitelji / skrbnicima / njegovateljima starije osobe - povećanje obuhvata korisnika - osiguranje zemljopisne rasprostranjenosti usluge - povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji, Obiteljski centar Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 89 korisnika)
	Bazni obuhvat: 0% U ustanovi 0% (0) U kući 0% (0) Ciljani obuhvat do 2027.:	3.1.5. Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi te privremena njega u kući radi predaha od skrbi - Osiguranje mjesta za predah od skrbi u ustanovama socijalne skrbi	Nositelji: pružatelji usluga Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	EU fondovi i drugi donatori Proračun KAŽ Nacionalni natječaj Proračuni JLS

¹¹ Ovaj obuhvat se odnosi na ukupni trenutni smještajni kapacitet za starije osobe u Karlovačkoj županiji, a što u praksi uključuje i korisnike izvan Karlovačke županije te se odnosi i na smještaj koji plaćaju sami korisnici.

	U ustanovi 10% (11) U kući 10% (25)	Razvoj novih usluga kroz pilot provedbu privremene njege u kući		
	Bazni obuhvat U kući 27% (282) Stacionarno 45% (120) Ciljani obuhvat do 2027.: U kući 42% (441) Stacionarno 60% (160)	3.1.6. Palijativna skrb u domu korisnika i stacionarna palijativna skrb - povećanje obuhvata korisnika usluge - osiguranje korisnicima palijativne skrbi medicinskih pomagala, posebno s naglaskom izvan sjedišta Županije	Nositelji: pružatelji usluga u zdravstvu i socijalnoj skrbi	Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS

4.4. Posebni cilj 4

Posebni cilj 4.		Povećanje usmjerenosti na potrebe korisnika kroz ulaganje u kvalitetu i vidljivost socijalnih usluga		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 4		Zadovoljstvo korisnika kvalitetom pruženih socijalnih usluga		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
4.1 Ulaganje u razvoj i proširenje ljudskih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta pružatelja usluga	Izrađen program za privlačenje i zadržavanje ljudskih resursa	4.1.1. Privlačenje i zadržavanje ljudskih resursa - Razvoj cjelovitog sustava podrške za privlačenje i zadržavanje ljudskih resursa u sustavu socijalne skrbi i zdravstva	Nositelji: KAŽ i JLS Sunositelji: pružatelji usluga	Proračun KAŽ Proračuni JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Broj aktivnosti jačanja kapaciteta Udio pružatelja koji imaju superviziju psihosocijalnog rada	4.1.2. Jačanje kapaciteta postojećih stručnjaka kod pružatelja usluga - stručna usavršavanja - <i>peer</i> podrška - proširenje supervizije psihosocijalnog rada	Nositelji: pružatelji usluga	Državni proračun EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Broj izgrađenih adaptiranih, dograđenih prostora Broj ustanova za koje je nabavljena nova oprema za rad	4.1.3. Investiranje u prostorne kapacitete i opremu - osiguravanje suvremene opreme za pružanje usluga - izgradnja, dogradnja i adaptacija prostora za pružanje usluga - otvaranje novih lokaliteta ustanova sa ciljem približavanje usluga krajnjim korisnicima	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: KAŽ, JLS	Državni proračun Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.2 Poticanje vertikalne i horizontalne koordinacije, integracija pružanja usluga te međusektorske suradnje	Broj uspostavljenih novih mehanizama koordinacije unutar sustava socijalne skrbi	4.2.1. Uspostaviti nove mehanizme koordinacije u lokalnoj zajednici za usluge koje predviđaju sudjelovanje više dionika u pružanju usluga unutar sustava socijalne skrbi	Nositelji pružatelji usluga, KAŽ, JLS	Redovni proračun svih pružatelja
	Broj razvijenih modela integracije usluga različitih sustava	4.2.2. Razvoj novih modela integracije usluga sustava socijalne skrbi s bliskim sustavima zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i pravosuđa - definiranje standarda, instrumenata, integriranih protokola, načina upućivanja, oblika podrške i praćenje korisnika	Nositelji: pružatelji usluga, KAŽ, JLS	Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.3. Osiguravanje kvalitete i održivosti pružanja socijalnih usluga	Iznos sredstava u području socijalne skrbi i zdravstva za programe organizacija civilnog društva po godinama	4.3.1. Osigurati kontinuitet financiranja za održivo i kvalitetno pružanje usluga u zajednici od strane organizacija civilnog društva i vjerskih zajednica kojima je socijalna skrb primarna djelatnost	Nositelji: KAŽ i JLS	Proračun KAŽ Proračuni JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Broj novo-licenciranih pružatelja	4.3.2. Osiguranje kvalitete rada - povećanje broja licenciranih pružatelja pojedinih usluga kroz informiranje	Nositelji: KAŽ Sunositelji pružatelji usluga	Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori

	Razvijen model standarda kvalitete	- razvoj standarda rada za organizacije civilnog društva kao pružatelja usluga		Nacionalni natječaj
	Broj provedenih evaluacija	4.3.3. Vanjske evaluacije pružanja pojedinih socijalnih usluga ili grupa srodnih socijalnih usluga, s naglaskom na nove usluge	Nositelj: pružatelj usluga, KAŽ, JLS Sunositelji: pružatelj usluga	Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.4. Povećanje vidljivosti informiranosti korisnika o dostupnosti usluga	Broj provedenih komunikacijskih aktivnosti	4.4.1. Provedba komunikacijskih aktivnosti koristeći različite kanale (Internet, info-punktovi, tiskani materijali i javne kampanje)	Nositelji: KAŽ, JLS, ostali pružatelji usluga	Proračun KAŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.5. Razvoj inkluzivnog volonterstva u području socijalne skrbi	Broj novih suradnji	4.5.1. Unaprjeđenje međusektorske suradnja između organizatora volontiranja, ustanova socijalne skrbi i JLS	Nositelji: organizatori volontiranja Sunositelji: Ustanove socijalne skrbi i JLS	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS

5. VREDNOVANJE SOCIJALNOG PLANA

U nastavku je opisan predviđeni način i vremenska dinamika donošenja godišnjih akcijskih planova, način i vremenska dinamika praćenja i vrednovanja, mogućnost revizije Socijalnog plana te komunikacijske aktivnosti.

Akcijski planovi

Za potrebe operativne razrade pojedinih mjera i aktivnosti definiranih ovim Socijalnim planom, predviđena je godišnja izrada Akcijskih planova. Akcijski plan se stoga izrađuje za godine 2025., 2026. i 2027. Navedeni dokumenti imaju za cilj prepoznati nužne korake i preduvjete za ostvarenje pojedinih aktivnosti i mjera Socijalnog plana. Pritom je važno uzeti osnovu strukturu Socijalnog plana, koja jednim dijelom imenuje socijalne usluge regulirane Zakonom o socijalnoj skrbi koje na bazi analize postojeće dostupnosti usluga prezentirane u ovom dokumentu treba širiti Mrežom socijalnih usluga te stoga služe da informiraju resorno Ministarstvo prilikom ugovaranja. S druge strane, druga skupina mjera u Socijalnom planu odnosi se na razvoj drugih oblika podrške, inovativne socijalne usluge te usluge iz drugih sustava, kao i mjere usmjerene na horizontalne aktivnosti jačanja kapaciteta, predstavljajući time skupinu mjera gdje je nadležnost Karlovačke županije uža i direktna te iste stoga čine područje daljnje razrade Akcijskim planom. Među tim mjerama se Akcijskim planom predviđa planiranje koraka koji su realni i izvedivi za provedbu unutar jedne kalendarske godine te se unutar tih koraka jasnije definiraju nadležnosti i pojedine uloge različitih dionika. Akcijski plan izrađuje Upravni odjel za društvene djelatnosti, u participativnom procesu i uz uključivanje svih relevantnih dionika koji su nositelji i su-nositelji aktivnosti Socijalnog plana, a usvaja Savjet za socijalnu skrb. Akcijski plan provedbe Socijalnog plana temelj je za izradu godišnjih izvješća o provedbi, po završetku kalendarske godine na temelju pokazatelja provedbe koji će se u njemu dodatno razviti.

Praćenje i vrednovanje provedbe

Praćenje provedbe Socijalnog plana provodi Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje.

Praćenje se organizira na dvije razine:

Godišnja razina

Provedba Akcijskog plana i pokazatelja definiranih u njemu prati se na godišnjoj razini. Riječ je o pokazateljima neposrednih rezultata. Na temelju podataka za prethodnu godinu izrađuje se izvješće o provedbi Akcijskog plana, koje se javno objavljuje.

Trogodišnja razina

Po završetku trogodišnjeg razdoblja vrednuje se provedba cjelokupnog Socijalnog plana prema pokazateljima učinka. S obzirom da je Plan izrađen u skladu s metodologijom propisanom Pravilnikom i uključuje polazne (bazne) vrijednosti, omogućena je cjelovita procjena obuhvata korisnika po vrstama usluga. Pokazatelji učinka odnose se prvenstveno na povećanje broja korisnika pojedinih usluga u odnosu na procijenjene potrebe.

Budući da su takva povećanja rezultat različitih intervencija koje će biti detaljno razrađene u Akcijskom planu, pokazatelje učinka primjereno je pratiti na trogodišnjoj razini. To vremensko razdoblje realno omogućuje prepoznavanje promjena u obuhvatu korisnika. Praćenje će se provoditi korištenjem istih instrumenata predviđenih Pravilnikom, koji su već korišteni za određivanje početnih vrijednosti.

Vanjsko vrednovanje Socijalnog plana provest će se na kraju trogodišnjeg razdoblja, nakon što budu prikupljeni podaci o ostvarenju pokazatelja učinka definiranih u Planu. Vrednovanje će naručiti nadležni odjel, a provodit će ga kvalificirani vanjski evaluatori. Evaluacija će se temeljiti na standardnim evaluacijskim kriterijima: relevantnosti, koherentnosti, učinkovitosti, djelotvornosti, učinku i održivosti. U vrednovanju će se primjenjivati kombinacija kvalitativnog i kvantitativnog pristupa.

Po završetku vrednovanja izradit će se i javno objaviti izvješće o vanjskom vrednovanju. Izvješće će služiti kao podloga za izradu novog Socijalnog plana, stoga je važno pravodobno uskladiti vremenski raspored provedbe istraživanja, vanjskog vrednovanja i izrade novog Plana.

Revizija Socijalnog plana

U slučaju značajnijih promjena normativnog okvira, izvanrednih okolnosti (primjerice kriza, katastrofa), promjene demografskih trendova ili iznenadnih socijalnih i zdravstvenih rizika, može se pristupiti reviziji Socijalnog plana.

Komunikacijske aktivnosti vezane uz Socijalni plan

Zainteresirana javnost uključuje pružatelje socijalnih usluga, dionike iz sustava zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i pravosuđa, korisnike usluga te stručnu i opću javnost.

Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje redovito će informirati pružatelje socijalnih usluga o mjerama iz Socijalnog plana putem javnih objava, sastanaka, okruglih stolova i drugih oblika komunikacije.

Socijalni plan ima i zagovaračku funkciju jer služi kao osnova za informiranje nadležnog ministarstva u vezi s donošenjem Odluke o mreži socijalnih usluga. Time se omogućuje da se mreža dopunjuje upravo onim uslugama koje su u Planu prepoznate kao prioritetne i deficitarne.

6. IZVORI

Pravni okvir

- Zakon o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25)
- Zakon o osobnoj asistenciji (NN 71/23)
- Pravilnik o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba (NN 90/23)
- Pravilnik o mjerilima za pružanje socijalnih usluga (NN 110/2022 i 58/2024)

Strateški dokumenti na razini EU

- Europski stup socijalnih prava

Nacionalni strateški dokumenti

- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
- Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. (NN 136/21)
- Operativni plan deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine
- Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. (NN 143/21)
- Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u razdoblju od 2021. do 2027. (NN 143/21)
- Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine (NN 156/22)
- Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2026. (NN 55/22)
- Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine (NN 147/2021)
- Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine
- Akcijski plan za implementaciju sustava zaštite mentalnog zdravlja u zajednici do 2027.
- Operativni plan razvoja integrirane dugotrajne skrbi za razdoblje 2025 - 2030.

Strateški i planski dokumenti Karlovačke županije

- Plan razvoja Karlovačke županije za razdoblje 2022.-2027.
- Plan javnih potreba u socijalnoj skrbi u 2024. godini
- Plan zdravstvene zaštite u Karlovačkoj županiji 2022.-2025.

Izvori korišteni za statističku analizu

- Državni zavod za statistiku (DZS), procjena stanovništva sredinom godine, podaci za 2023. godinu
- DZS (2023). Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti
- Svjetska banka (2016). Hrvatska – Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva)
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2024.
- DZS, Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021.
- Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnicima bez pratnje prema dobi i spolu zaključno do 31.12.2024. godine
- MUP Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2024. godini
- Policijska uprava karlovačka - Prikaz strukture KD kazneno pravne zaštite djece i obitelji 2024.
- Podaci iz statističkih izvješća područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u Karlovačkoj županiji

7. PRILOG 1 - SUDIONICI U IZRADI SOCIJALNOG PLANA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Članice i članovi Savjeta za socijalnu skrb Karlovačke županije:

1. Mirjana Pogačić, predsjednica, Županijska služba Hrvatskog Zavoda za socijalni rad
2. Ines Magdić, zamjenica predsjednice, Hrvatski zavod za socijalni rad – Područni ured Ogulin
3. Mario Biršić, član, Crveni križ Duga Resa
4. Branka Hastor, članica, Gradsko društvo Crvenog križa Karlovac
5. Veronika Lendler, članica, Savez udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije
6. Davor Grdošić, član, Opća bolnica Karlovac
7. Mujo Dizdarević, član, Vijeće bošnjačke nacionalne manjine
8. Ivan Delić, član, Obiteljski centar Karlovačke županije
9. Martina Brajdić Manojlović, članica, Centar za pružanje usluga u zajednici Banija - Karlovac
10. Alen Kristović, član, Centar za pružanje usluga u zajednici Banija Karlovac
11. Ivona Piršić, članica, Grad Slunj

Izrađivači Instituta za razvoj tržišta rada

1. Maja Horvat, stručnjakinja za analizu i obradu prikupljenih podataka, strateško planiranje
2. Antonio Matković, stručnjak za analizu podataka i pripremu strateškog dokumenta
3. Boža Alajbeg Malčić, stručnjakinja za organizaciju edukacije i prikupljanje podataka

Dionici koji su sudjelovali u prikupljanju podataka putem Obrasca 3

Anavita j.d.o.o., Caritas, CARPE DIEM udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih, Centar za pružanje usluga u zajednici V. Nazor, Centar za pružanje usluga u zajednici Banija-Karlovac, Centar za pružanje usluga u zajednici Ozalj, Centar za rehabilitaciju Nada, Dom za starije i nemoćne biskup Srećko Badurina, Dom za starije i nemoćne osobe Sveti Antun, Dom za starije i nemoćne osobe Viktorovski, Dom zdravlja Karlovac, Dom zdravlja Ozalj, Društvo multiple skleroze Karlovačke županije, Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Ozalj, Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo crvenog križa Karlovac, Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo crvenog križa Slunj, Hrvatski Crveni križ Općinsko društvo crvenog križa Vojnić, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Karlovac, Integrativni centar mentalnog zdravlja, Karlovačka udruga spinalno ozlijeđenih -KaSPIN, Karlovačka županija, UO za društvene djelatnosti, Odsjek za školstvo, Karlovačka županija, Upravni odjel za opću upravu - besplatna pravna pomoć, Konjički klub "Karlovac", Obiteljski centar Područna služba Karlovačka, Obiteljski dom "Nina", Obiteljski dom Gradac, Obiteljski dom Kristina, Obiteljski dom Latin, Obiteljski dom Miha, Obiteljski dom Sveta Ana, Opća bolnica Karlovac, Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG Karlovac, RAJSKA PTICA - Udruga za osobe s intelektualnim teškoćama Karlovačke županije, Savez udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije, Udruga gluhih i nagluhih Karlovačke županije, Udruga invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom grada Duga Resa, Udruga invalida rada Karlovačke županije, Udruga Jak kao Jakov, Udruga Milosrđe - Centar za beskućnike, Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije, Udruga slijepih Karlovačke županije, Udruga slijepih Ogulin, Udruga slijepih USKA, Udruga starKA, Udruga za djecu s teškoćama u razvoju Zvončići, Udruga za inkluziju i promicanje kvalitete življenja djece i mladih s teškoćama Friendofon, Udruga za samozastupanje Karlovačke županije, Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, Ženska grupa Karlovac "Korak".

Dionici koji su sudjelovali u prikupljanju podataka putem Obrasca 4 i intervju

Područni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad: Duga Resa, Karlovac, Slunj, Ogulin te Obiteljski centar Područna služba Karlovačka.

Jedinice lokalne samouprave u Karlovačkoj županiji koje su sudjelovale u prikupljanju podataka putem Obrasca 6

Grad Karlovac, Grad Duga Resa, Grad Ozalj, Grad Slunj, Grad Ogulin, Općina Barilović, Općina Bosiljevo, Općina Cetingrad, Općina Draganić, Općina Generalski Stol, Općina Josipdol, Općina Kamanje, Općina Lasinja, Općina Netretić, Općina Plaški, Općina Ribnik, Općina Saborsko, Općina Tounj, Općina Vojnić, Općina Žakanje